
Diagnosi i mapa de la vulnerabilitat de l'ABSS del Tarragonès

---

Aproximació a la realitat social. 2023

**Treball elaborat pel Risell SCCL.
amb les dades facilitades pel
Departament de Benestar Social
del Consell Comarcal del
Tarragonès**

ÍNDEX

PRESENTACIÓ	4
1. MARC CONCEPTUAL	6
1.1. ELS CONCEPTES D'EXCLUSIÓ I INCLUSIÓ.....	6
1.1.1. Àmbits i factors d'exclusió social i els eixos transversals de desigualtat	8
1.1.2. Els eixos de desigualtat.....	10
1.2. L'ACCIÓ COMUNITÀRIA INCLUSIVA I ELS PLACI	15
1.2.1. L'acció Comunitària Inclusiva	17
1.2.2. Els PLACI.....	19
2. METODOLOGIA	21
3. MAPA DE VULNERABILITAT	23
3.1. INDICADORS DE CONTEXT.....	23
3.1.1. DEMOGRAFIA	23
3.1.1. Recursos de la gent gran.....	37
3.1.2. ÀMBIT ECONÒMIC	42
3.1.3. Indicadors de conjuntura.....	42
3.1.4. Indicadors d'exclusió de l'àmbit econòmic.....	52
3.2. ÀMBIT LABORAL	60
3.2.1. El mercat de treball i l'atur	60
3.3. INDICADORS DE L'ÀREA BÀSICA DE SERVEIS SOCIALS.....	74
3.4. ÀMBIT RESIDENCIAL I TERRITORI	82
3.4.1. El mercat de lloguer i ajudes a l'habitatge	82
3.5. ÀMBIT FORMATIU	92
3.5.1. Indicadors formatius a nivell català	92
3.5.2. Nivell de formació.....	93
3.6. ÀMBIT SOCIAL I SANITARI.....	97
3.6.1. Dades de salut	97
3.7. ÀMBIT RELACIONAL	102
AÏLLAMENT SOCIAL	103
ASSOCIACIONISME.....	104
MOBILITAT.....	105
3.8. ÀMBIT DE CIUTADANIA I PARTICIPACIÓ	109
3.9. EQUIPAMENTS	111
3.10. PROPOSTA DE ZONIFICACIÓ DEL TARRAGONÈS	114
3.11. PRIMERES CONCLUSIONS	116
4. PROPERES PASSES	120

PRESENTACIÓ

El Consell Comarcal del Tarragonès ha fet una demanda d'assessorament per tal d'elaborar la diagnosi per al Pla d'Acció Comunitària Inclusiva (PLACI) de la comarca. El present document és el resultat del procés de treball que ha consistit en la realització del mapa de vulnerabilitat i del mapa de recursos. Aquesta diagnosi social té per objectiu sintetitzar i integrar la informació disponible sobre la realitat social del territori. L'objectiu de l'estudi és fer una diagnosi de vulnerabilitat territorialitzada comarcal, però centrada en a l'Àrea Bàsica de Serveis Socials del Tarragonès, que analitzi en profunditat el territori excloent els tres municipis de la comarca que no en formen part: Tarragona, Salou i Vila-seca.

El document de diagnosi té una doble vessant: esdevé una eina de coneixement imprescindible, ja que es poden identificar els espais on cal millorar l'atenció, és a dir, problemàtiques que no reben prou atenció; i per l'altra banda, esdevé una eina de planificació, ja que permet fer que els recursos siguin emprats de manera més eficient tot observant mancances, apuntant a les problemàtiques sobre les que cal actuar i observant duplicitats o oportunitats de coordinació.

L'anàlisi de la vulnerabilitat s'ha fet al llarg de l'any 2023, en base al recull indicadors de cada un dels set àmbits d'exclusió social que es defineixen més endavant, a més d'un recull d'indicadors de caire demogràfic i dels Serveis Socials. Aquesta part de la diagnosi ha estat elaborada a partir del recull de dades pròpies de l'Àrea de Benestar Social del Consell Comarcal del Tarragonès, i de fonts secundàries, és a dir elaborades per diferents organismes i institucions. S'han recollit aquells indicadors disponibles més adients per tal de reflectir la realitat social. Per tal de poder-los presentar de la manera més entenedora possible, s'han tractat i elaborat les dades per tal de poder-les mostrar en relació amb el context i garantint-ne una interpretació senzilla. Aquestes dades van acompanyades d'una anàlisi sociològica per tal d'ajudar en la seva comprensió, explicant què signifiquen els indicadors i quins són els fenòmens sociològics que ens ajuden a explicar el comportament de certes dades. Les dades també han esta contrastades per diferents tècnics municipals i comarcals convocats en quatre sessions participatives repartides per la comarca. Al document es poden veure les aportacions fetes en aquest sentit.

Els objectius específics de la diagnosi són:

- Aportar coneixement precís i actualitzat de la realitat social de la comarca a través d'indicadors socials i d'altres àmbits rellevants per l'anàlisi de l'exclusió social.
- Identificar els principals factors que generen exclusió social i els col·lectius més vulnerables.
- Facilitar i orientar la presa de decisions per a incidir en els principals factors d'exclusió.

A continuació, s'introdueix el marc teòric.

MARC CONCEPTUAL

ELS CONCEPTES D'EXCLUSIÓ I INCLUSIÓ

L'exclusió social no és un concepte unívoc, ni consensuat en l'àmbit acadèmic, com tampoc en l'àmbit polític i administratiu. En la nostra anàlisi, la definició d'exclusió social la situem en el marc de l'estudi de les desigualtats socials i incorpora les transformacions econòmiques, socials, polítiques i culturals que afecten la nostra societat, generant nous riscos i trajectòries de vulnerabilitat en les persones.

En les societats occidentals del segle XXI, les fronteres de l'exclusió social han esdevingut altament mòbils i fluïdes, afectant cada vegada més persones i grups socials (Beck, 2002). Més enllà de la manca de recursos econòmics o materials, hi ha d'altres factors de desigualtat o discriminació social, política, relacional o simbòlica que es manifesten en diferents àmbits o esferes de la vida de la persona.

En aquest context val a dir que el concepte d'exclusió social fa referència a la naturalesa canviant i multidimensional dels problemes socials que sovint han estat descrits i delimitats a partir del terme pobresa. Com la pobresa, l'exclusió social descriu situacions de carència material, però va més enllà i incorpora moltes altres formes de desavantatge social que s'expliquen per transformacions estructurals i situacions de desigualtat; com ara la discriminació, el trencament familiar, els problemes de salut, les carències educatives o la pèrdua del lloc de treball, que dificulten o impedeixen a les persones participar en activitats clau de la societat.

Per tant, l'exclusió social es pot definir més en termes de procés -que afecta de forma canviant a les persones i grups de població al llarg del temps- que en termes de condició social. Com a conseqüència, per analitzar-la i abordar-la cal fer un salt i deixar enrere un enfocament estàtic tradicional (a partir del qual es van posar en marxa les polítiques per combatre la pobresa). Cal, doncs, situar-nos en un escenari més dinàmic i processual que descriu l'exclusió social com a procés que afecta les persones en qualsevol moment de la seva trajectòria vital i que, per tant, pot ser canviant en el temps i objecte d'intervenció per part de les polítiques d'inclusió social.

Ens interessa, doncs, posar de relleu que el terme exclusió social no es refereix únicament als grups de població en situació de marginació severa i a les formes extremes de desavantatge múltiple que poden patir les persones. La perspectiva de l'exclusió social és, per contra, més àmplia i dinàmica. Tenint en compte que el fenomen

de l'exclusió social és complex, ens hi podem aproximar des de tres formes complementàries: l'exclusió com a situació, com a risc i com a procés¹.

L'exclusió social com a situació. L'exclusió és un concepte que ens pot servir per definir la situació en què es troba una persona o un grup de persones. Des d'aquesta perspectiva la definim com un estat de necessitat intensa provocat per múltiples factors (materials, educatius, laborals, sanitaris, entre d'altres). El caràcter multifactorial de les situacions d'exclusió social en dificulta les respostes en forma de polítiques públiques atès que es dota les persones excloses de dos trets que estan lluny de les lògiques tradicionals de la intervenció social: invisibilitat i transversalitat. L'acumulació de factors situa les persones en situació d'exclusió social en una marginalitat extrema i sense possibilitats de ser percebudes amb claredat per les administracions.

L'exclusió social com a risc. L'exclusió social no és només una intensificació i una acumulació de dèficits personals, sinó que també expressa la debilitat dels recursos individuals i col·lectius per fer-hi front. Per tant, l'exclusió social no és només una situació sinó que també es refereix a un context de soledat de l'individu que fa créixer el propi risc de trobar-se en una situació d'exclusió social. La persona exclosa no és només la persona amb menys recursos econòmics o més pobra, sinó que és aquella que sovint viu aquesta situació en soledat, sense relacions socials ni vincles on trobar suport, sense xarxes socials, amb un capital social molt dèbil, amb estructures familiars cada vegada més fràgils i sense valors comunitaris sòlids.

L'exclusió social com a procés. L'exclusió social és la conseqüència de processos socials i econòmics generals que afecten els individus en determinats moments de la seva trajectòria vital. L'exclusió social és un procés que afecta una part significativa de la població que pateix una combinació de desavantatges socials, més o menys greus, en un moment del seu curs vital, com pot ser la manca de treball o la necessitat sobrevinguda de fer-se càrrec d'un familiar dependent, el que la situa en una posició de major vulnerabilitat i risc i la pot abocar a processos d'exclusió social més severos.

En alguns casos i en determinades circumstàncies, aquests desavantatges es poden reforçar mútuament, constituint un procés en espiral que, amb diferents graus d'intensitat, pot donar lloc a un deteriorament progressiu de la situació de la persona en el mercat laboral, impedit que se senti part activa de la comunitat, i dificultant el

---

¹ Seguim en aquest apartat la conceptualització de Brugué Q. (2010). "Políticas para la Cohesión Social: Nuevos Contenidos y Nuevas Formas" en Guillén, T. y Ziccardi, A. (eds). *La acción social del gobierno local*. México: IGLOM.

seu accés tant a mecanismes de desenvolupament personal com als sistemes de protecció social.

L'exclusió social és, per tant, un concepte integral que mostra la complexitat d'un fenomen social que s'expressa en un o més àmbits vitals de les persones, desencadenant situacions d'una gran varietat i intensitat.

D'altra banda, cal també tenir en compte com el concepte d'exclusió social interacciona amb el concepte de vulnerabilitat social, en tant que aquest darrer caracteritza les múltiples situacions de precarietat en què es poden trobar les persones i que es poden transformar en exclusió social, si s'agregen les circumstàncies o se n'acumulen d'altres a les ja existents². En aquest sentit, el terme exclusió social s'aplica sobre els criteris bàsics de la diversitat i intensitat de factors de vulnerabilitat, i es refereix a un fenomen multidimensional i polièdric, manifestat i definit més, com hem apuntat, en termes de procés que d'estat, que respon a les lògiques de producció i reproducció de les desigualtats que imperen en les nostres societats occidentals.

1.1.1. Àmbits i factors d'exclusió social i els eixos transversals de desigualtat

Els principals factors de risc i vulnerabilitat es poden classificar en àmbits diferents per mostrar la seva complexitat, multifactorialitat i interrelació en els processos d'exclusió social.³ Definim primer els set àmbits d'exclusió social que considera la nostra perspectiva teòrica i que es mostren en la taula següent, per a continuació aprofundir en els factors de risc que s'identifiquen en cadascun d'ells, i en els eixos de desigualtat que actuen transversalment en aquestes situacions.

---

² Subirats, J. (dir.) (2004) *Pobreza y exclusión social. Un análisis de la realidad española y europea*. Barcelona: Fundació La Caixa Estudios Sociales.

³ V. IGOP (2005). *Análisis de los factores de exclusión social*. Madrid: Fundación BBVA; Subirats, J. (dir.) (2004). *Pobreza y exclusión social. Un análisis de la realidad española y europea*. Barcelona: Fundació La Caixa . Estudios Sociales; Subirats, J. (dir.) (2006). *Procesos de exclusión social y nuevas políticas para la inclusión*. Madrid: Fundación BBVA.

Taula 1: àmbits d'exclusió social.

Àmbits exclusió social	Descripció general
Àmbit Econòmic	Nivell d'ingressos econòmics de les persones
Àmbit Laboral	Situació de les persones en el mercat de treball
Àmbit Formatiu	Nivell d'estudis, coneixements i habilitats de la persones (capital formatiu)
Àmbit Social i Sanitari	Nivell de salut de les persones que pot tenir conseqüències en la seva vida social
Àmbit Residencial	Situació de tinença de l'habitatge principal, capacitat fer front despeses de la llar i condicions d'habitabilitat
Àmbit Relacional	Intensitat de les relacions de les persones en l'àmbit familiar, veïnal i comunitari
Àmbit de Ciutadania i Participació	Garantia dels drets civils de les persones i la seva participació en la societat

Font: Guia Metodològica Revisada dels Plans Locals d'Inclusió Social. Diputació de Barcelona (2014)

Una anàlisi més en profunditat de cada àmbit permet identificar els principals factors d'exclusió social, que cal considerar en l'anàlisi de les trajectòries i experiències personals.

- **L'àmbit econòmic** és aquell en el qual s'identifiquen diversos elements que permeten abordar la pobresa com a factor de vulnerabilitat. D'una banda, té en compte els elements més habituals relatius als nivells de renda i despesa, així com la pobresa subjectiva. D'altra banda, incorpora els factors de vulnerabilitat econòmica més freqüents com poden ser les dificultats financeres de la llar i la dependència de la protecció social.
- **L'àmbit laboral**, integra els factors que tenen a veure tant amb l'accés al mercat laboral (atur i accés a treball remunerat) com a les condicions de treball (drets laborals, situacions de treball temporal, ocupació no qualificada o salari baix).
- **L'àmbit formatiu** incorpora els factors que fan referència a la manca o dificultats d'accés al sistema educatiu, així com també destaca els factors relacionats amb el baix capital formatiu de les persones.
- **L'àmbit social i sanitari** ve determinat per l'accés al sistema de salut i als recursos bàsics. Els factors de risc en l'àmbit de la salut comprenen tota una diversitat de malalties perdurables en el temps i difícilment reversibles com les addiccions, els trastorns mentals i les discapacitats, entre d'altres, que provoquen greus situacions de vulnerabilitat social. Algunes d'aquestes

malalties comporten un grau de rebuig social i estigmatització que s'afegeix a les dificultats que la mateixa malaltia pot generar en la persona.

- **L'àmbit residencial** té en compte els factors d'alta vulnerabilitat més comuns vinculats a l'accés a l'habitatge i a les seves condicions (deficiències en les instal·lacions, deteriorament del propi habitatge, edifici i/o entorn o l'amuntegament residencial, entre d'altres).
- **L'àmbit relacional** presenta dos grups diferents de factors de vulnerabilitat. D'una banda, aquells relacionats amb el deteriorament de les xarxes familiars, que solen manifestar-se en l'existència de conflictes o de violència domèstica, familiar i/o de gènere. D'altra banda, l'afebliment d'aquests llaços que es detecta en els casos de persones o nuclis familiars sols o que no tenen suports propers. En aquest sentit, es contempen situacions vinculades a la soledat i a la manca de suport familiar intern o extern, o l'escassetat de contactes interpersonals i/o d'amistat. En aquest àmbit cal posar de relleu que tant la família com els vincles comunitaris poden exercir de suport fonamental front a les situacions de risc i/o vulnerabilitat. Més enllà de la dimensió afectiva d'aquests vincles, la seva absència, escassetat o deteriorament es pot convertir en un mecanisme d'edificació de barreres objectives i subjectives per a la inclusió social de les persones.
- **L'àmbit polític-ciudadà** inclou factors de vulnerabilitat relatius a les situacions administratives no regularitzades o regularitzades parcialment o els casos de desarrelament social i familiar de la reclusió penitenciària. Igualment, té en compte l'absència de participació social, cívica i política de les persones en la mesura que les allunya de les xarxes socials i comunitàries més properes.

1.1.2. Els eixos de desigualtat

Identificats els principals factors d'exclusió social en cada àmbit, el plantejament de l'anàlisi també ha de tenir en compte que aquests factors s'han d'analitzar considerant els eixos de desigualtat que actuen de forma transversal en totes les dinàmiques d'exclusió social: **el gènere, l'edat i la procedència o ètnia** de les persones. Aquests eixos de desigualtat no constitueixen per si sols factors potenciadors de situacions d'exclusió, sinó que situen les persones en posicions de major o menor fragilitat. Això no obstant, cal tenir en compte que en determinades persones aquests eixos de desigualtat de l'estructura social travessen i condicionen els seus perfils d'exclusió social.

En aquest sentit, l'estudi de l'exclusió social evidencia la permanència i aprofundiment de les desigualtats socials per raó de gènere. En aquest context, es pot distingir entre diversos perfils d'exclusió social o d'elevada vulnerabilitat comunament detectats entre les dones i aquells que es produeixen específicament entre els homes.

Gènere

Pel que fa a les dones, els factors de més incidència en els processos o situacions d'exclusió social són, d'una banda, els vinculats al treball domèstic: les dones suporten la major càrrega de les tasques domèstiques i de cura, fet que implica, entre d'altres, majors dificultats d'inserció laboral. A més, un cop en el mercat laboral, les dones suporten nivells de precarietat més elevats que els homes. D'altra banda, les dones pateixen un major nivell de precarietat en l'àmbit de la salut en comparació amb els homes. Entre els perfils de dones altament vulnerables o excloses, es poden distingir principalment quatre grups: el de les dones en edat activa que presenten problemes de salut i dependència econòmica derivats de la sobrecàrrega domèstica i de cura; les dones que han treballat tota la seva trajectòria laboral sense contracte (agricultura, cures) i que han de viure la jubilació amb pensions molt baixes; el de les dones que encapçalen llars monomarentals amb dificultats econòmiques i escassetat de xarxes familiars i/o socials i, finalment, els de les dones en edat activa que són víctimes de maltractaments i dependents econòmicament.

En el cas dels homes, els factors d'exclusió social més importants són els de tipus laboral i aquells que afecten la seva posició com a cap de família i sustentador econòmic de la llar. En aquest sentit, les situacions d'atur perllongat, les jubilacions anticipades, les invalideses per malaltia o per accident laboral, entre d'altres, són les que interfereixen amb més freqüència amb l'estabilitat d'uns rols i unes relacions de gènere clarament determinades per l'estructura social.

Edat

D'altra banda, l'edat de les persones, sovint entrecreuada amb l'eix de gènere, determina perfils d'exclusió molt específics, sobretot entre les persones més joves i les persones més grans. Ambdós grups d'edat es troben al marge del mercat laboral i, tant en un cas com en l'altre, la manca de xarxes familiars i socials de suport, així com els conflictes familiars o situacions de dificultat, poden ser els principals detonants de situacions d'exclusió social. Entre els més grans, els factors de més incidència són l'econòmic, el relacional i la salut.

Els tres principals perfils són el grup de persones més grans de 65 anys amb un deteriorament generalitzat de les condicions de vida, que viuen soles o amb la parella en situació similar, el de les persones grans en situació de maltractament en qualsevol de les seves formes (psicològic, físic, sexual, negligència, econòmic, abandonament i/o

vulneració de drets) per altres membres familiars i el de les dones més grans de 65 anys amb problemes de salut derivats de la sobrecàrrega familiar. Dins els perfils d'exclusió per edats, l'altre grup més vulnerable és el dels infants en situació de pobresa, els adolescents i els joves. Els factors de més incidència a l'hora de determinar situacions d'exclusió entre aquests grups estan vinculats a l'àmbit relacional i formatiu i, a major edat, a l'àmbit social i sanitari i al laboral.

Procedència o ètnia

Finalment, el tercer eix de desigualtat, la procedència o ètnia de les persones, determina l'existència d'una sèrie de perfils de vulnerabilitat o d'exclusió social molt concrets. Les persones immigrades en situacions més pròximes a l'exclusió social acostumen a ser les que procedeixen dels països més empobrits del món (Àfrica, Àsia, Amèrica Llatina i Europa de l'Est), que arriben a Catalunya amb escassos mitjans econòmics buscant una feina que els permeti millorar les condicions de vida que tenien al país d'origen. A banda de la procedència, no obstant, és important distingir entre la situació dels que es troben administrativament regularitzats i dels que no, atès que les conseqüències que es deriven d'aquest fet determinaran les seves vivències personals i oportunitats.

D'altra banda, un dels elements que sol tenir una influència molt clara i directa en el conjunt de la població immigrada és el dels estereotips i prejudicis que la població autòctona té envers ells i que es posen de manifest en les relacions econòmiques, socials i laborals. Igualment, cal considerar el fet que aquestes persones sovint tenen responsabilitats familiars en els seus països d'origen i també cal tenir en compte el propi procés d'immigració.

Interseccions

Tot i que la definició i conceptualització dels tres eixos de desigualtat social es presenta de forma separada, aquests no es donen de manera aïllada i, sovint, interactuen en els processos d'exclusió social. Així, per exemple, el gènere i l'edat s'entrecreuen a l'hora d'explicar perquè són particularment les dones més grans les que tenen més problemes de salut i precarietat econòmica com a resultat d'una llarga vida de sobrecàrrega en l'àmbit familiar i dependència econòmica. D'altra banda, en nombrosos col·lectius de població immigrada, són les dones les que corren més risc d'exclusió social si es té en compte el seu posicionament social des d'una perspectiva de gènere i la seva vulnerabilitat legal, relacional i laboral en tant que persones immigrades. En ocasions,

factors com el nivell socioeconòmic o el nivell d'estudis actuen, de manera similar a l'edat, el gènere i l'origen, com a variables independents que, juntament amb altres eixos, ajuden a explicar processos d'exclusió social en diferents àmbits.

Si tenim en compte els àmbits i factors de risc i els eixos de desigualtat social als que ens hem referit, l'exclusió social es pot definir com una situació d'acumulació i combinació de factors de desavantatge diversos sobre una mateixa persona en un moment determinat del temps, vinculats a diferents aspectes de la seva vida personal, social, cultural i política.

Taula 2: àmbits, espais i eixos de desigualtat

Àmbits	Espais	Factors de risc. Exemples	Eixos desigualtat social
1) Econòmic	Renda	Pobresa econòmica	Gènere, Edat, Procedència o ètnia
		Dificultats financeres de la llar	
		Dependència protecció social	
		Sense protecció social	
2) Laboral	Accés mercat de treball	Atur	
		Subocupació	
		Impossibilitació	
	Condicions laborals	Precarietat, <i>autonomització</i>	
3) Formatiu	Accés sistema educatiu	Desescolarització	
		No accés educació obligatòria	
	Capital formatiu	Analfabetisme	
		Nivells formatius baixos	
		Fracàs escolar	
		Abandonament sistema educatiu	
	Barrera lingüística		
4) Social i sanitari	Morbiditat	Malalties que provoquen exclusió social	
	Dependència	Malalties que pateixen col·lectius exclosos	
	Addiccions	Apostes, joc, tòxics	
5) Residencial	Accés habitatge	Accés en precarietat	
		No accés	
		Pèrdua habitatge	
	Condicions habitatge	Condicions deficientes habitatge	
Condicions deficientes habitabilitat			
6) Relacional	Xarxes familiars	Deteriorament xarxes familiars	

		Escassetat o debilitat xarxes familiars	
		Violència de gènere	
		Violència intergeneracional	
		Violència intrafamiliar	
	Xarxes socials	Escassetat o debilitat xarxes socials	
7) Ciutadania i participació	Ciutadania	No accés a ciutadania	
		Accés restringit ciutadania	
	Participació	Privació de dret per procés penal	
		No participació política i social	

Font: Guia Metodològica Revisada dels Plans Locals d'Inclusió Social. Diputació de Barcelona (2012)

La taula anterior mostra, de forma teòrica i a tall d'exemple, alguns dels elements concrets que conformen els factors de risc d'exclusió social. La taula mostra com es concreten els elements més generals, abstractes i teòrics (àmbits), passant per les seves dimensions on es poden generar els factors de risc (espais), per acabar concretant alguns dels factors de risc que es poden identificar en les trajectòries d'exclusió social. Aquest tipus de taules són molt emprades en sociologia, ja que permeten partir d'elements abstractes i arribar a la seva concreció en forma d'indicadors. Cal recordar que els elements d'aquesta taula són exemples que no es corresponen necessàriament amb la realitat específica del Tarragonès. Al llarg del present document s'aniran identificant elements i factors d'exclusió específics del territori.

Precisament aquest caràcter acumulatiu i processual de l'exclusió social és el que determina en gran mesura l'aproximació metodològica per a la seva anàlisi. Cal entendre com aquests factors i eixos de desigualtat es relacionen i acumulen en la biografia de les persones per tal d'entendre els mecanismes causants i conseqüents de les situacions d'exclusió.

1.2. L'ACCIÓ COMUNITÀRIA INCLUSIVA I ELS PLACI

Actualment, la Generalitat de Catalunya es troba immersa en un procés de replantejament de la seva estratègia d'intervenció social en el territori i, per tant, també de les eines que empra per a tal intervenció. Els Plans Locals d'Inclusió Social (PLIS) en

són una d'elles i, per tant, també es veuen afectades per aquest procés de replantejament. Des del 2020, els PLIS es troben en un procés d'integració i fusió amb els Plans de Desenvolupament Comunitari (PDC), que estan donant com a resultat els nous Plans Locals d'Acció Comunitària Inclusiva (PLACI).

Seguint el "Document de Bases del Procés d'Integració dels PLIS-PDC: els PLACI"⁴, es pot observar que els motius d'aquesta fusió són, de forma sintètica:

- Ambdós plans comparteixen les finalitats i tenen objectius comuns, a més d'adreçar-se als mateixos perfils de població i col·lectius.
- En els territoris on aquestes dues eines de planificació ja estan operant es donen dinàmiques de col·laboració informal efectives en la versant operativa, però es donen duplicitats en la versant administrativa. Una finalitat, doncs, és fer els processos més eficients.
- Al llarg del temps d'implementació de les dues eines s'han detectat que certs objectius marcats per les dues eines no s'han acabat d'assolir, més encara si no es compta amb la coordinació i treball compartit entre totes dues. De forma sintètica -i per tant poc exacta- podem dir que els PDC s'han mostrat menys eficients en la debilitació dels factors d'exclusió i els PLIS en la dinamització comunitària i l'apoderament col·lectiu, malgrat ser objectius marcats per les dues eines.
- Al seu torn, la constatació de que inclusió social i treball comunitari no poden anar deslligats -la inclusió sempre és duu a terme en un entorn social, l'acció comunitària ha d'impactar en les condicions materials de vida i les dinàmiques d'apoderament col·lectiu són necessàries per transformar la quotidianitat- fa que sigui del tot lògic fusionar les dues eines i plantejar un paradigma d'intervenció que contempli la inclusió social a partir de la dinamització comunitària i l'empoderament col·lectius.

La creació dels PLACI, persegueix, doncs, els següents objectius:

- Reforçar el paper de la ciutadania i la seva corresponsabilitat en la definició de les polítiques socials, així com en la seva gestió.
- Aportar metodologia, estructura i procés a les dinàmiques actuals de col·laboració entre PLIS i PDC, que ja es donen en el territori.
- Unificar els conceptes i marcs d'intervenció en relació amb el treball comunitari i la inclusió social en el si dels ens locals.
- Reforçar els equips tècnics amb perfils multidisciplinaris i amb una complementarietat de mirades respecte a la intervenció social i comunitària.
- Augmentar l'impacte del treball comunitari sobre les persones i les col·lectivitats per tal de reforçar el paper d'aquesta metodologia de treball en tot l'ens local, en fer evident la seva validesa a través dels seus impactes.

---

⁴http://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematics/18_accio_comunitaria_i_voluntariat/01_accio_comunitaria/jornada_acciocomunitaria_inclusiva/documentacio/Doc_Bases_Proces_Integracio_PLIS_PDC.pdf

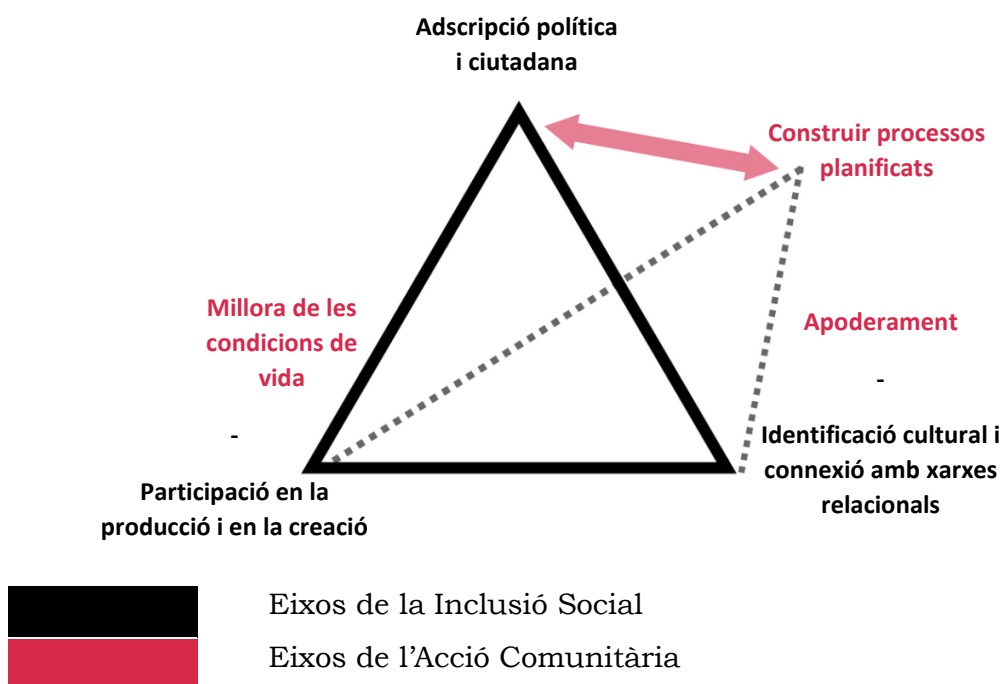
- Aportar elements de reflexió en l'atenció social per evolucionar cap a un model proactiu i comunitari, posant un èmfasi especial als serveis socials bàsics. Així es busca treure l'estigma que generen les accions reactives en les persones, que pot ser superat per la introducció de processos d'intervenció amb enfocament comunitari. Els serveis i els projectes es dissenyen pensant en la normalització i en la no generació d'espais d'estigmatització o diferenciació.
- Aportar recursos, metodologia i coneixement, així com promoure debats i reflexions entorn de l'acció comunitària i el treball inclusiu que es duu a terme des de diferents espais dels ens locals.

1.2.1. L'acció Comunitària Inclusiva

De forma breu es podria afirmar que la inclusió social és el *què* i l'acció comunitària seria el *com*. Però seria un reduccionisme que, tot i poder ser vàlid en alguns contextos o moments, no fa justícia a l'objecte i l'aportació de l'acció comunitària inclusiva.

La conceptualització que es fa de la inclusió social té molts punts de contacte amb la que es fa de l'acció comunitària i, per tant, des d'una vessant conceptual i teòrica, les aportacions que es poden fer en aquest sentit no són significatives. La mostra és el següent triangle que compara els conceptes d'inclusió social i acció comunitària a partir de les aportacions de Subirats (2004) i la Guia operativa d'avaluació de l'acció comunitària de l'Ajuntament de Barcelona (2014):

Gràfic 1: eixos d'inclusió social i d'acció comunitària

La combinació d'aquestes dues aproximacions conceptuals mostren que els punts de contacte són evidents i, des d'un punt de vista teòric, els dos conceptes són molt similars. Els tres vèrtex tenen contactes evidents i presenten poques diferències conceptuals. Podríem apuntar que la formulació dels conceptes en el marc de l'Acció Comunitària tenen una orientació més proactiva i centrada en els objectius, però es pot deure a una qüestió substantiva i amb poca variació en el contingut. És en la vessant més operativa que trobem les complementarietats que permeten parlar d'un concepte que ve a substituir, per adhesió, els dos anteriors.

Resseguint el fil d'aquesta definició operativa de l'acció comunitària inclusiva, el "Document de Bases del Procés d'Integració dels PLIS-PDC: els PLACI" defineix una acció comunitària inclusiva com

“la intervenció social que busca, de manera intencionada i planificada, desenvolupar les potencialitats de les persones a partir de processos d'acompanyament i autonomia; dinamitzar i enfortir els vincles socials entre els diferents actors que conviuen en el mateix territori amb l'objectiu de disminuir les desigualtats d'accés a les esferes d'inclusió social de les persones; promoure el desenvolupament social dels territoris, i millorar la qualitat de vida de les persones.”

Dos dels conceptes clau que són sempre presents en els marcs de la inclusió social i l'acció comunitària i, per tant, també en el de l'acció comunitària inclusiva, són els d'**autonomia** i **empoderament**. Aquests dos conceptes estan estretament relacionats ja que no es pot donar un sense l'altre. Malgrat puguin tenir una dimensió individual, l'apoderament necessari per l'autonomia és també grupal i comunitari. L'apoderament individual és quelcom que va més enllà de la capacitat/formació i fa referència a la mobilització conscient d'aquestes capacitats per la transformació. Ara bé, aquest empoderament es dona sempre en un marc de relacions socials i comunitàries i és planteja impossible en un "buit relacional". Per tant, l'acció comunitària aporta una dimensió estratègica a les accions inclusives, com també és una finalitat en si mateixa amb una mirada, sempre, orientada a la millora de les condicions materials de vida.

1.2.2. Els PLACI

La Guia Metodològica Revisada referent als PLIS els defineix com "l'instrument del qual es dota l'organització local per concretar i articular la política d'inclusió social en l'ens local". S'apunten aspectes rellevants i interessants també per als PLACI, ja que s'afirma que "és alguna cosa més que un instrument de caràcter operatiu a partir del qual promoure la política d'inclusió social. És, sobretot, el marc substantiu que promou el govern local per construir una plataforma compartida entre tots els actors de l'ens local on establir els compromisos per a la inclusió i la cohesió social en el territori" i caldria afegir "emprant l'aproximació del treball comunitari".

Els PLACI són, doncs, eines de planificació estratègica a disposició dels ens locals per tal de definir l'estratègia d'inclusió social comunitària que es durà a terme en el territori, de forma conjunta amb altres actors territorials i comunitaris implicats en la lluita per al debilitament dels factors generadors d'exclusió social i la dinamització social.

Al seu torn, són eines a disposició dels Equips Tècnics d'Acció Comunitària Inclusiva (ETACI) per tal de poder impregnar la mirada de l'Acció Comunitària Inclusiva a tot l'ens local i actors del territori.

De forma sintètica, els grans objectius dels PLACI són:

- Dotar de sentit estratègic el conjunt de les accions que es duen a terme per tal de combatre els processos d'exclusió social i promoure la inclusió i l'enfortiment comunitari.
- Valorar les accions que es fan per a la inclusió i el desenvolupament comunitari des de les diverses àrees de l'ens local i del conjunt d'agents del territori.
- Oferir una perspectiva integral dels processos d'exclusió social.
- Potenciar i enfortir la xarxa comunitària a través del treball comunitari, com a estratègia per a l'abordatge dels processos d'exclusió social.
- Aportar eines metodològiques i conceptuals a les diverses accions que es desenvolupin al territori.
- Crear mecanismes de seguiment de les actuacions i de gestió compartida de la informació, a partir de la creació o el sosteniment d'espais de coordinació i participació.

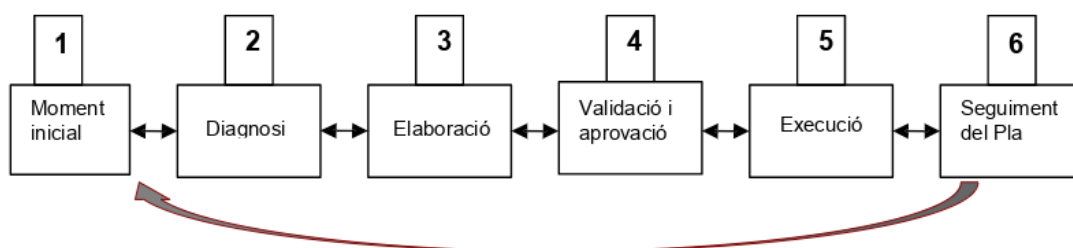
Els PLACI mantenen la visió integral i transversal que han aportat els PLIS en els seus anys de desenvolupament, mantenint el seu paper de racionalitzadors, visibilitzadors i ordenadors de les accions inclusives i comunitàries que es duen a terme. Cobra especial sentit en un moment en què són diversos els actors que endeguen processos

comunitaris als territoris amb una lògica inclusiva. Se'n duen a terme des dels àmbits de la salut, l'educació, l'esport, la cultura, les entitats, etcètera. Això genera una necessària coordinació i mirada estratègica sobre la intervenció en el territori, tasca que els PLACI poden abordar amb garanties.

Aquesta qüestió tot just acabada d'apuntar aporta un repte afegit als PLACI i els seus equips. La voluntat de definir una estratègia comunitària al territori, de racionalitzar altres projectes i de guiar i establir les bases per a la intervenció amb la mirada de l'ACI, requereix una legitimació per part de tots els actors. Si ja és important dotar d'aquesta legitimitat a nivell intern dels ens locals, més ho és encara fer-ho a nivells administratius superiors per tal de poder coordinar les diverses estratègies d'acció comunitària que coincideixen en l'espai i en el temps.

FASES I IMPLEMENTACIÓ

Les fases de treball amb el PLACI són les següents:

2. METODOLOGIA

Aquest document ha estat elaborat a partir d'una cerca i tractament de dades estadístiques extretes de fonts secundàries. Han estat nombrosos els registres consultats per tal d'obtenir la informació necessària per realitzar aquesta aproximació a la realitat de l'exclusió social a l'Àrea Bàsica de Serveis Socials del Tarragonès (ABSS).

Algunes de les dades que es presenten no es poden trobar en el format en què apareixen en el document, ja que han estat tractades per tal d'obtenir informació més acurada i comparable. Molts indicadors han estat creats ad hoc per aquest document, sempre partint d'informació accessible. Les fonts han estat diverses, tant registres públics de diversos organismes, com dels serveis específics del Consell Comarcal del Tarragonès.

Les fonts de les que s'han extret les dades d'aquest document són:

- Idescat
- INE
- Eurostat
- Mercuri (base de dades municipal de la Diputació de Tarragona)
- Departament d'Empresa i Treball de la Generalitat de Catalunya
- Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya
- Departament de Polítiques Digitals i Territori de la Generalitat de Catalunya
- Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya
- Departament de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya
- Departament de Salut
- Dades de diversos serveis del Consell Comarcal
- Diversos informes

Limitacions metodològiques del treball amb indicadors

Sempre que cal fer front a la realització d'una anàlisi com la que es presenta a continuació, cal tenir present que l'accés a les dades no és sempre el que les persones investigadores desitjarien.

Generar les pròpies dades quantitatives i que siguin representatives del total de la població suposa un cost força elevat a nivell de recursos econòmics i temporals. Per això les dades s'han d'extreure de fonts secundàries, amb la problemàtica que no sempre hi ha les dades que es requeririen per afrontar un procés de diagnosi amb condicions, ja sigui per la temporalitat de les dades com de la seva desagregació.

Sense deixar de fer referència als indicadors, molts cops s'ha de fer front al que s'anomena "la maledicció dels valors petits". Això es dona quan es treballa amb dades referents a pocs casos i es tracten per tal de poder fer comparatives intragrups i en el temps. En ser valors absoluts petits, poden mostrar variacions percentuals molt grans però que en realitat, a nivell d'impacte social, són molt petits.

Un altre problema de treballar amb fonts secundàries és la impossibilitat d'observar com es creuen i acumulen en un mateix individu o grup diferents factors d'exclusió, perdent així la possibilitat d'observar el seu caràcter acumulatiu i processual.

Cal tenir present que alguns serveis manifesten les dificultats en el procés de recollida de dades de la seva activitat diària. Reconeixen que la manca de temps i els sistemes de recollida establerts dificulten l'obtenció d'unes dades acurades.

Per tot això, s'hauran de realitzar sessions de treball amb els equips tècnics de la comarca relacionats amb diversos recursos i serveis inclusius. Aquestes sessions hauran de contextualitzar les dades a través de l'experiència del personal tècnic de l'administració al territori de forma que poden donar una visió més acurada de la situació i dotar de sentit les dades recollides.

3. MAPA DE VULNERABILITAT

3.1. INDICADORS DE CONTEXT

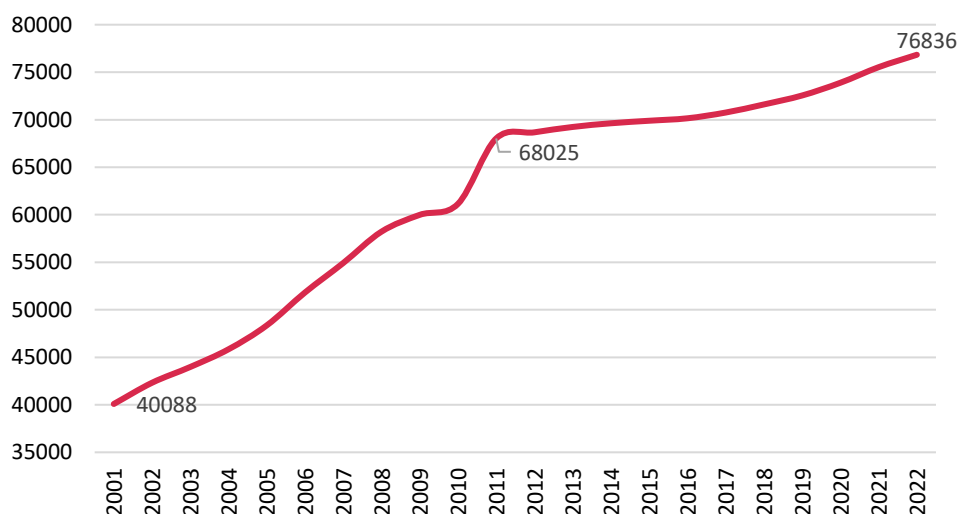
Abans d'entrar a mostrar els indicadors específics de cada un dels àmbits d'exclusió enumerats en la introducció, es mostraran indicadors de context comarcal. Aquests són indicadors relatius a la demografia de la comarca i indicadors dels Serveis Socials comarcals, que ens permeten una primera aproximació territorial. Pel que fa als indicadors dels Serveis Socials, els mostrats no són tots els indicadors disponibles, sinó que també se'n mostraran en els apartats específics de cada àmbit quan hi tinguin una relació estreta.

La dimensió territorial objecte d'aquest estudi, és **l'Àrea Bàsica de Serveis Socials del Tarragonès** (en endavant ABSS del Tarragonès), que la conformen **tots els municipis de la comarca a excepció de Tarragona, Salou i Vila-seca**. Les dades recollides al document s'ajusten a aquesta dimensió territorial.

3.1.1. DEMOGRAFIA

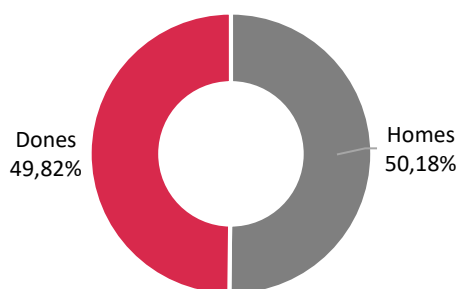
La comarca del Tarragonès està composta per 22 municipis, té una superfície de 318,9 km² i es troba situada a la província de Tarragona. Al 2022 hi resideixen un total de 263.428 persones, de les quals 134.883 (el 51,2%) resideixen a la capital Tarragona. **L'ABSS del Tarragonès representa el 29,2% de la població de la comarca amb 76.836 persones.** El següent gràfic mostra l'evolució de la població de l'ABSS del Tarragonès, la qual ha tingut **un creixement sostingut i en el temps, duplicant la població en només dues dècades.**

Gràfic 2 Evolució de la població de l'ABSS Tarragonès. 2002-2022

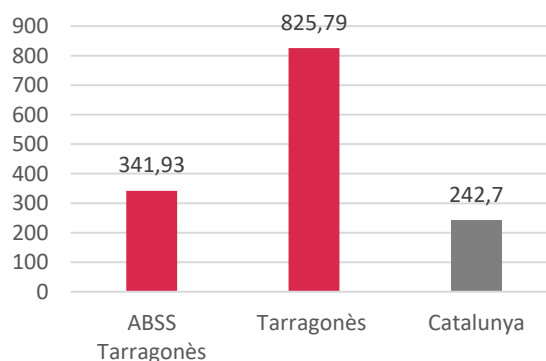
Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat

Gràfic 3 Població al ABSS Tarragonès per sexes. 2022

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat

Gràfic 4 Densitat (hab./km²). Comparativa territorial. 2022

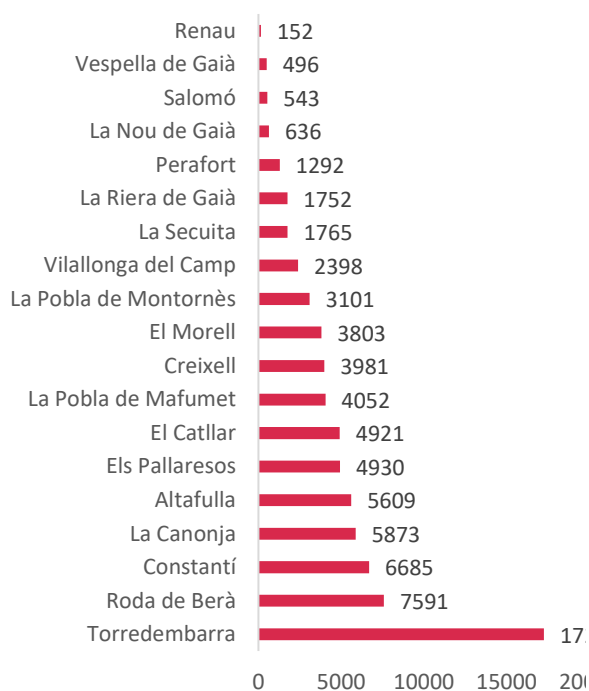
Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat

Els municipis que conformen l'ABSS del Tarragonès mostren una distribució per sexe equilibrada lleugerament més masculinitzada, amb un 50,18% d'homes i un 49,82% de dones. La **densitat poblacional de l'ABSS del Tarragonès és moderada tot i què se situa per sobre de la mitjana Catalana**. Aquesta dada és significava ment més elevada al conjunt de la Comarca del Tarragonès.

Pel que fa a la distribució de la població al territori, els habitants per municipi al 2022 són:

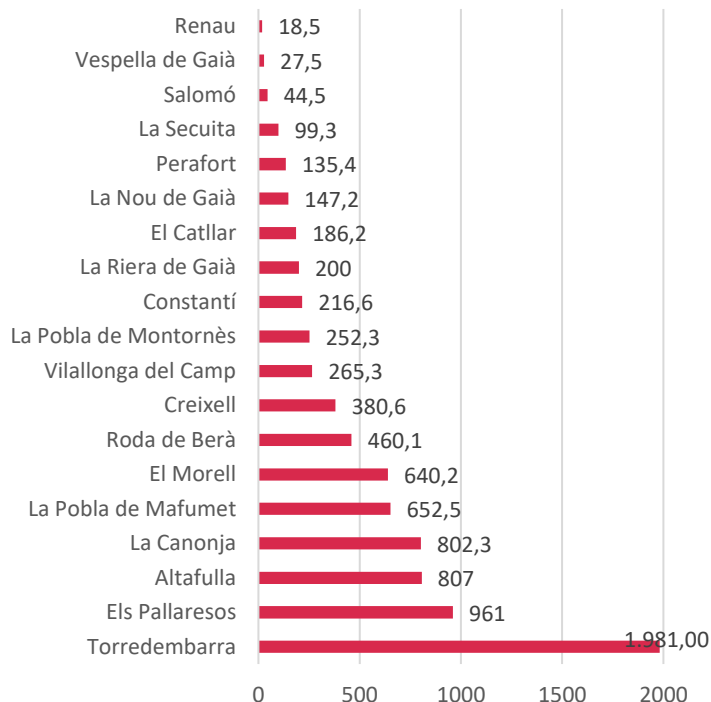

Gràfic 5 Població als municipis de l'ABSS Tarragonès. 2022

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat

Gràfic 6 Densitat(hab./km²) als municipis del ABSS Tarragonès. 2022

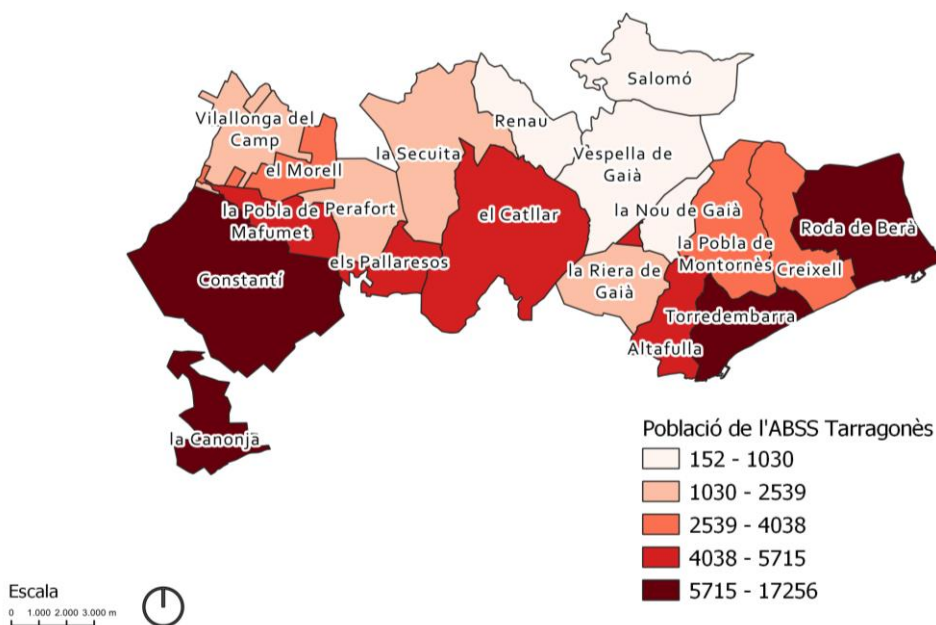

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat

Els municipis amb més població són Torredembarra situat a la costa amb 17.256 habitants, seguit de Roda de Barà amb 7.591 o Constantí amb 5.873 habitants. Pel que fa a la densitat poblacional, té l'objectiu de caracteritzar els teixits urbans residencials i es calcula el nombre d'habitants dels municipis catalans respecte la superfície total de sòl urbà ordenat. A l'ABSS del Tarragonès es manté en primera posició Torredembarra seguida d'Els Pallaresos.

A continuació es mostra un mapa de la comarca (excloent Tarragona, Salou i Vila-seca). La distribució territorial de la comarca és molt desigual. S'observa una clara divisió entre litoral i interior a excepció de l'oest. Expressa una major proporció de població a aquells municipis de costa a l'est, els que limiten amb la capital i els propers a la petroquímica al nord-oest.

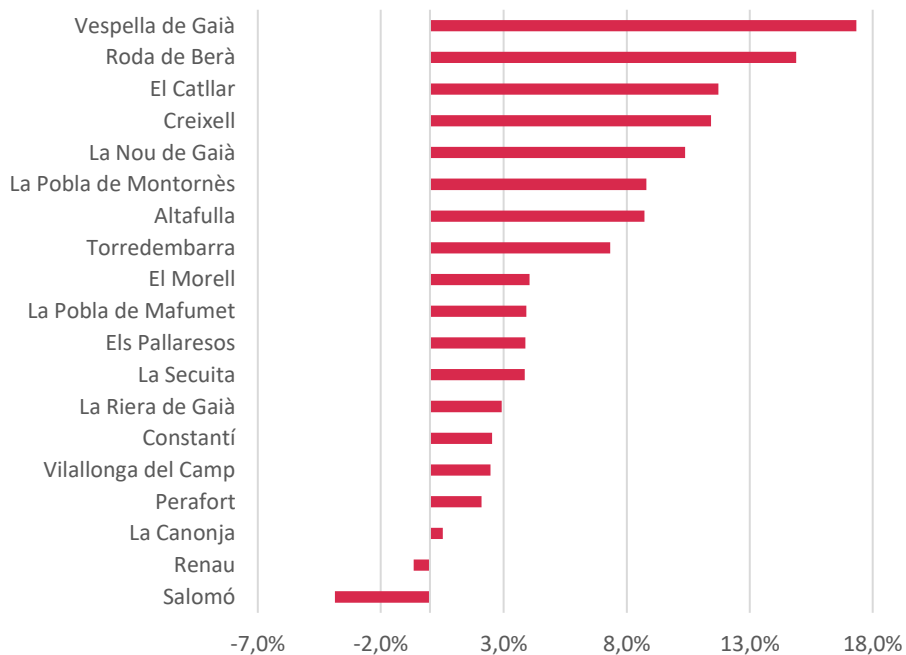
Mapa 1 Població al Tarragonès. 2022

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat del Padró continu de l'INE

La variació interanual indica que tots els territoris de l'ABSS del Tarragonès han tingut un creixement de població a excepció de Salomó i Renau, dos dels tres municipis més petits en termes de població situats al nord-est (zona d'interior).

Gràfic 7 Variació interanual de la població a l'ABSS Tarragonès. 2018-2022

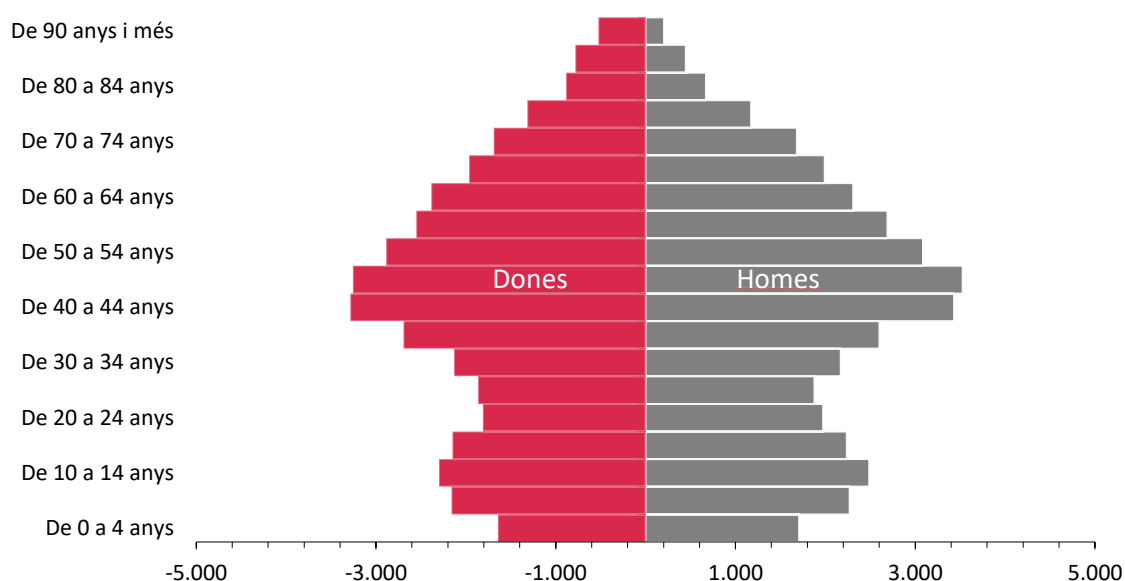

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat

LA POBLACIÓ A L'ABSS TARRAGONÈS PER EDAT I SEXE

En termes generals, la població té una tendència generalitzada a l'envelliment però de forma molt menys accentuada que al conjunt de Catalunya. Mentre que l'edat mitjana del Tarragonès és de 42 anys, la Catalana és de 42,9 anys (IDESCAT). Al següent gràfic representa una piràmide poblacional que mostra la distribució de la població per sexe i edats.

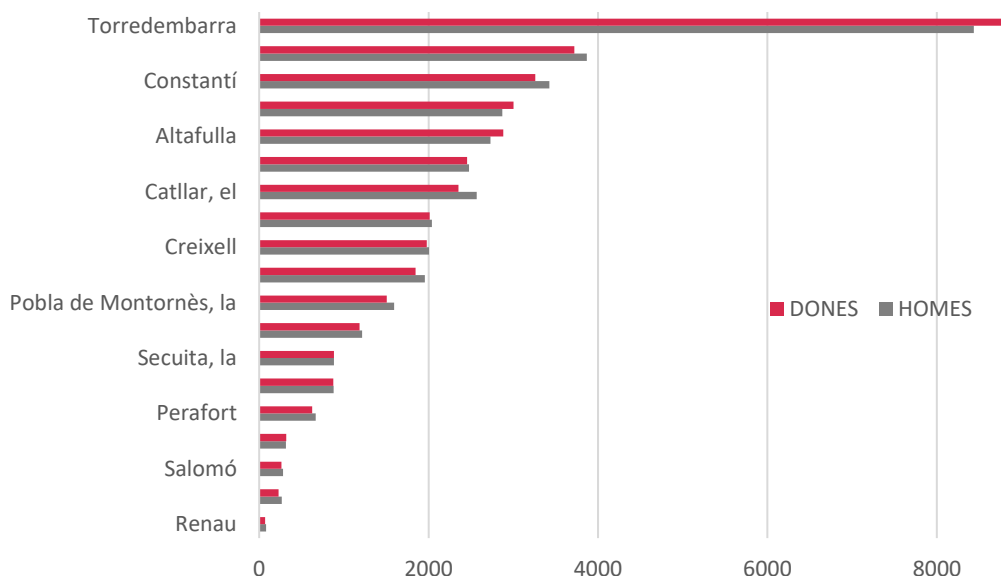
Gràfic 8 Piràmide poblacional del ABSS Tarragonès. Per quinquennals. 2022

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat del Padró continu de l'INE

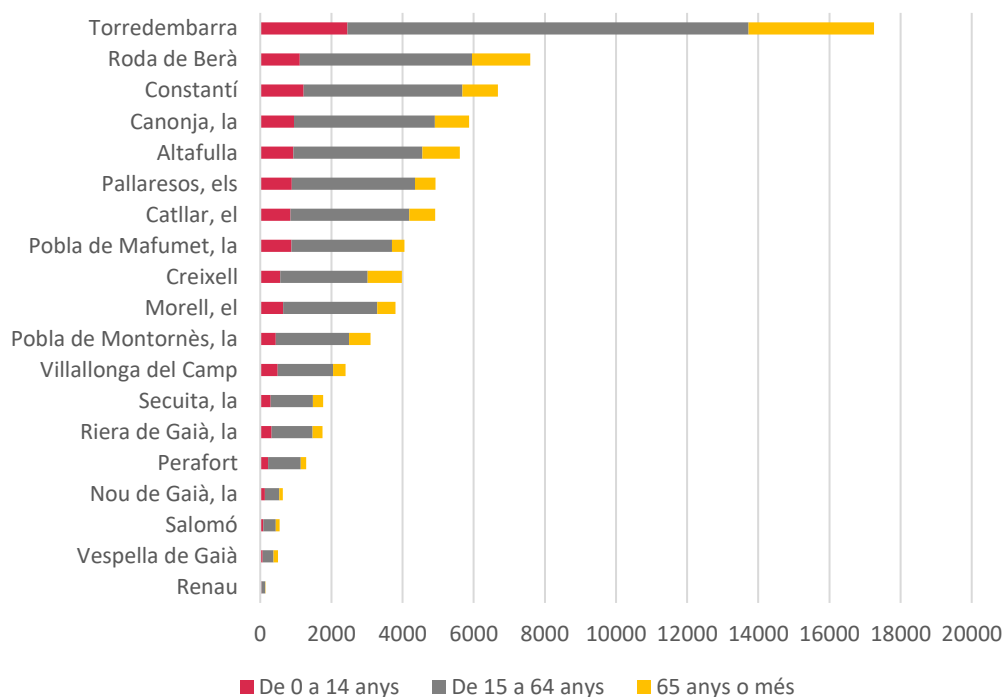
A la gràfica anterior, s'observa una major presència d'homes en tots els trams d'edat fins als 60 anys, on les dones són majoritàries a mesura que avança l'edat. Cal destacar un creixement a la base de la piràmide entre els 5 i els 19 anys. El gruix de la població se situa en la franja entre els 40 i els 49 anys a tots els municipis de l'ABSS del Tarragonès.

Gràfic 9 Població als municipis de l'ABSS Tarragonès per sexes. 2022

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat del Padró continu de l'INE

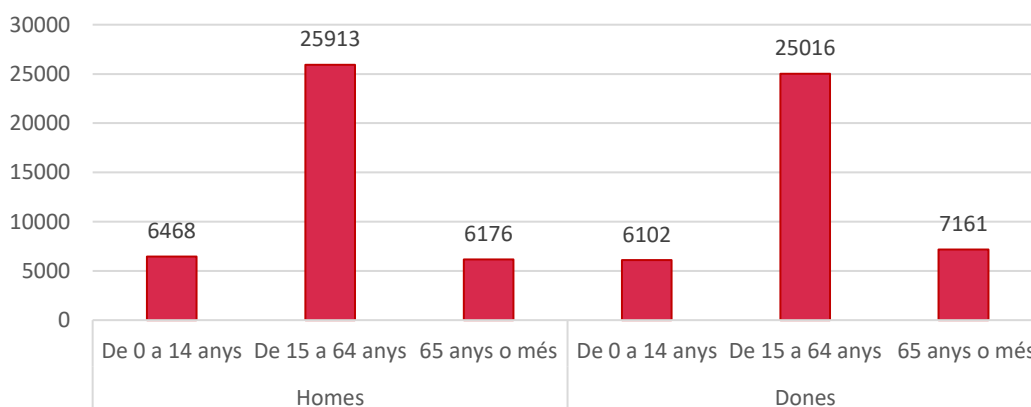
Gràfic 10 Població per grans grups d'edat als municipis de l'ABSS Tarragonès. 2022

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat del Padró continu de l'INE

Es mostra una clara feminització de la vellesa, relacionada amb una major esperança de vida a les dones. Cal assenyalar que el nombre de dones majors de 65 anys és notòriament superior al nombre de nenes menors de 14 anys, mentre que aquesta tendència s'inverteix en el cas del sexe masculí.

Gràfic 11 Població per grans grups d'edat i sexes a l'ABSS Tarragonès. 2022

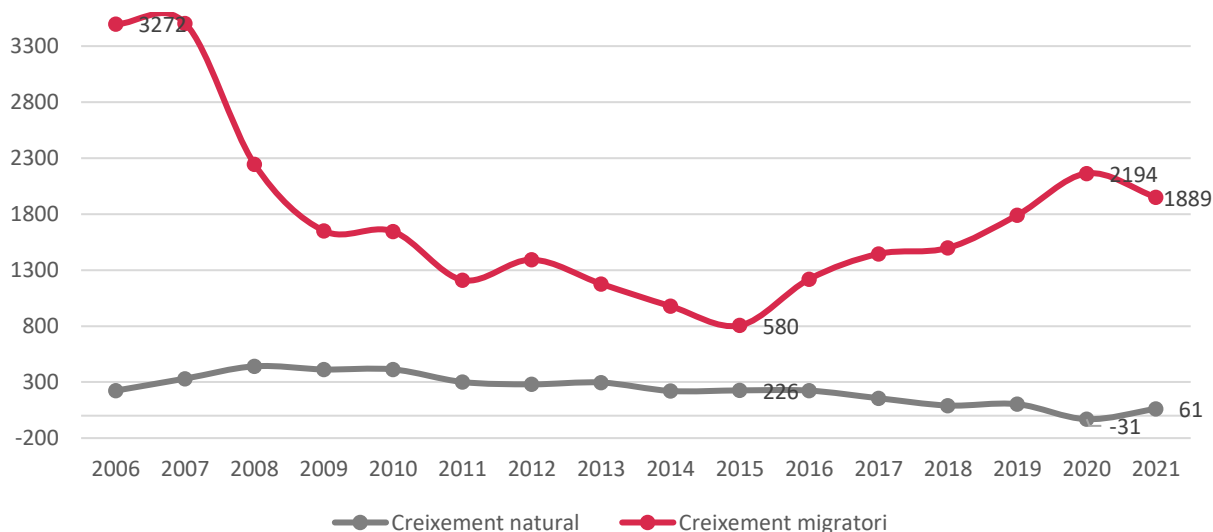

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat del Padró continu de l'INE

CREIXEMENT NATURAL I MIGRATORI

El creixement natural s'extreu de la diferència entre el nombre de naixements i de defuncions de la població. Durant **els darrers 15 anys hi ha hagut un decreixement progressiu** amb canvis contextuais com un decreixement després de la crisi econòmica del 2008 i un puntual creixement després del període de confinament provocat per la pandèmia del covid19 al 2020.

Gràfic 12 Evolució del creixement natural i migratori a l'ABSS Tarragonès. 2021

Font: elaboració pròpia a partir de Mercuri

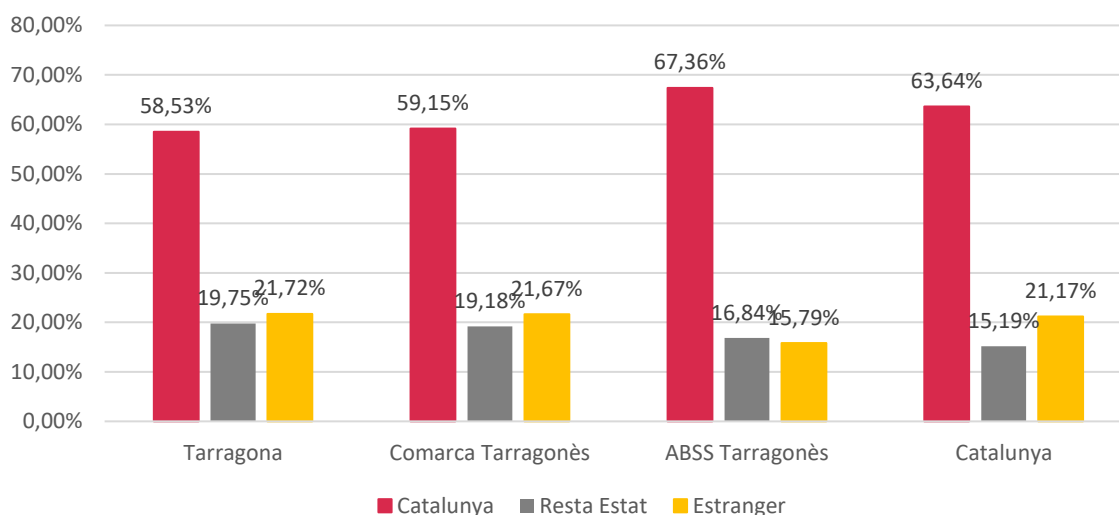
Pel que fa **al creixement migratori**, es la diferència entre la immigració (altes en el padró municipal d'habitants) i l'emigració (baixes al padró) en un període concret. En aquest cas, s'observa com la crisi del 2008 va mostrar una davallada significativa del

creixement migratori, fins el 2016 que presenta un punt d'inflexió de creixement que s'atura de nou i decreix al 2020.

ORIGEN DE LA POBLACIÓ I NACIONALITAT

En termes **d'origen de la població**, la majoria de les persones nascudes a l'ABSS del Tarragonès són a Catalunya amb 67,36%, seguides per la resta de l'estat en 16,84% i 15,79% a l'estranger. Les persones nascudes a l'estranger a l'ABSS se situen en 6,88 punts percentuals (en endavant p.p.) per sota de la mitjana comarcal i 5,38 p.p. per sota de la mitjana catalana. Dintre de la província de Tarragona, un 63% neixen al Tarragonès i un 36,6% a d'altre comarca.

Gràfic 13 Població per lloc de naixement. Comparativa territorial. 2022

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat del Padró continu de l'INE

Taula 3 Població nascuda a Catalunya. Comparativa territorial. 2022

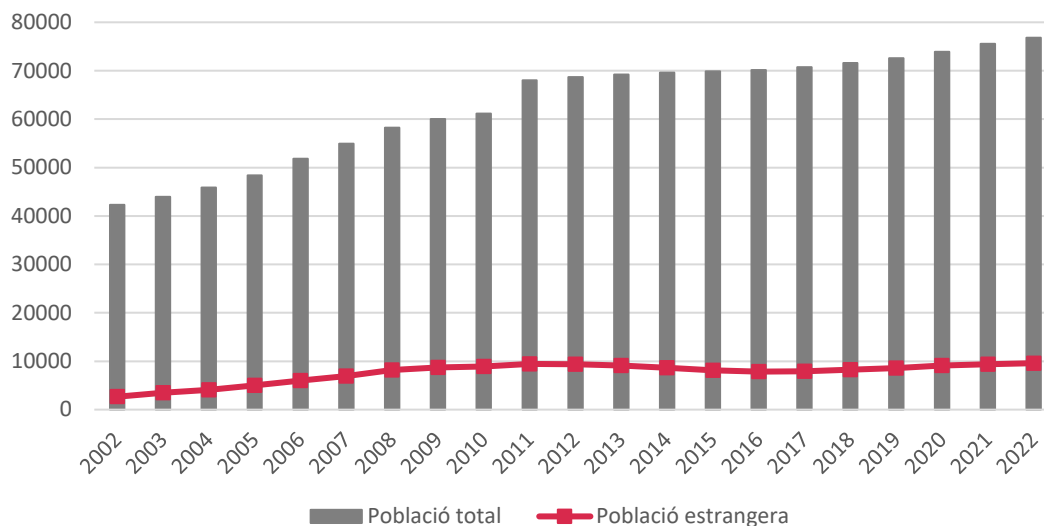
Àmbit territorial	Mateixa comarca	Altra comarca
Tarragona	76,63%	23,37%
Tarragonès	70,11%	29,89%
ABSS Tarragonès	63,43%	36,57%
Catalunya	69,53%	30,47%

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat del Padró continu de l'INE

La **població estrangera a l'ABSS del Tarragonès és de 9.592 persones, és a dir, el 12,48%** de la població total al 2022. Generalment, **ha tingut un creixement paral·lel**

al del conjunt de la població durant els darrers vint anys a excepció del període de 2013 a 2018 que va decreïxer proporcionalment.

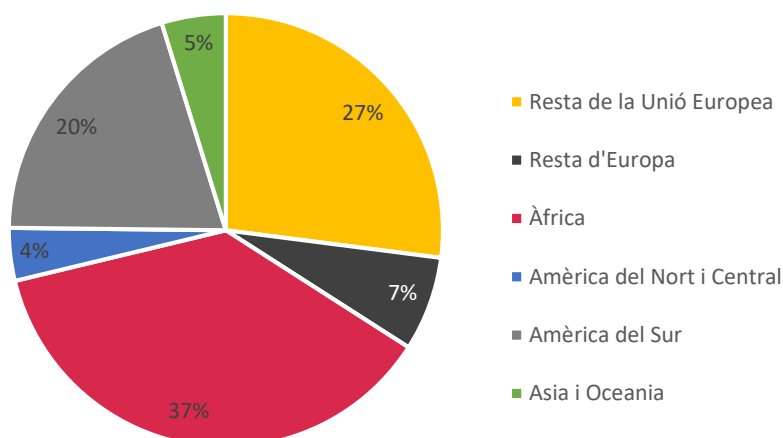
Gràfic 14 Evolució població estrangera a l'ABSS Tarragonès . 2002-2022

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat del Padró continu de l'INE

Pel que fa a la **procedència** dels residents amb nacionalitat estrangera a l'ABSS del Tarragonès, el 37% de les persones tenen nacionalitat d'Àfrica, seguida en 27% en nacionalitat de la resta de la Unió Europea i un 20% d'Amèrica del Sud.

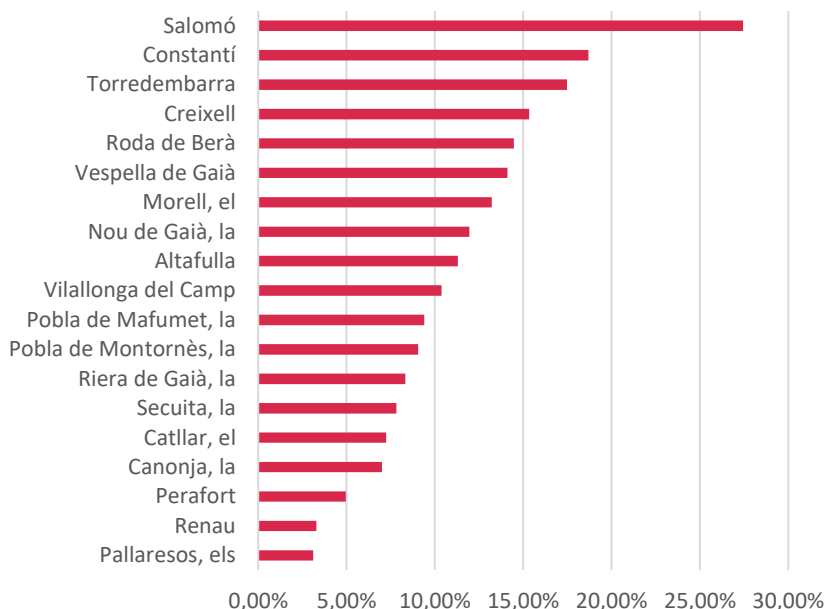
Gràfic 15 % de població estrangera a l'ABSS Tarragonès per zona geogràfica de nacionalitat. 2022

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat del Padró continu de l'INE

Aprofundint al territori, la distribució de població estrangera als municipis és la següent:

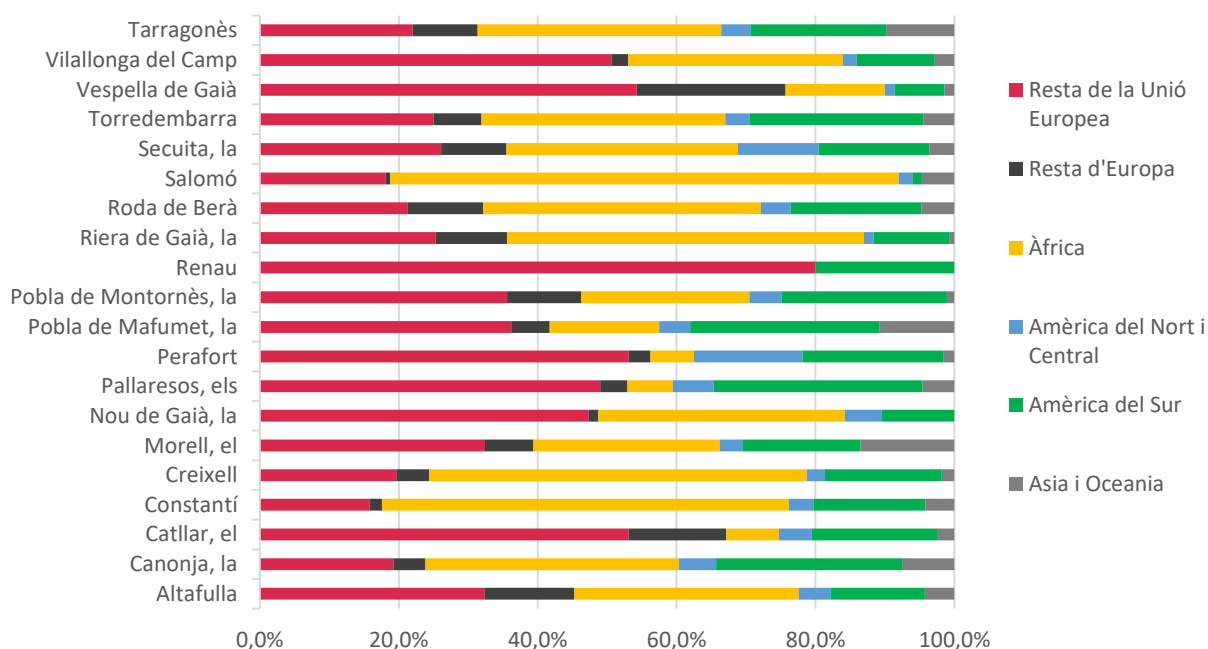
Gràfic 16 % de població estrangera respecte el total de l'ABSS Tarragonès. 2022

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat del Padró continu de l'INE

Salomó és el municipi amb més població estrangera respecte el total de la seva població amb un 27,44%, de la qual un 73% té nacionalitat d'algun país de la zona geogràfica d'Àfrica.

Gràfic 17 % de població estrangera als municipis de l'ABSS Tarragonès per nacionalitat per zones geogràfiques. 2022

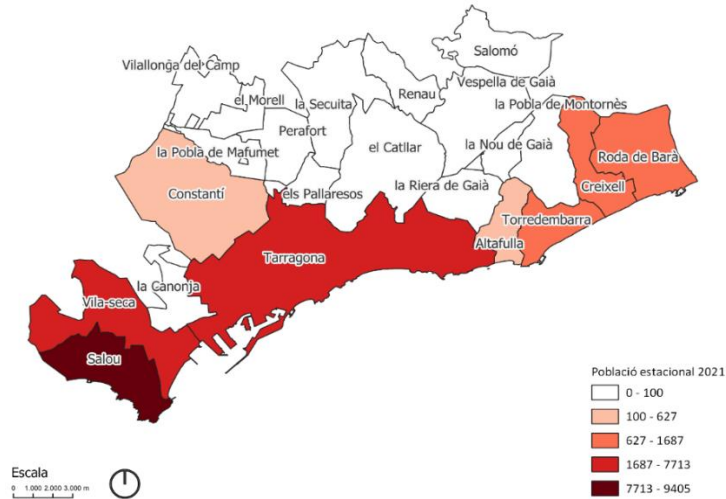

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat del Padró continu de l'INE

Un tret característic del Tarragonès és la **població estacional**. Especialment, a les zones de costa.

Mapa 2 Població estacional al Tarragonès. 2021

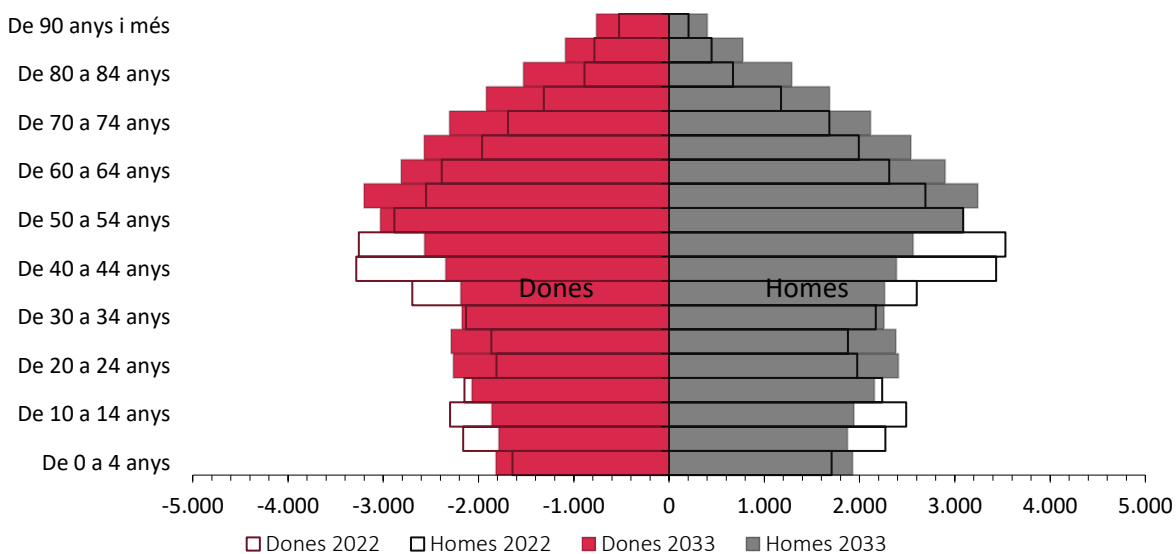

Font: elaboració pròpia a partir de l'Idescat

PROJECCIONS DE POBLACIÓ I LA TENDÈNCIA A L'ENVELLIMENT

Les **projeccions de població** són un càlcul que s'utilitza per estudiar i preveure les possibles tendències de creixement poblacional en el futur. Al següent gràfic, mostra la piràmide poblacional de població amb dades del 2022 i les dades projectades pel 2033 (calculades en base a la població de 2018).

Gràfic 18 Piràmide de població projectada de l'ABSS Tarragonès. Projecció 2033 (base 2018)

Font: elaboració pròpia a partir de programari Mercuri

El creixement a les franges d'edat més avançades i l'estretament a la base de la piràmide, mostra una **clara tendència a l'envelliment al territori cada cop més significativa**.

Com s'ha esmentat anteriorment, la població està desigualment distribuïda per la comarca. Un indicador rellevant quan cal fer front als efectes de l'exclusió social és el de **l'envelliment i el sobreenvelliment**. Una població envellida presenta una heterogeneització de necessitats, inquietuds i gustos; no obstant això, una major població envellida tendeix a majors necessitats d'atenció i cures vinculades a la salut, però també presenten majors vulnerabilitats derivades de l'aïllament, la mobilitat (dintre de casa, al mateix municipi o entre municipis) el maltractament o les estafes o pràctiques comercials indesitjables. Totes aquestes problemàtiques estan creuades pel factor territorial, dificultant l'atenció en els entorns dispersos i amb males comunicacions.

A continuació es presenten els principals indicadors d'envelliment als diferents municipis de la comarca:

Taula 4 Principals indicadors d'envelliment de la població per municipis. (2021)

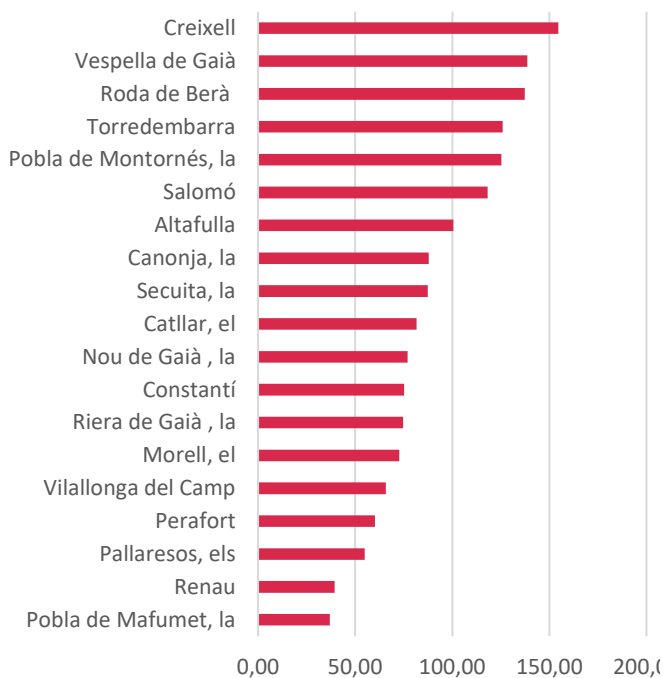
Municipis	% +65 anys	Envelliment	Sobreenvelliment	Dependència senil
Altafulla	18,38	100,50	13,43	29,02
Canonja, la	16,05	87,90	13,24	24,42
Catllar, el	14,83	81,55	12,23	22,14

Constantí	14,98	75,15	12,41	23,01
Creixell	23,49	154,71	14,15	38,31
Morell, el	13,21	72,71	14,40	19,25
Nou de Gaià , la	16,88	77,04	19,23	27,59
Pallaresos, els	11,33	54,98	17,75	16,65
Perafort	12,31	60,15	13,38	18,32
Pobla de Mafumet, la	8,35	37,00	15,48	12,08
Pobla de Montornès, la	20,17	125,26	11,74	31,66
Renau	8,39	39,39	15,38	11,93
Riera de Gaià , la	15,60	74,66	20,66	24,57
Roda de Berà	21,59	137,29	13,97	34,45
Salomó	20,22	118,28	25,45	32,26
Salou	13,50	83,12	12,86	19,22
Secuita, la	16,03	87,38	20,22	24,43
Tarragona	18,72	116,70	16,00	28,70
Torredembarra	19,78	125,90	15,06	30,66
Vespella de Gaià	22,71	138,67	12,50	37,28
Vilallonga del Camp	14,51	65,78	17,05	22,87
Vila-seca	14,51	74,85	12,55	21,95
Total comarca	17,31	102,39	15,07	26,31

Font: elaboració pròpia a partir del programari Mercuri

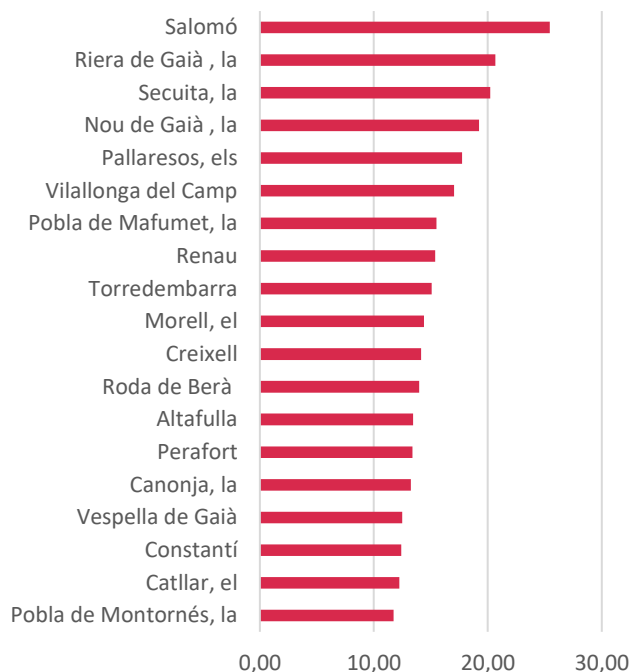
L'índex d'envelliment fa referència a la relació entre el nombre de persones de 65 anys o més i el nombre de persones entre 0 i 15 anys. Mentre que **l'índex de sobreenvelliment** és en relació al total de persones que tenen 80 o més anys.

Gràfic 19 Índex d'envelliment. 2021

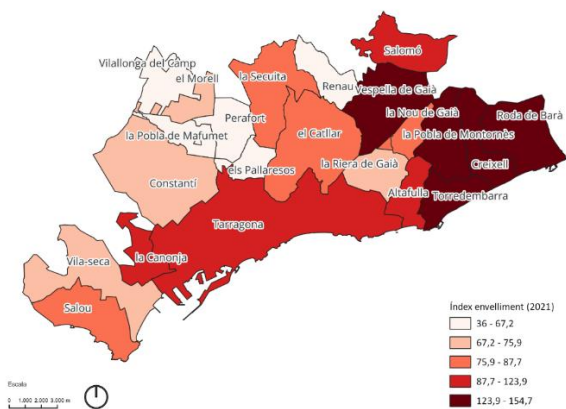
Font: elaboració pròpia a partir del Mercuri

Gràfic 20 Índex de sobreenvelliment. 2021

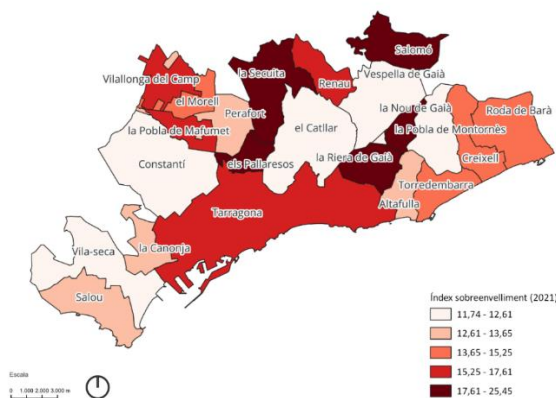
Font: elaboració pròpia a partir del Mercuri

Mapa 3 Índex d'envelliment al Tarragonès. 2021

Font: elaboració pròpia a partir del i Mercuri

Mapa 4 Índex de sobreenvelliment al Tarragonès. 2021

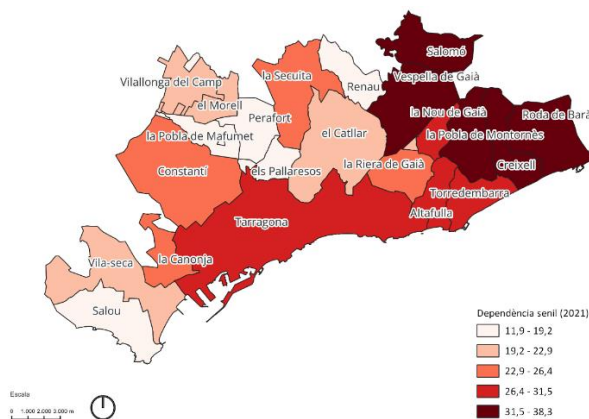

Font: elaboració pròpia a partir del Mercuri

Els **municipis amb un major índex d'envelliment son el Creixell (154,7), Vespella de Gaià (138,8) i Roda de Berà (137,3)** tots ells situats a la costa est del territori. En canvi, els **municipis amb un índex de sobreenvelliment més alts són Salomó (25,45) seguit de La Riera de Gaià (20,66) i la Secuita (20,22)**, també situats al centre i a l'est interior.

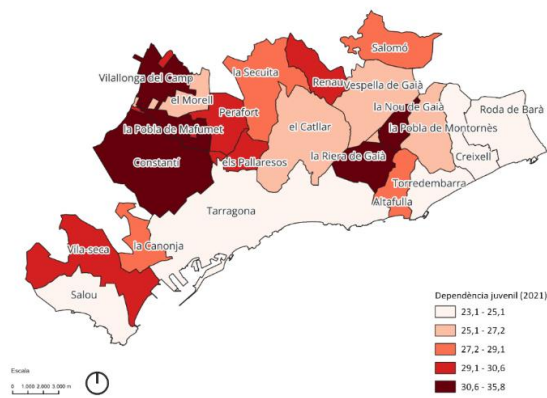
Pel que fa als **índex de dependència senil i juvenil**, son elevats a les zones amb un major sobreenvelliment i zones amb un volum de població jove més elevada respectivament.

Mapa 5 Índex de dependència senil. 2021

Font: elaboració pròpia a partir del Mercuri

Mapa 6 Índex de dependència juvenil. 2021

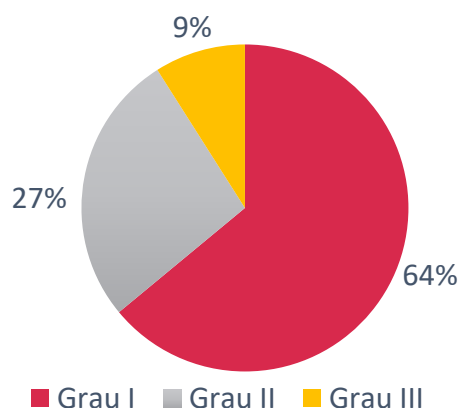
Font: elaboració pròpia a partir del Mercuri

3.1.1. Recursos de la gent gran

Tot i que més endavant s'exposa un apartat d'indicadors de serveis socials del Consell Comarcal del Tarragonès, s'ha considerat oportú incorporar aquest subapartat de recursos destinats a la gent gran a l'ABSS del Tarragonès, en vist de les dades exposades a l'apartat anterior.

Una de les modalitats d'intervenció de serveis socials que es troben vinculades a les persones grans son els **Programes o Plans individuals d'atenció social (PIAS)**. Son uns programes que determinen les modalitats d'intervenció més adients a les necessitats de les persones en situació de dependència, pels quals se'ls ofereix serveis o prestacions econòmiques en funció del seu grau de dependència. Tot seguit es mostren dades relatives als graus de dependència:

Gràfic 21 Plans individuals d'atenció social (PIAS) actius segons graus de dependència a l'ABSS del Tarragonès. 2022

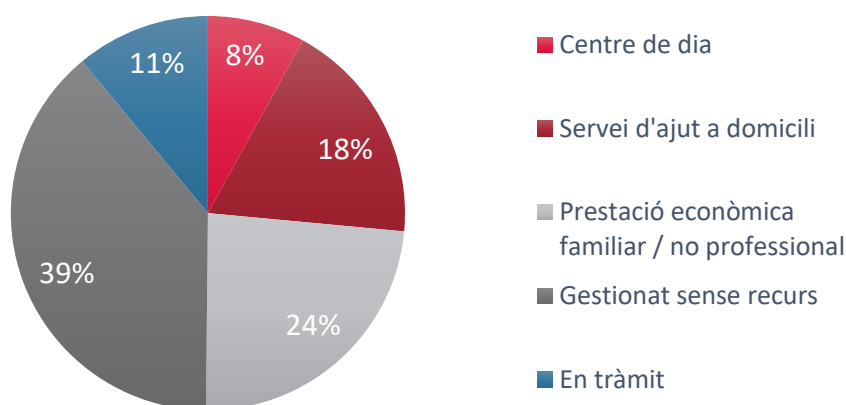

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de Serveis Socials del Consell Comarcal del Tarragonès

A l'ABSS del Tarragonès El 64% de les persones usuàries dels PIAS son persones amb grau I de dependència.

Pel que fa a la distribució de recursos de dependència que gestiona l'ABSS del Tarragonès, veiem que la majoria d'aquest en un 37% es gestionen sense recursos assignats, seguits de les prestacions econòmiques familiars i no professional en un 24%.

Gràfic 22 Recursos de dependència gestionats pels Serveis Socials. ABSS Tarragonès 2022

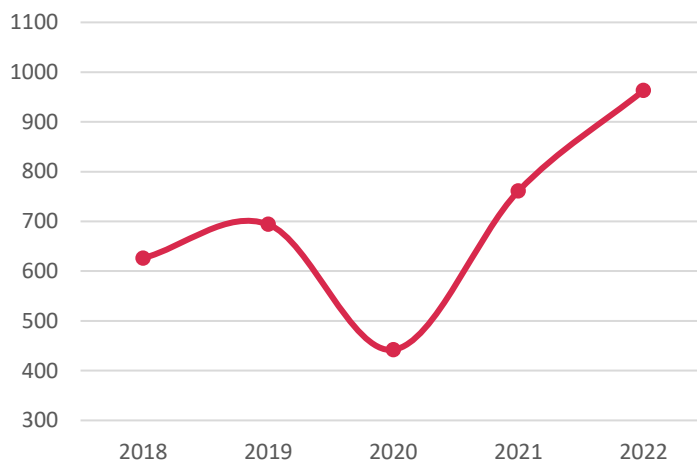

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de Serveis Socials del Consell Comarcal del Tarragonès

Pel que fa als expedients de dependència, els darrers 5 anys s'aprecien fluctuacions en el nombre d'expedients. El punt d'inflexió se situa al 2020 en situació d'estat d'alarma per la pandèmia sociosanitària pel covid-19, amb un creixement significatiu dels

expedients passant de 442 a 963. Aquest indicador mostra la situació d'exposició i vulnerabilitat del col·lectiu vinculades a la salut, mostrant un deteriorament significatiu de la seva qualitat de vida al incrementar les situacions de dependència, per contra, pèrdua d'autonomia.

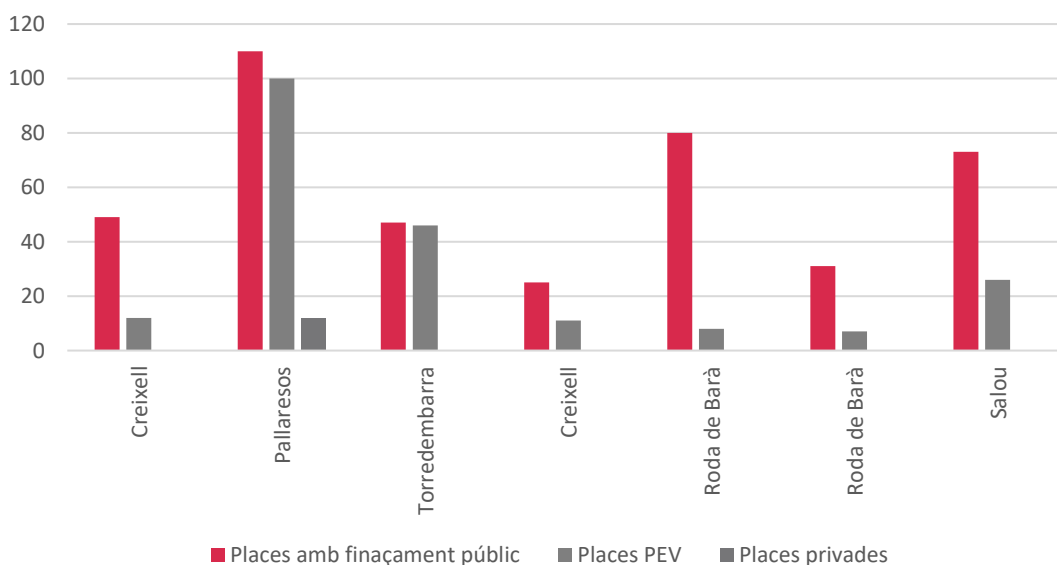
Gràfic 23 Evolució dels expedients de dependència a l'ABSS Tarragonès. 2018-2022

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de Serveis Socials del Consell Comarcal del Tarragonès

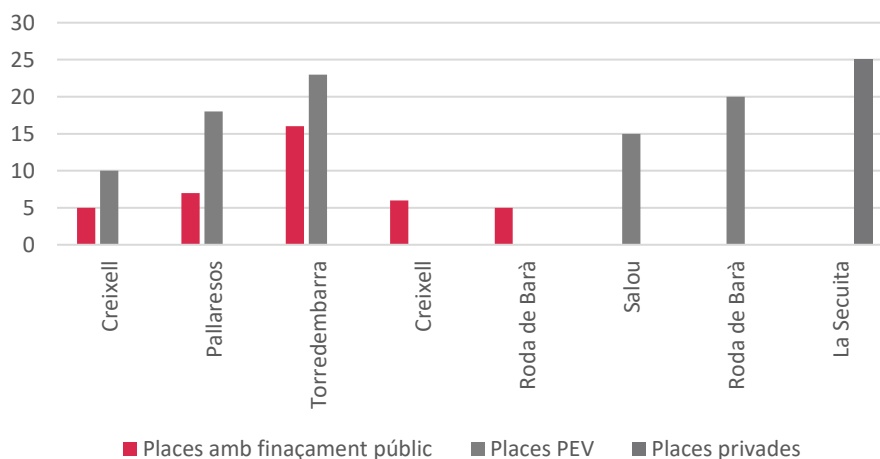
A continuació, es mostren els municipis de l'ABSS del Tarragonès que disposen de Centres residencials i els centres de dia per tipologia de plaça.

Gràfic 24 Centres Residencials a l'ABSS Tarragonès. 2022

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de Serveis Socials del Consell Comarcal del Tarragonès

Gràfic 25 Centres de dia a l'ABSS Tarragonès. 2022

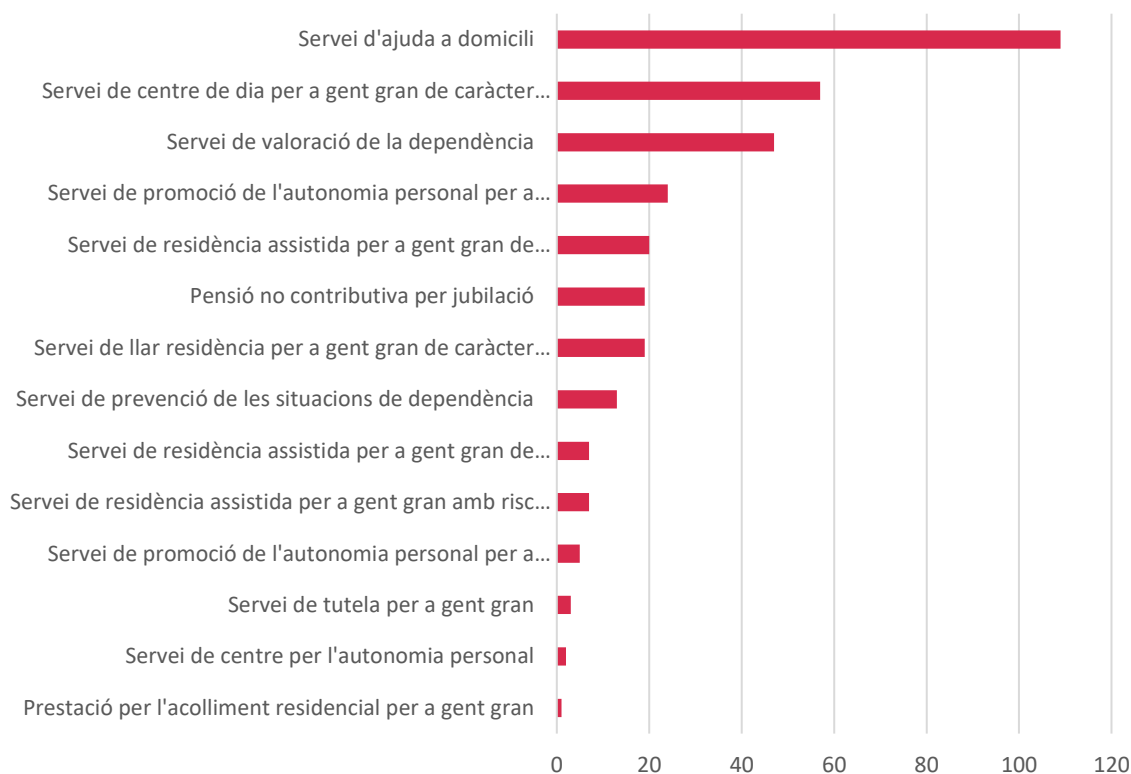
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de Serveis Socials del Consell Comarcal del Tarragonès

Com es pot apreciar, el major nombre de places se situen proporcionalment al nombre de població.

Un altre recurs que recull serveis socials són els de **l'aplicació Hestia**, un servei que permet tenir els expedients de serveis socials dels ciutadans en format electrònic gestionats pel Consorci de l'Administració Oberta de Catalunya. D'aquells **serveis que es vinculen a les persones grans, els més utilitzats a l'ABSS del Tarragonès són el servei d'ajuda a domicili, el servei de centre de dia, el servei de valoració de la dependència i el servei de promoció de l'autonomia personal.**

Gràfic 26 Recursos HESTIA a l'ABSS Tarragonès vinculades a la gent gran, 2022

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de Serveis Socials del Consell Comarcal del Tarragonès

Altres serveis que es recull des de l'ABSS del Tarragonès són els següents:

Taula 5 Altres dades i serveis vinculats a la gent gran a l'ABSS Tarragonès, 2022

Serveis a gent gran 2022 Serveis socials ABSS Tarragonès	
Prestacions econòmiques que requereixen intervenció social	415
Nombre gestions per vulnerabilitat:	1709
Servei d'atenció domiciliària (hores)	8720
Usuaris derivats al Servei Bona Nit (sense llar)	16
Usuaris del servei de teleassistència	150
Usuaris del servei de transport adaptat	74

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de Serveis Socials del Consell Comarcal del Tarragonès

3.1.2. ÀMBIT ECONÒMIC

Tot seguit es mostren indicadors relatius a l'àmbit econòmic. Es presentaran indicadors a nivell macroeconòmic i micro, amb l'objectiu de tenir una visió general de la comarca i la seva evolució econòmica.

Malgrat que l'exclusió social és un fenomen multifactorial, l'àmbit econòmic és un dels principals a l'hora de definir les situacions d'exclusió. A les situacions de manca econòmica no s'hi arriba d'una sola manera; es poden trobar situacions de pobresa heretada, que són aquelles situacions d'exclusió cronificades que es transmeten de generació en generació en el si d'una família.

Són nombrosos els estudis que relacionen les problemàtiques econòmiques en la llar, o una adscripció de classe econòmica baixa, amb uns pitjors resultats acadèmics, pitjors problemes de salut i unes ocupacions més precàries. Aquesta és una altra de les característiques de l'exclusió, el seu caràcter relacional: patir mancances en un dels àmbits, comporta patir-ne en d'altres. Per tant, es pot afirmar que existeix un factor de classe que condiciona la possibilitat de desenvolupar una vida digna.

Les altres situacions de pobresa són les de pobresa sobrevinguda; situacions que, arrel d'una crisi socioeconòmica, han caigut en una vulnerabilitat greu o exclusió social i que no s'han pogut recuperar, normalment a causa de les polítiques desiguals implementades en els sistema liberals per a acabar amb la recessió. Actualment, la pandèmia ha afectat els sectors més vulnerables de la societat, provocant que el nombre de persones que han patit pobresa sobrevinguda s'hagi incrementat exponencialment arreu de Catalunya.

3.1.3. Indicadors de conjuntura

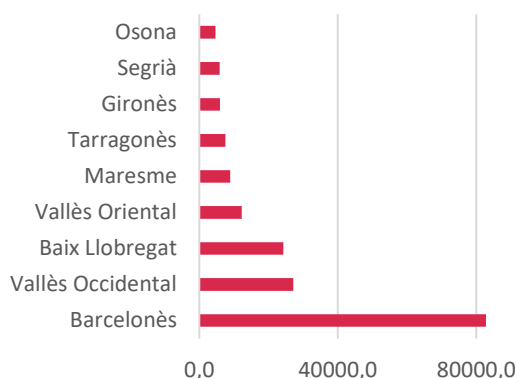
Aquest recull d'indicadors macroeconòmics permetran fer una imatge de la realitat econòmica del territori. Els valors d'aquests indicadors no sempre estan actualitzats però sí permeten tenir una visió objectiva de la realitat social. Molts indicadors macroeconòmics mostren una realitat global, una mitjana del total de la població, sense analitzar les desigualtats existents entre certs sectors de la societat. Es tracta de valors que no permeten aportar una visió sobre la distribució de la riquesa ni de la segregació social. No obstant, resulta pertinent poder fer una mirada general de la situació

econòmica a partir de les variables seleccionades, aportant una visió crítica dels resultats.

DADES MACROECONÒMIQUES

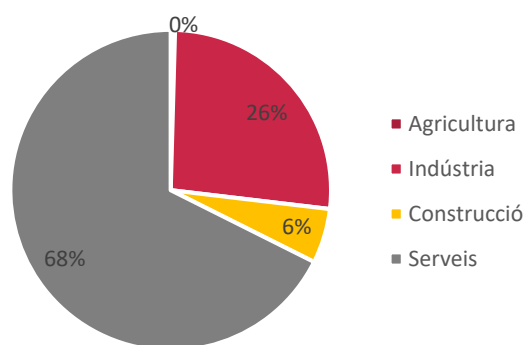
Les dades **macroeconòmiques permeten tenir una visió de l'estat econòmic d'un territori**. En aquest cas, es recullen a nivell comarcal, no es pot delimitar per l'ABSS del Tarragonès, però s'incorporen al document amb la fi de contextualitzar. Entre els principals indicadors destaquen el la taxa de creixement del PIB (Producte Interior Brut), els impostos com l'IBI (Base Imposable per rebut) o el VAB (Valor Afegit Brut). A continuació es mostren els indicadors següents:

Gràfic 27 PIB (milions d'euros. Comparativa territorial. 2020

Font: elaboració pròpia a partir d'IDESCAT

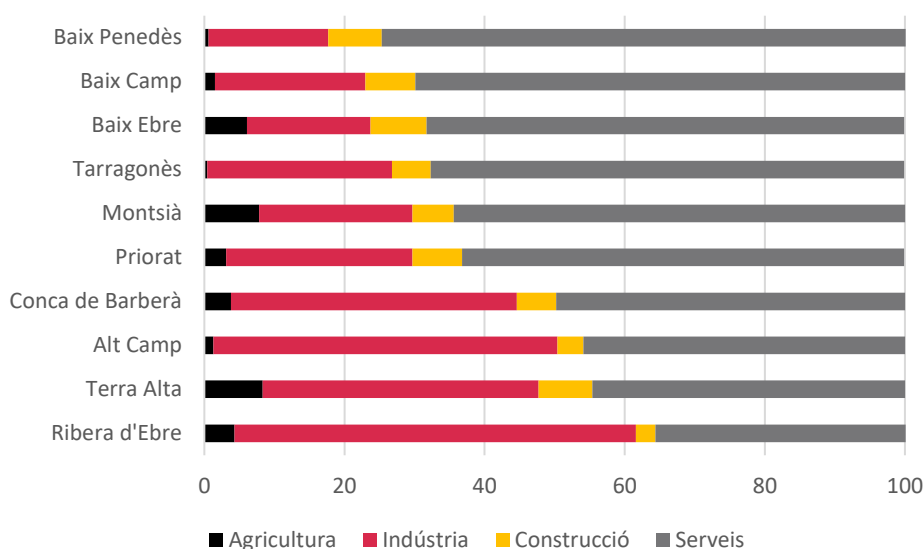
Gràfic 28 VAB per sector econòmic al Tarragonès (milions d'euros). 2020

Font: elaboració pròpia a partir d'IDESCAT

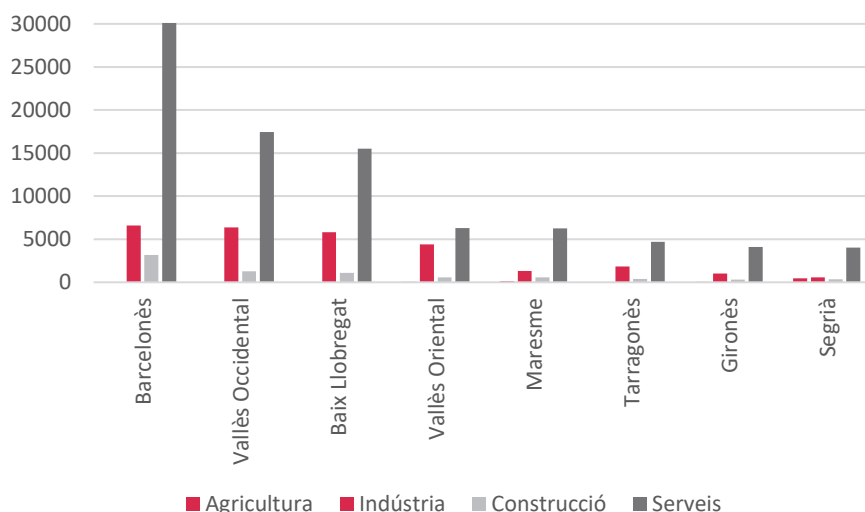
La comarca del Tarragonès se situa en la setena posició en aportació al PIB català. Pel que fa el Valor Afegit Absolut (**VAB**), la distribució per sectors a les comarques de la província de Tarragona situen al **Tarragonès** com la quarta comarca en **sector serveis aportant el 68% del capital i en l'indústria amb un 26% total**.

Gràfic 29 VAB per sector econòmic. Comparativa territorial província de Tarragona. 2020

Font: elaboració pròpia a partir d'IDESCAT

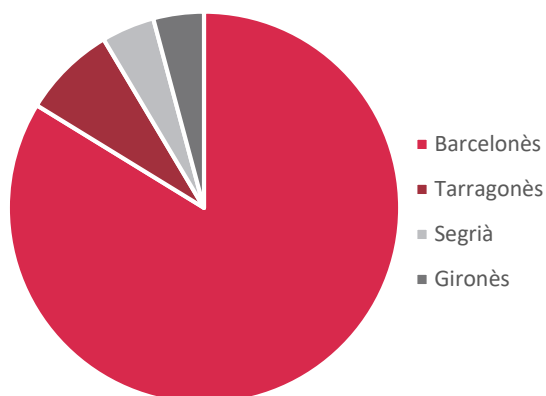
Gràfic 30 VAB per sector econòmic (milions d'euros). Comparativa territorial. 2020

Font: elaboració pròpia a partir d'IDESCAT

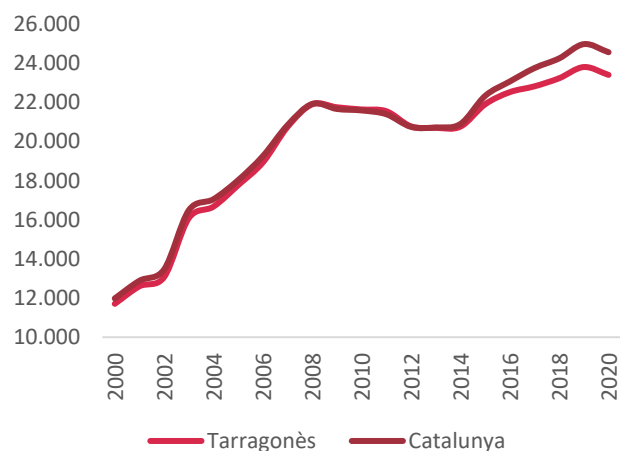
Pel que fa al **IBI en milers d'euros**, de les quatre comarques on se situen les ciutats capital de província de Catalunya, el Tarragonès es la segona en 13m€.

Gràfic 31 IBI. Base Imponible per rebut (milers d'euros). 2021

Font: elaboració pròpia a partir d'IDESCAT

Gràfic 32 Evolució de l'IRPF. Comparativa territorial. 2000-2020

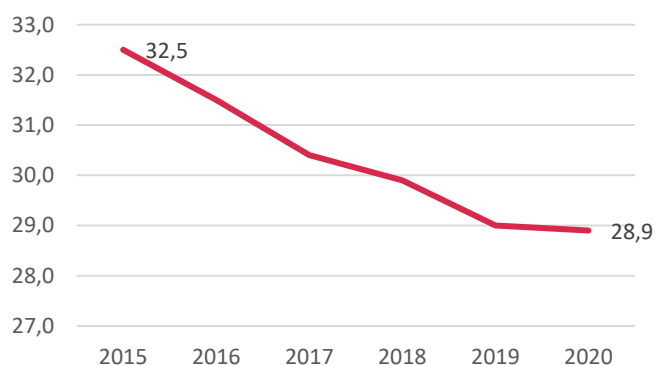

Font: elaboració pròpia a partir d'IDESCAT

Pel que fa a l'**Impost Sobre la Renda de les Persones Físiques (IRPF)** és l'import format pel total de rendiments obtinguts pel contribuent durant el període impositiu. Inclou principalment, els rendiments del treball, el capital immobiliari i mobiliari, els rendiments empresarials i professionals i les variacions patrimonials. (Mercuri). La tendència a tota Catalunya ha estat en creixement durant els darrers vint anys amb davallades a les dues crisis (l'econòmica de 2008 i la pandèmia al 2020).

Un indicador per mesurar la desigualtat en un territori és l'**Índex de Gini**. Aquest es calcula amb un truncament previ de les dades per trams de renda per unitat de consum del 1,5% dels valors més baixos i l'1,5% dels valors més alts, substituint el valor original pel valor de l'extrem. L'índex es presenta de l'1 al 100, on 1 és la màxima igualtat i 100 la màxima desigualtat. Al estudiar l'evolució dels darrers 5 anys, s'observa com la mitjana de l'Índex de Gini als municipis corresponents a l'ABSS del Tarragonès passant d'un 32,5 a un 28,9 (una reducció de 3,6 p.p.)

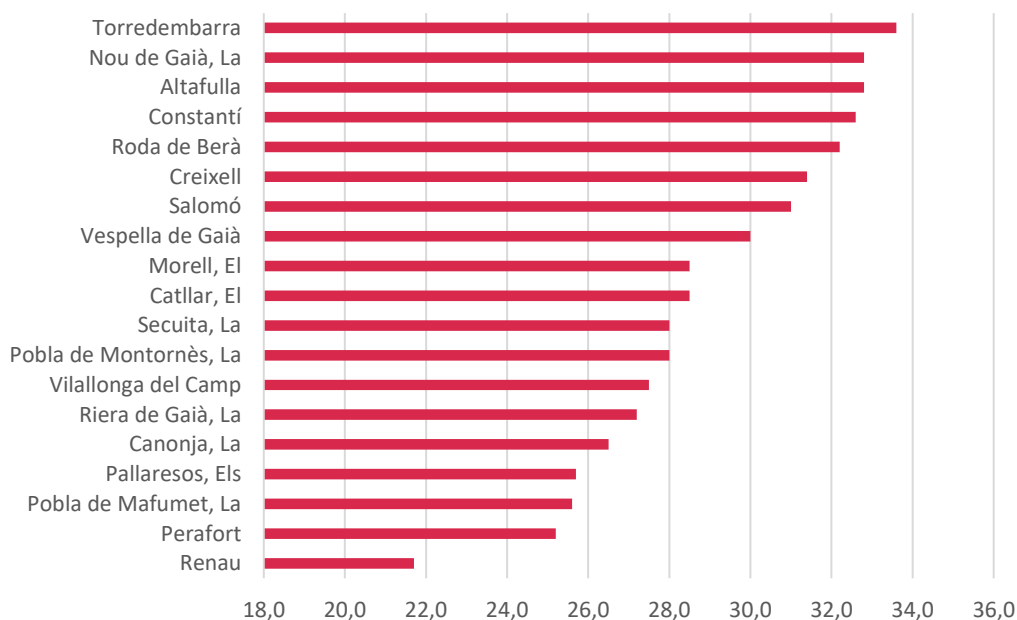
Gràfic 33 Índex de Gini a l'ABSS Tarragonès. 2020

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de la distribució de la renda de l'INE.

Entrant en detall als municipis, **l'índex de Gini més elevat el trobem als territoris més poblats com Torredembarra (33,6), La Nou de Gaià (32,8) i Altafulla (32,8)** - com s'observarà a l'apartat següent, l'últim té la renda mitjana més alta de l'ABSS del Tarragonès-. Per contra, el municipi amb menys desigualtat és Renau (21,7) seguit per Perafort (25,2), ambdós municipis amb menor proporció d'habitants que la resta.

Gràfic 34 Índex de Gini per municipis de l'ABSS Tarragonès. 2020

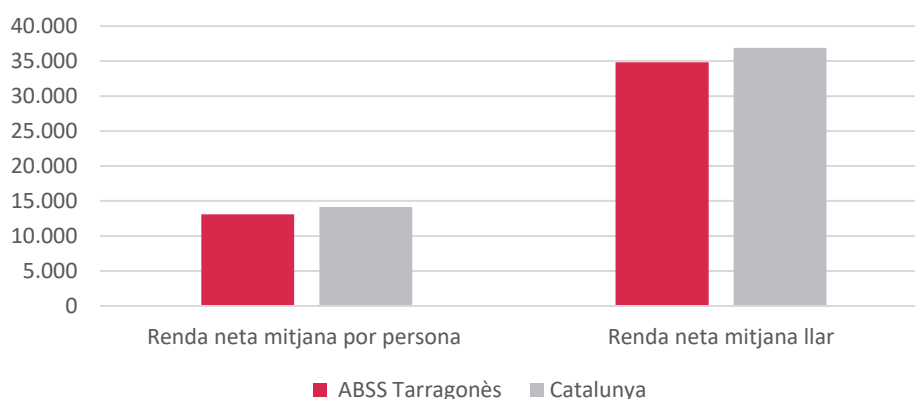
Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de la distribució de la renda de l'INE.

ECONOMIA FAMILIAR I RENDES

Els indicadors que indiquen la quantitat de diners produïts per una persona o el conjunt de la llar son els de la renda. El capital disponible és el principal actiu per accedir a bens i serveis per cobrir necessitats bàsiques.

A continuació es pot observar que tant la renda neta mitjana per persona com pel conjunt de la llar de l'ABSS del Tarragonès (calculat amb la mitjana de tots els municipis a excepció de Tarragona, Salou i Vila-seca) és inferior a la mitjana catalana.

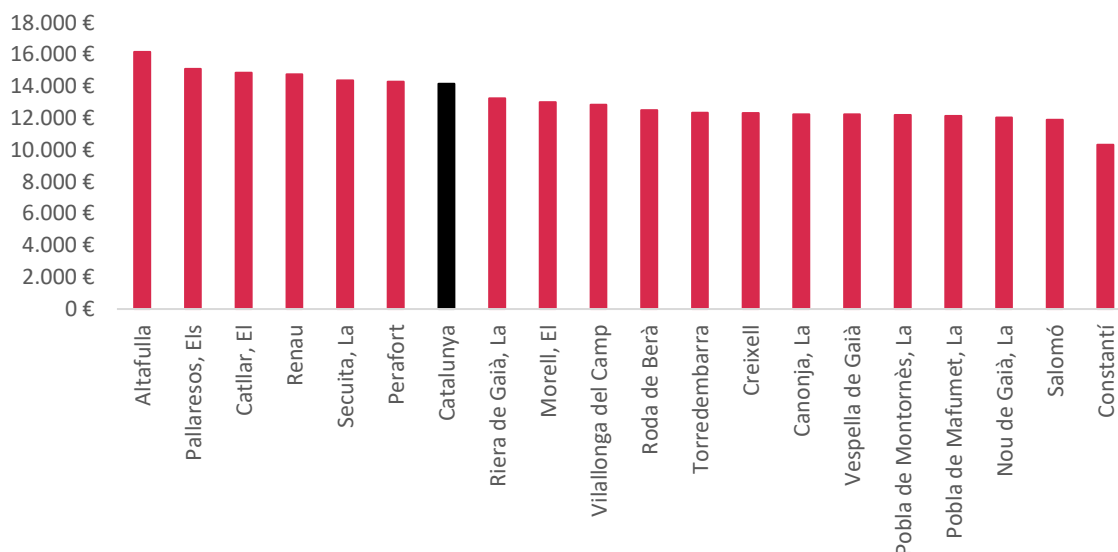
Gràfic 35 Renda neta mitjana per persona i per llar. Comparativa territorial. 2020

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de la renda de l'INE

A les gràfiques següents, s'observa que la renda mitjana per persona i per llar més alta és situa als municipis d'Altafulla, Els Pallaresos, El Catllar i Renau. La **renda mitjana per persona més alta dels municipis de l'ABSS del Tarragonès és de 16.173€** (Altafulla), mentre que la més **baixa 10.326€ (Constanti)**.

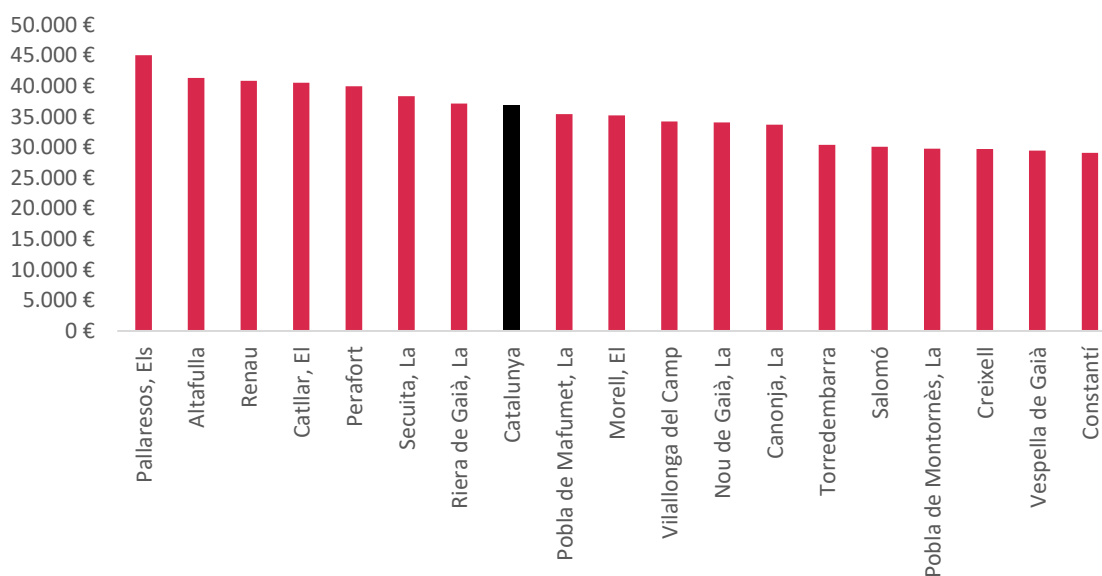
Gràfic 36 Renda mitjana per persona a l'ABSS Tarragonès. Comparativa territorial. 2020

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de la renda de l'INE

Respecte la **renda mitjana per llar**, les rendes més altes corresponen al municipi **d'Els Pallaresos** que se situa en primera posició amb 44.993€ seguida d'Altafulla amb 41.297€. Per contra, al igual que a la renda per persona, **Constantí manté la darrera posició amb 29.087€.**

Gràfic 37 Renda mitjana per llar a l'ABSS Tarragonès. Comparativa territorial. 2020

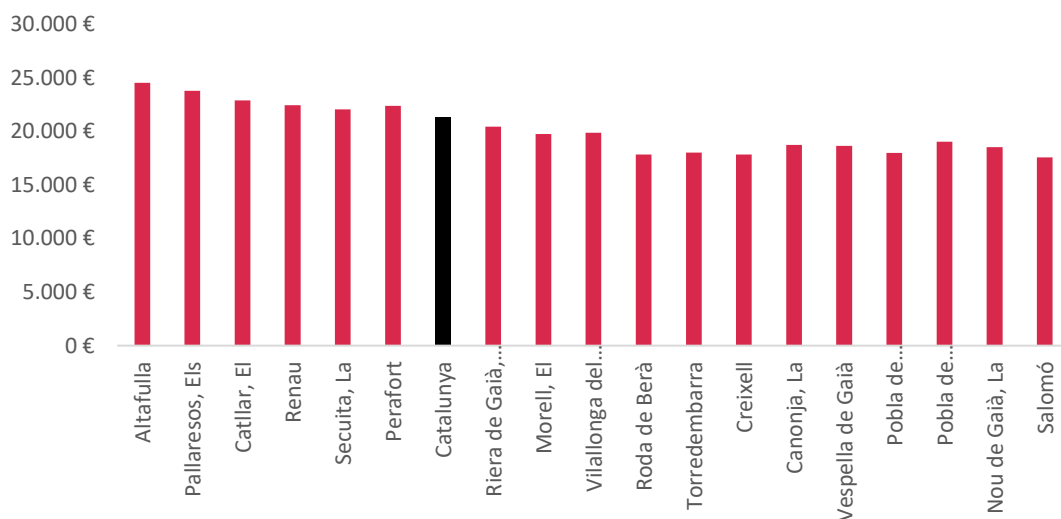
Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de la renda de l'INE

Un altre indicador econòmic és **la renda mitjana per unitat de consum** (en endavant, UC). Es calcula dividint, per cada llar, els ingressos totals de la llar entre el nombre d'unitats de consum equivalents per tenir en compte les economies d'escala a les llars al compartir el consum per part dels diversos membres. El nombre d'unitats de consum es calcula utilitzant l'escala de la OCDE que concedeix un pes de 1 al primer adult, 0,5 a la resta d'adults i 0,3 als menors de 14. Aquesta dada es pot obtenir per sexes i per grups d'edats i per llinars.

La distribució pels municipis de l'ABSS és la següent:

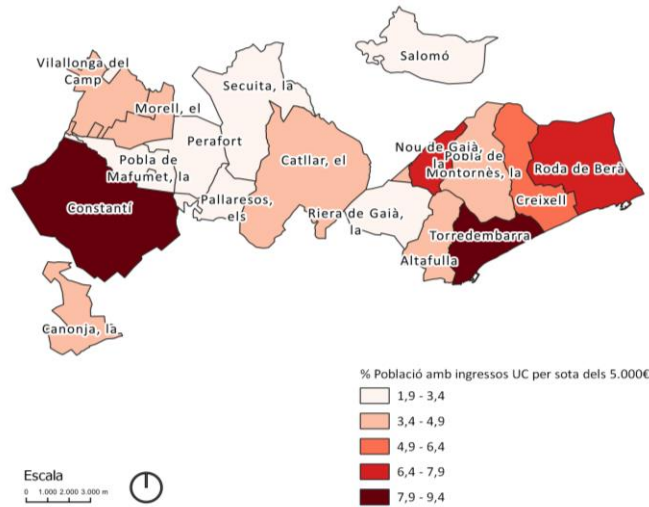
Gràfic 38 Renda mitjana per unitat de consum a l'ABSS Tarragonès. Comparativa territorial. 2020

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de la renda de l'INE

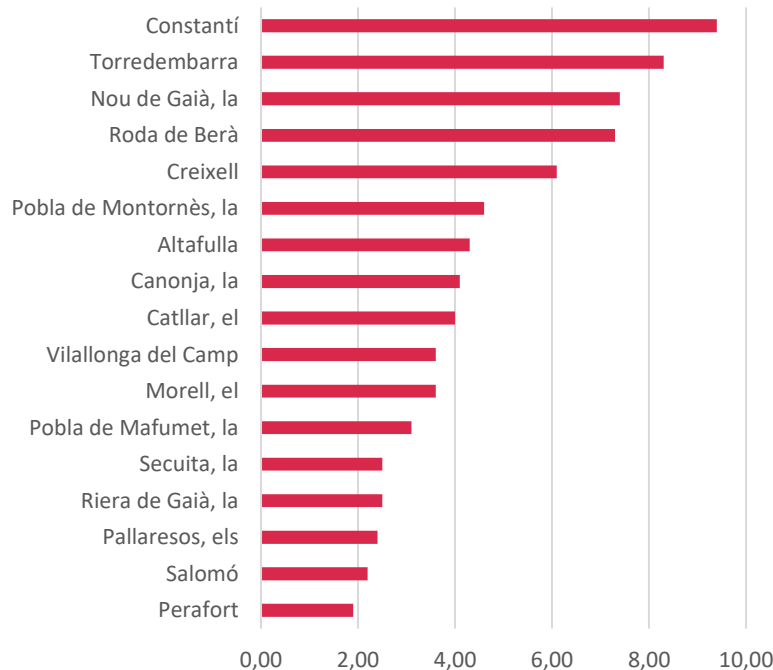
Posant el focus a les **rendes més baixes**, el major percentatge de població amb uns ingressos per unitat de consum que **se situen per sota dels 5.000€ son als municipis de Constantí (9,4%) i Torredembarra (8,3%)**.

Mapa 7 Percentatge de població amb ingressos per UC per sota dels 5.000€ als municipis de l'ABSS Tarragonès. 2020

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de la renda de l'INE

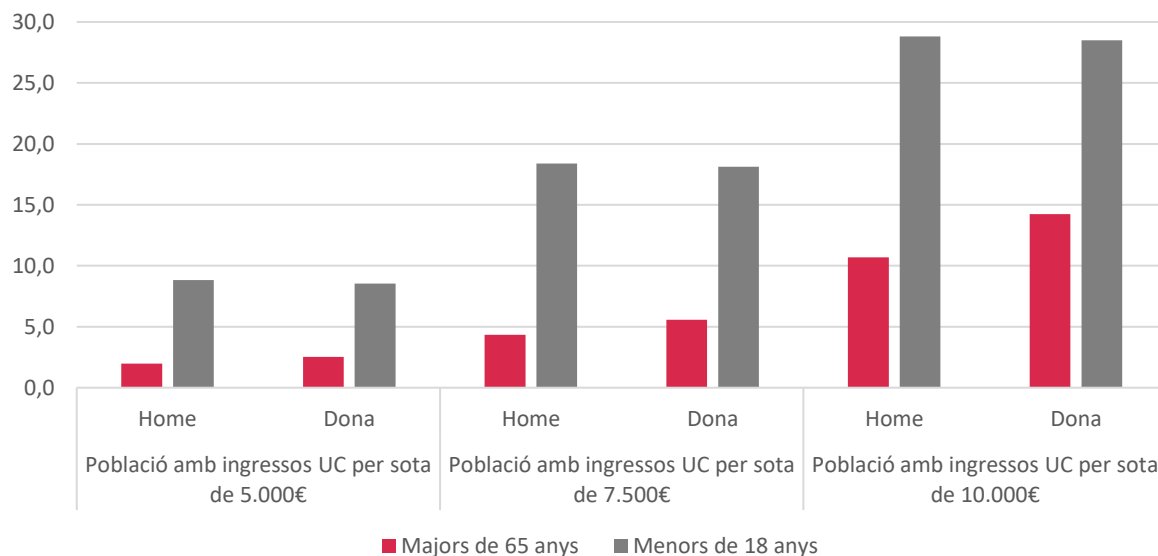
Gràfic 39 % Població amb ingressos per UC per sota dels 5.000€ als municipis de l'ABSS Tarragonès. 2020

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de la renda de l'INE

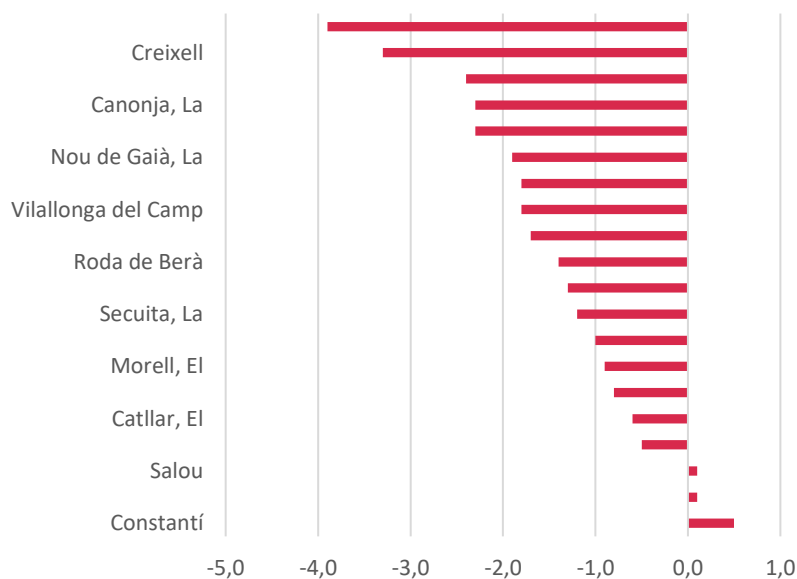
A continuació, es presenta la distribució per llinars per sexe i per dos grups d'edat. Destaca **com les dones de més de 65 anys se situen a tots els llinars per sobre dels homes, mentre que en el cas dels menors de 18 anys la tendència s'inverteix.**

Gràfic 40 Població amb ingressos UC per sota de determinats llindars per sexe i grup d'edat a l'ABSS Tarragonès. 2020

Font: elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de la renda de l'INE

Gràfic 41 Diferencial percentual entre sexes amb ingressos UC per sota de 10.000€. Dones en relació als homes. 2020⁵ (*)

Font. Elaboració pròpia a partir de l'Atles de distribució de la renda de l'INE

⁵ No disponibles dades per: Renau i Vespella de Gaià

(*) La diferència percentual es calcula amb la diferència de dones respecte els homes.

Els municipis amb un major índex de Gini al 2020 són Salou amb 37.3, Tarragona amb 34.2 i Torredembarra amb 33.6.

El gràfic anterior mostra el diferencial percentual (punts percentuals) de les dones en relació als homes que se situen sota el llindar de 10.000€. **A pràcticament tots els municipis de la comarca, el percentatge de dones que se situen sota el llindar de 10.000€ és superior al dels homes** excepte a Salou, Tarragona i Constantí que s'inverteix la dinàmica. La diferència més significativa és a la Pobla de Montornès on el percentatge d'homes que es troben a aquest llindar és de 17,4 i les dones 21,3, és a dir, una diferència de 3,9 p.p. És a dir, de nou **es fa palesa l'escletxa de gènere** i es pot afirmar que existeix una **feminització de la pobresa econòmica**.

3.1.4. Indicadors d'exclusió de l'àmbit econòmic

En aquest subapartat es mostren una sèrie de dades referents al nivell d'exclusió social de la població. S'han seleccionat aquelles dades que aporten contingut significatiu a la descripció de la realitat social del Tarragonès. L'àmbit econòmic es presenta com un eix transversal d'exclusió, ja que té una forta vinculació als altres àmbits.

Per començar, es mostra l'**índex socioeconòmic compost (IST)**, un índex sintètic per petites àrees que **resumeix en un únic valor diverses característiques socioeconòmiques de la població**. L'índex concentra la informació de situació laboral, nivell educatiu, immigració i renda de totes les persones que resideixen en cada unitat territorial, a partir de 6 indicadors sectorials (IDESCAT).

L'índex es calcula per a unitats territorials (seccions censals i municipis) d'aproximadament 9.000 habitants, de manera que cada unitat territorial sigui tan homogènia com sigui possible al seu interior. L'IST és un índex relatiu, que estableix un valor de referència per a Catalunya igual a 100 i un valor per a cada unitat territorial en comparació amb el valor mitjà de Catalunya. L'IST es defineix fent una ponderació de sis indicadors:

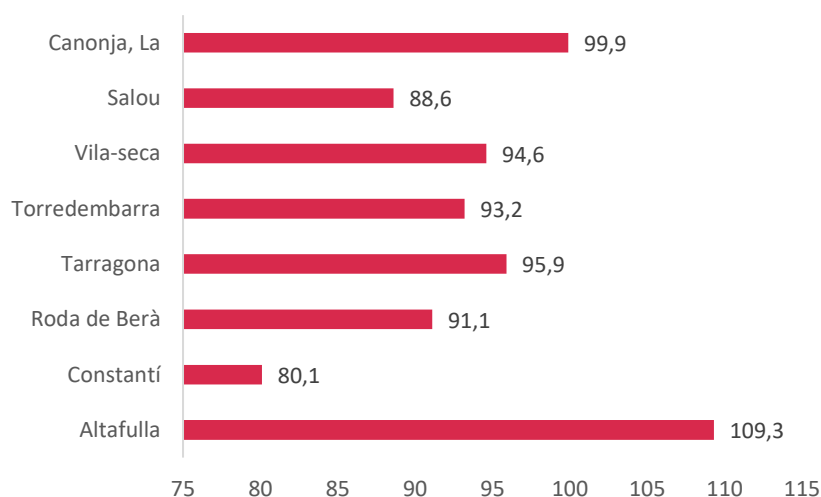
- **Població ocupada:** *Percentatge de població de 20 a 64 anys d'alta a la Seguretat Social.*
- **Treballadors de baixa qualificació:** *Percentatge de població d'alta a la Seguretat Social que cotitza al grup 10, peons. Es calcula sobre els treballadors que no són autònoms (RETA) ni pertanyen als règims de cotització 0138 (treballadors de la llar) i 0140 (cuidadors professionals). En el cas que un treballador presenti*

diverses afiliacions, es considera de baixa qualificació només si totes les afiliacions que té són del grup de cotització 10 (peons).

- **Població amb estudis baixos:** Percentatge de població de 20 o més anys que és analfabeta o té com a molt estudis de primària. Correspon als nivells 0 i 1 de la classificació CCED-2020 (A).
- **Població jove sense estudis postobligatoris:** Percentatge de població de 20 a 34 anys que té com a màxim la primera etapa d'educació secundària i similar. Correspon als nivells 0, 1 i 2 de la classificació CCED-2020 (A)
- **Estrangers de països de renda baixa o mitjana:** Percentatge de població de nacionalitat d'un país de renda baixa o mitjana, segons la classificació 2022 del Banc Mundial. Per a més informació, consulteu el Banc Mundial(Vincle extern: s'obrirà una nova finestra).
- **Renda mitjana per persona:** Renda mitjana neta per persona percebuda durant l'any de referència, en euros.

És a dir, l'**IST mesura el nivell socioeconòmic de cada territori en comparació amb el valor de Catalunya**. Degut a les dimensions del territoris que conformen la comarca del Tarragonès, es presenten els municipis pels que es disposa l'IST:

Gràfic 42 Índex socioeconòmic territorial. Comparativa municipis del Tarragonès. 2019 (Índex base Catalunya=100)

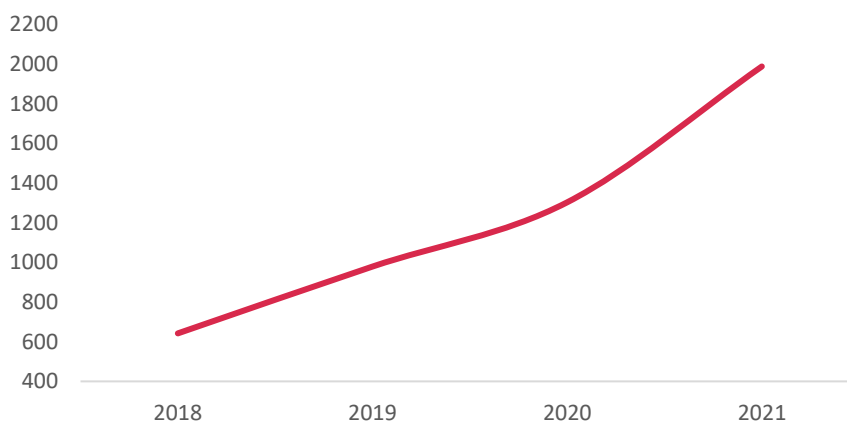
Font. Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT

Aquest gràfic situa a Altafulla com l'únic municipi del Tarragonès que es troba per sobre de l'índex de referència (100=Catalunya). És a dir, que el **nivell socioeconòmic de la població d'Altafulla es 9,3 p.p. superior que la mitjana catalana**. Per contra, la resta de municipis del Tarragonès se situen per sota. Destaca especialment el municipi de **Constantí que es troba quasi 20 p.p. per sota de la mitjana, indicant un nivell socioeconòmic de la població baix**.

Un altre indicador són el nombre mitjà de prestacions de la **Renda Garantida de Ciutadania (RGC)**, un tipus de prestació que es destina als i les ciutadans de Catalunya perquè es puguin fer-se càrrec de les despeses essencials per al manteniment propi o de les persones que integren la unitat familiar o de convivència (Gentcat). La RGC és una prestació social a través de la qual s'asseguren els mínims d'una vida digna a les persones i a les unitats familiars que es troben en situació de pobresa, per promoure'n l'autonomia i la participació activa en la societat. Es tracta d'una prestació social de naturalesa econòmica i de percepció periòdica (IDESCAT).

Com s'observa al gràfic a continuació, el **nombre mitjà de prestacions de la RGC a la comarca del Tarragonès ha incrementat un 67,7% els darrers quatre anys**.

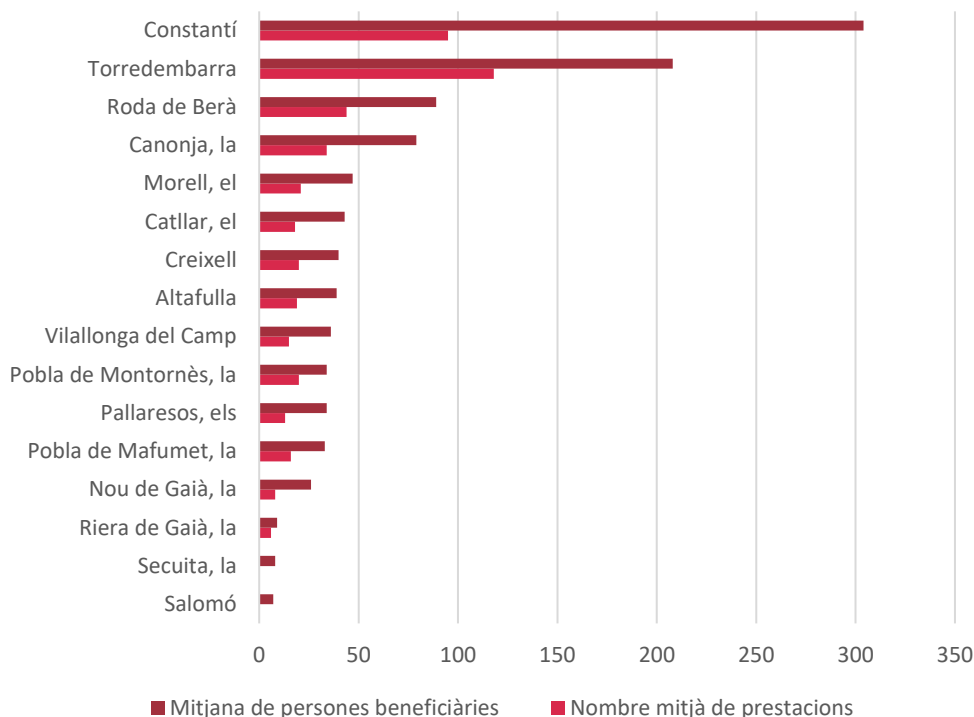
Gràfic 43 Evolució del nombre mitjà de prestacions de la RGC. Tarragonès. 2018-2021

Font. Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT

Posant el focus als municipis de l'ABSS que tenen dades disponibles, la distribució és la següent:

Gràfic 44 Nombre mitjà de prestacions i mitjana de persones beneficiàries de RGC als municipis de l'ABSS Tarragonès⁶. 2021

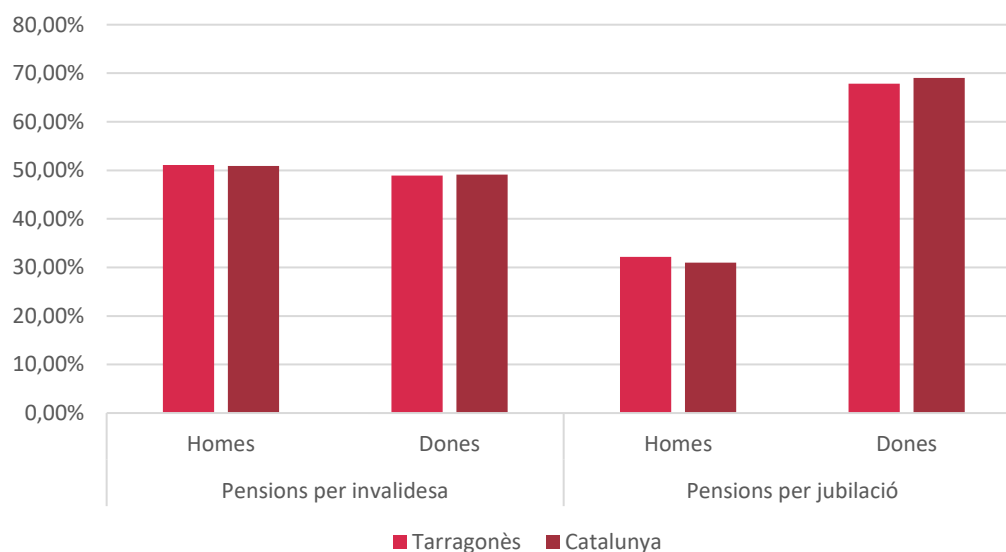
Un altre indicador són les pensions degut a que són la principal font d'ingressos de determinats col·lectius. N'hi de diferents tipologies. **Les pensions no contributives** són uns ingressos econòmics mensuals que l'estat garanteix a aquelles persones que no tenen recursos suficients per a la seva subsistència i no poden acollir-se – per manca de cotització a la Seguretat Social- a les pensions contributives. De les **pensions no contributives per jubilació**, se'n beneficien les persones per raó de la seva edat, que no han cotitzat mai a la Seguretat Social o bé han cotitzat un temps insuficient per tenir dret a una pensió contributiva, i que es troben en estat de necessitat.

Per altra banda, **les pensions no contributives per invalidesa** estan destinades a persones d'entre divuit i seixanta-cinc anys afectades per una discapacitat permanent, igual o superior al 65%, de caràcter físic, psíquic o sensorial, sense recursos econòmics suficients i que no puguin acollir-se al sistema contributiu de pensions.

A continuació es presenta el percentatge de pensions no contributives per tipus i sexe.

⁶ Dades no disponibles dels dos indicadors per: Perafort, Renau i Vespellà de Gaià
No disponible el nombre mitjà de prestacions per Salomó i la Secuita.

Gràfic 45 Pensions no contributives per sexe. Jubilació i invalidesa. Comparativa territorial. 2021

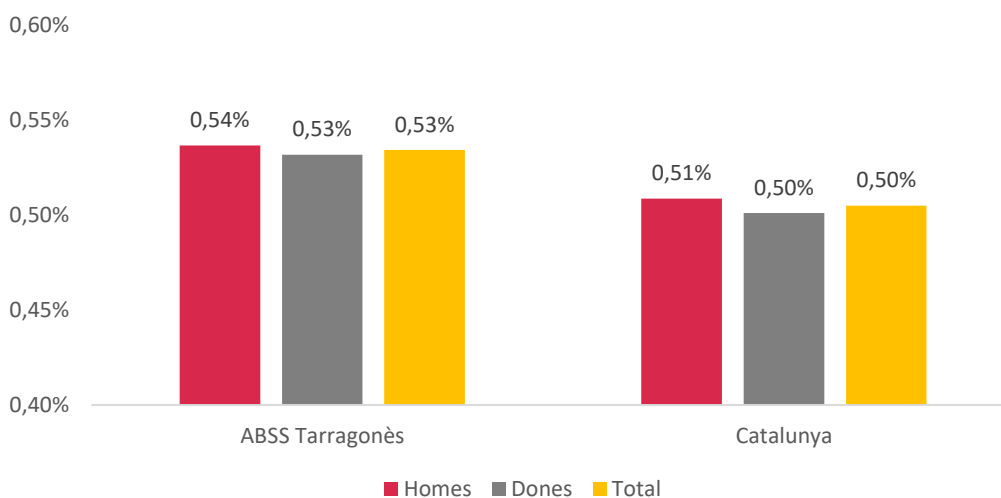
Font. Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT

Cal posar de relleu, que **les pensions no contributives per jubilació corresponen en aproximadament un 70% a les dones**. Els models familiars tradicionals del segle XX, en general, es basaven en la distribució de les tasques associades als rols de gènere: on els homes s'encarregaven de la provisió econòmica per mitjà del treball remunerat i les dones de gestionar la llar i les tasques de cures. Tot i que si hi ha hagut dones que avui dia tenen més de 70 anys que han cotitzat, hi ha molts casos de dones que treballaven de forma no reglada sense cotitzar o cotitzant pocs anys. Aquesta dada per tant, exposa una **feminització de la pobresa especialment a la tercera edat.**, ja que la falta de cotització al col·lectiu limita els ingressos en la vellesa, i per tant, augmenta la vulnerabilitat econòmica i risc d'exclusió. En el cas de les pensions per invalidesa, tot i que la distribució per sexes és semblant entre els 51% i 48%, situen els homes 2,14 p.p. per sobre de les dones en el cas de l'ABSS del Tarragonès.

El percentatge de població entre 15 i 65 anys que rep una prestació per invalidesa en cap cas supera el 0,55%. No obstant, si cal destacar que a l'ABSS del Tarragonès és lleugerament superior a la mitjana catalana en 0,3 p.p. amb una distribució per sexes similar.

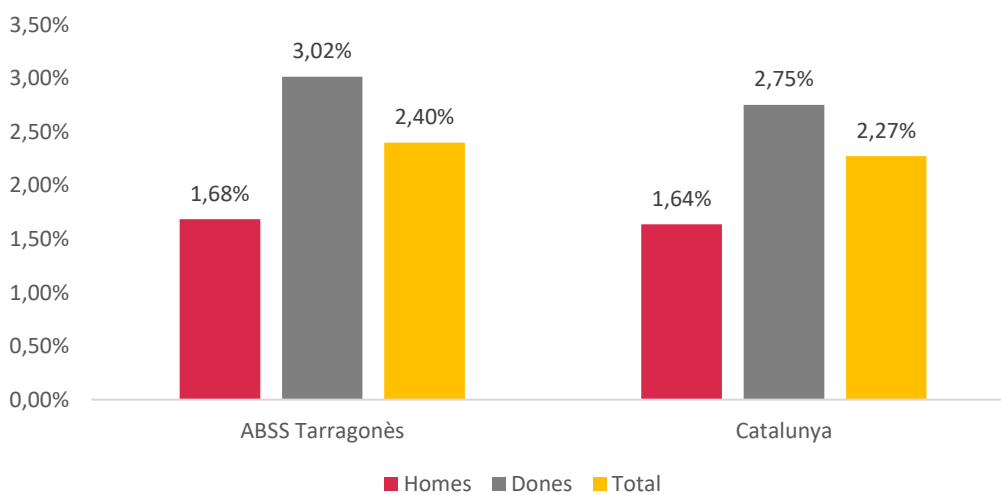
Gràfic 46 Pensions d'invalidesa per sexe respecte la població de 15 a 64 anys. 2022

Font. Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT

Filant prim, les pensions de jubilació no contributiva de la població major de 65 anys també son lleugerament superiors a l'ABSS del Tarragonès que a Catalunya, especialment en les dones.

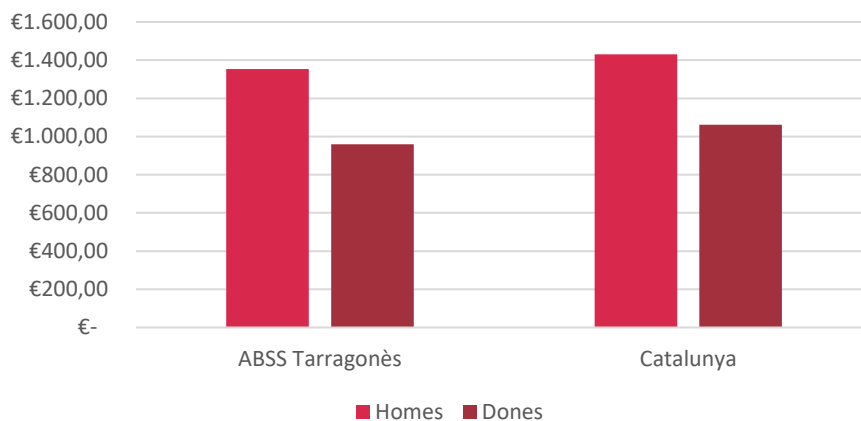
Gràfic 47 Pensions de jubilació no contributiva per sexe respecte la població de més de 65 anys. 2022

Font. Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT

Aquesta desigualtat de gènere apuntada anteriorment també es fa palesa en les pensions contributives⁷. A la gràfica a continuació, es mostra l'import mitjà de les pensions percebudes en euros.

Gràfic 48 Import percebut per les pensions contributives a la Seguretat Social per sexes. Comparativa territorial. 2021

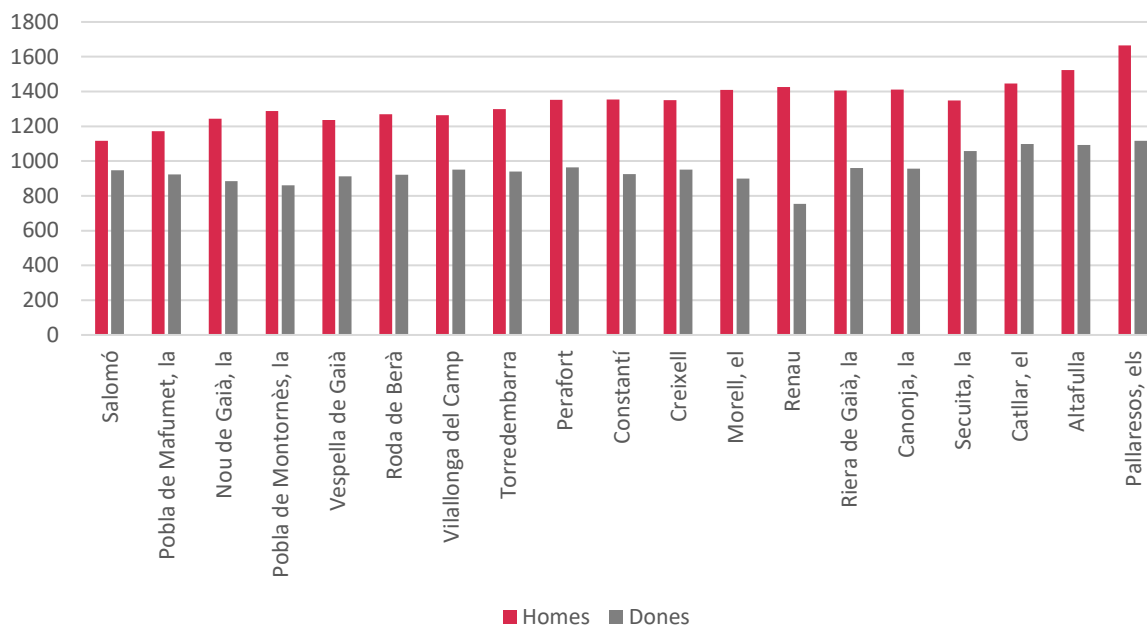

Font: elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT

La mitjana de l'import de les pensions contributives a l'ABSS del Tarragonès és lleugerament per sota de la mitjana catalana. La distribució per sexe mostra com a tots els municipis de l'ABSS del Tarragonès les diferències per sexe són significatives. Destaca una diferència per sexes en detriment de les dones als municipis de Renau amb de 672€, els Pallaresos amb 549€ seguit del Morell amb 510€.

⁷ El finançament d'aquestes prestacions es realitza mitjançant les cotitzacions que l'empresa ocupadora i les persones assegurades abonen a la Tresoreria General de la Seguretat Social. Les pensions es classifiquen segons la classe de contingència que cobreixen: Pensió de jubilació; Pensió d'incapacitat permanent; Pensió de supervivència; Pensió de viduïtat; Pensió d'orfenesa; Pensió a favor de familiars; Complementos a mínims.

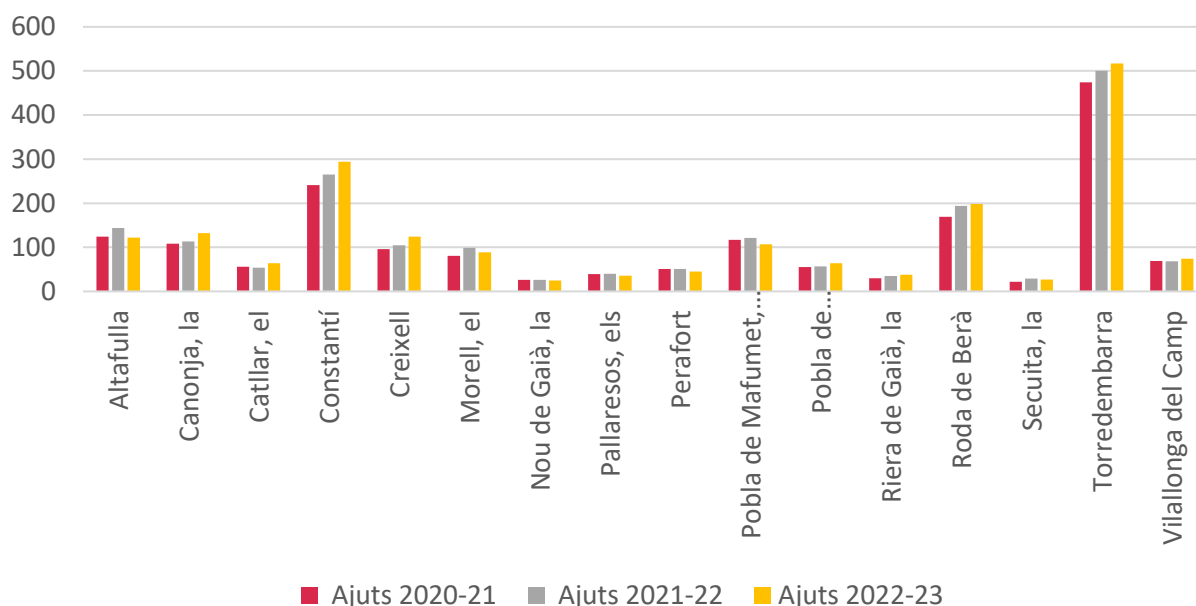
Gràfic 49 Import percebut per les pensions contributives a la Seguretat Social per sexes als municipis de l'ABSS Tarragonès. 2021

Font: elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT

Per últim, es presenta un darrer indicador de vulnerabilitat i exclusió de caràcter econòmic. Els ajuts familiars adreçats a famílies que tenen fills menors de 3 a 12 anys. A tots els m municipis de l'ABSS de Tarragonès presenten un increment del nombre d'ajuts durant els darrers tres cursos.

Gràfic 50 Ajuts de l'àrea d'ensenyament a famílies que tenen fills de 3 als 12 anys a l'ABSS Tarragonès. 2020-2023

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per Serveis Socials

3.2. ÀMBIT LABORAL

Tot seguit es presenten indicadors de l'àmbit laboral. Tot i que en termes d'exclusió allò que és més rellevant és l'atur i la precarietat laboral, també es farà una repassada general al mercat de treball de comarca per poder posar en context l'àmbit laboral comarcal. En la mesura del possible totes les dades es presentaran desagregades per sexe, edat i procedència per observar com la problemàtica laboral impacta de forma diferenciada en diferents col·lectius.

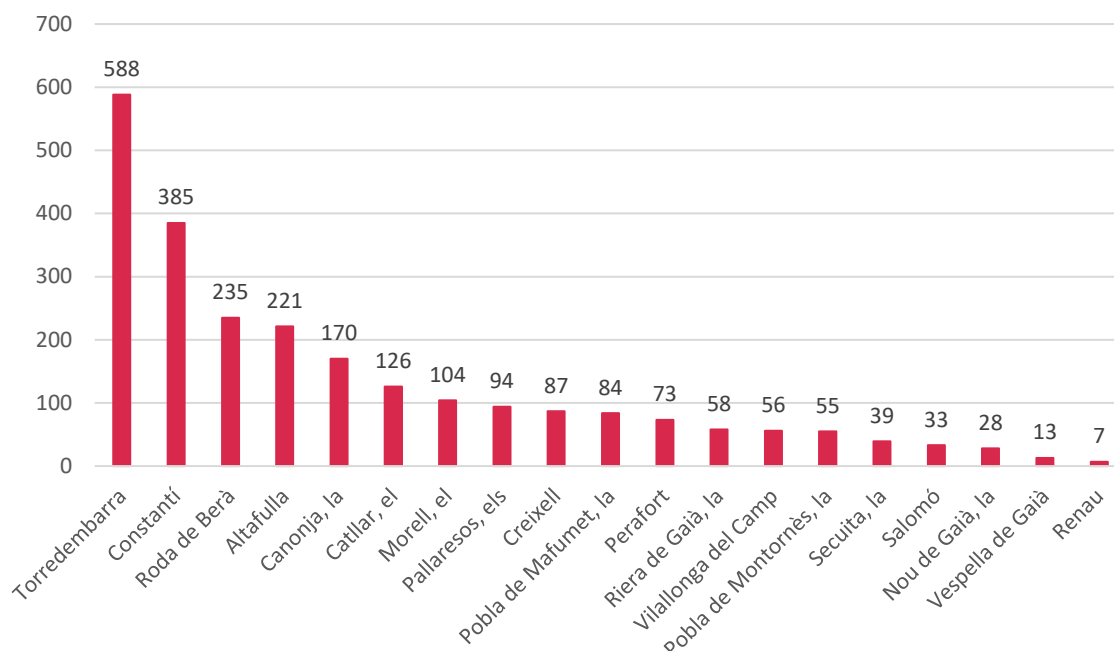
3.2.1. El mercat de treball i l'atur

ACTIVITAT ECONÒMICA: EMPRESES I AFILIACIONS A LA SEURETAT SOCIAL

Per contextualitzar el territori, es presenten alguns indicadors que mostren l'estat del mercat de treball en relació a l'activitat econòmica a la comarca. En primer lloc, es mostra la distribució del nombre de centres de cotització (nombre d'empreses) per afiliació a la seguretat social als municipis de l'ABSS del Tarragonès. És a dir, son les dades del **nombre d'empreses disponibles en relació al nombre de persones donades**

d'alta a la Seguretat Social (afiliats) ja sigui per compte propi o compte d'altri donades d'alta al territori corresponent.

Gràfic 51 N° comptes de cotització (empreses) per afiliació a la SS. Des 2022

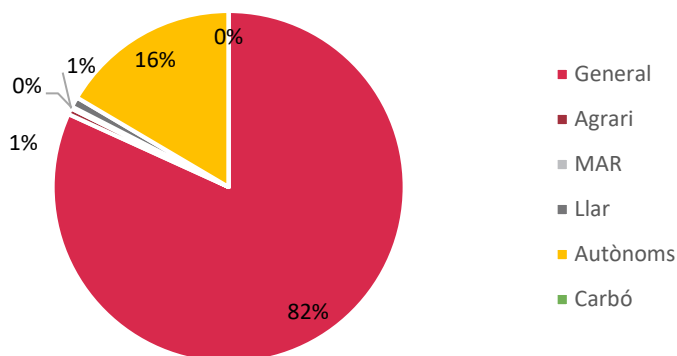
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Seguretat Social

A Torredembarra es registren el 23,9% de les empreses per afiliació de l'ABSS del Tarragonès, que son un total de 2.456. Constantí registra el 15,7% dels centres de cotització tot i ser el municipi amb les dades d'atur més elevades.

Pel que fa als treballadors, cal aclarir que es recullen dues dades d'afiliació. Per una banda, es registren les afiliacions a la seguretat social per tipologia de règim d'acord amb la ubicació del lloc de treball, i per altre, les afiliacions segons residència padronal del treballador.

El **nombre d'afiliacions a la Seguretat Social** -per municipi que dona l'alta a la Seguretat Social, és a dir, centre de treball-, **de l'ABSS Tarragonès és de 25.839 afiliats**. D'aquests, **el 82% dels afiliats** ho estan pel **règim general de la seguretat social**, mentre que **els autònoms** representen **el 16%**.

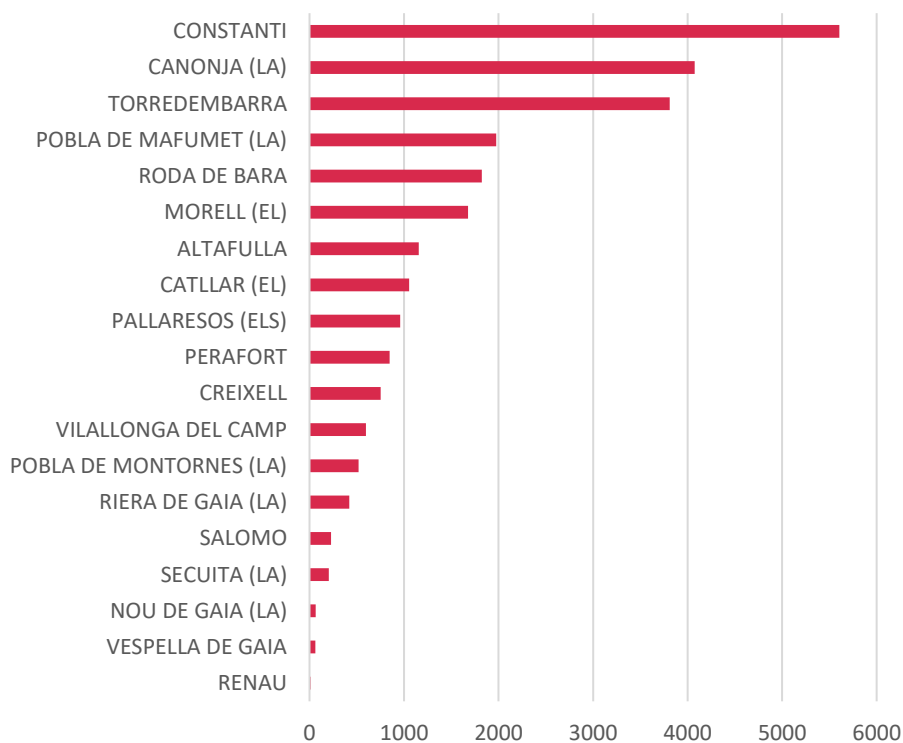
Gràfic 52 Percentatge d'afiliats a la Seguretat Social per tipus de règim als municipis de l'ABSS del Tarragonès. Des 2022

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Seguretat Social

La distribució territorial d'afiliacions (és a dir, treballadors donats d'alta a cada municipi) és representativa i relativament relacionat amb la població i els centres de treball de les diferents localitats. **El municipi on es registren més afiliacions és Constantí (21,7%),** seguit de la Canonja (15,8%) i Torredembarra (14,7%).

Gràfic 53 Nombre d'afiliacions a la Seguretat social als municipis de l'ABSS del Tarragonès. Des. 2022

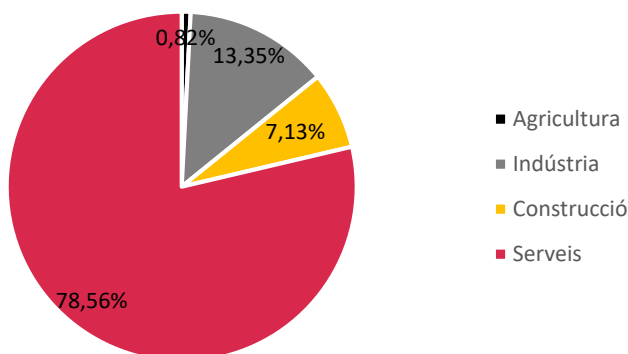

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Seguretat Social

A continuació es presenten el **nombre d'afiliacions a la seguretat social segons la residència padronal** de la persona afiliada. És a dir, **el nombre de persones treballant -que estan donades d'alta a la seguretat social- que viuen a cada municipi**, tot i que el lloc de feina pot estar a un altre localitat (analitzat anteriorment).

La comarca del Tarragonès registra 103.665 afiliats per residència padronal, dels quals els corresponents a **l'ABSS del Tarragonès són un total de 31.825 afiliats per residència padronal** (el 30,7% de la comarca). Tenint en compte que al territori resideixen 76.836 persones, de les quals 50.929 tenen entre 15 i 65 anys, **la taxa d'ocupació⁸ de l'ABSS Tarragonès el 62,5%**. La distribució per grans sectors d'activitat és la següent:

Gràfic 54 Afiliacions a la SS segons residència padronal de l'afiliat per sector d'activitat a l'ABSS Tarragonès. Des 2022

Font: elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT de dades de la Seguretat Social

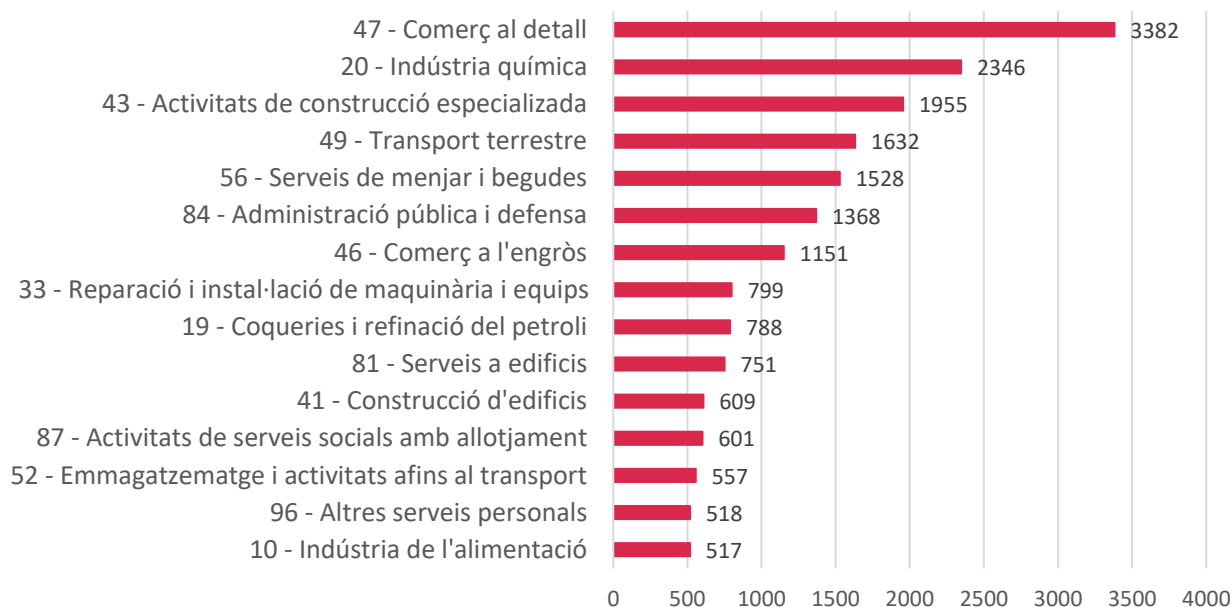
Filant prim, es presenten **les afiliacions per residència padronal de l'afiliat per activitat econòmica tipificada per CNAE**. Els CNAE són les sigles de la Classificació Nacional d'Activitats Econòmiques⁹, un sistema de numeració que té per finalitat agrupar i classificar les unitats productores (empreses i autònoms) segons l'activitat econòmica que desenvolupen.

A continuació es presenta la distribució dels CNAE amb major nombre d'afiliats als municipis de l'ABSS del Tarragonès (desembre 2022). **Les principals activitats econòmiques són Comerç al detall (13,1%), Indústria química (9,1%) i activitats de construcció (7,6%).**

⁸ Relació entre el nombre de persones en edat activa (població entre 15 i 65 anys) i el nombre de persones treballadores (afiliades a la seguretat social).

⁹ Sistema nacional Espanyol. El sistema de classificació català es CCAE, que té correspondència amb el CNAE. Les darreres dades disponibles són del tercer trimestre de 2020 a l'Observatori del Treball i del Model Productiu de la Generalitat de Catalunya. L'extracció de la informació s'ha treballat amb les dades en brut del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i migracions del Govern Espanyol.

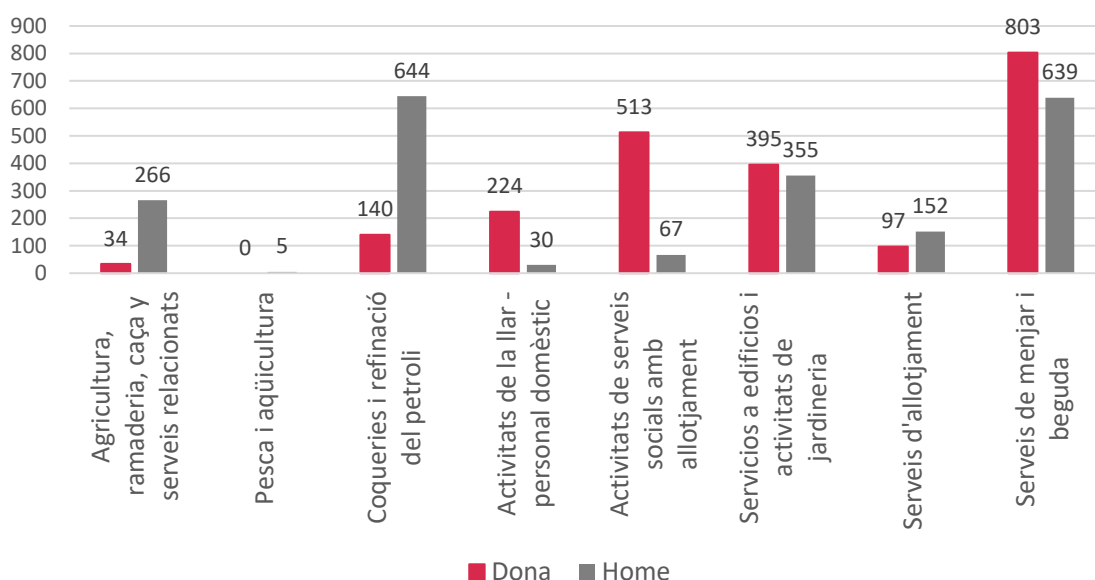
Gràfic 55 Afiliacions a la Seguretat Social segons residència padronal de l'afiliat per CNAE de l'ABSS del Tarragonès. Sectors amb més afiliats. Des 2022

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Seguretat Social

També s'ha posat el focus a aquells sectors que es consideren representatius de la comarca per sexes, tot i no tenir un gran nombre d'afiliacions. Destaca una **masculinització significativa a coqueries i refinació del Petroli** i una **forta feminització a activitats de la llar i activitats de serveis socials amb allotjament**.

Gràfic 56 Afiliacions a la Seguretat Social segons residència padronal de l'afiliat per CNAE i sexe a l'ABSS del Tarragonès. Sectors rellevants. Gener 2023

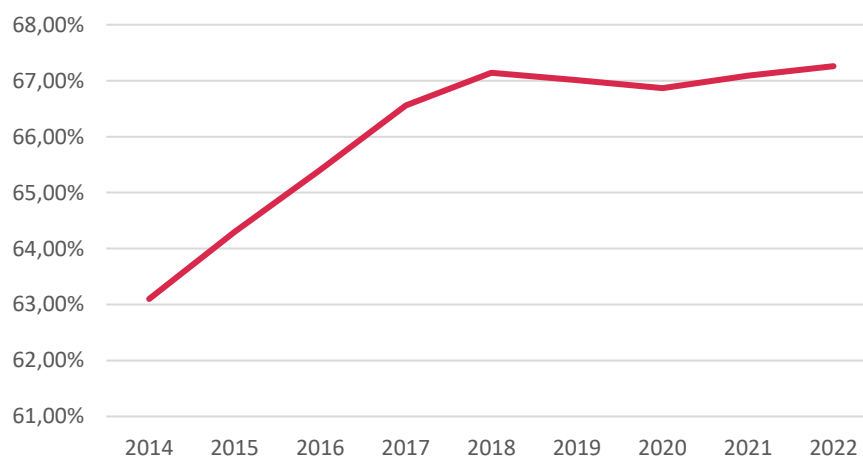

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Seguretat Social

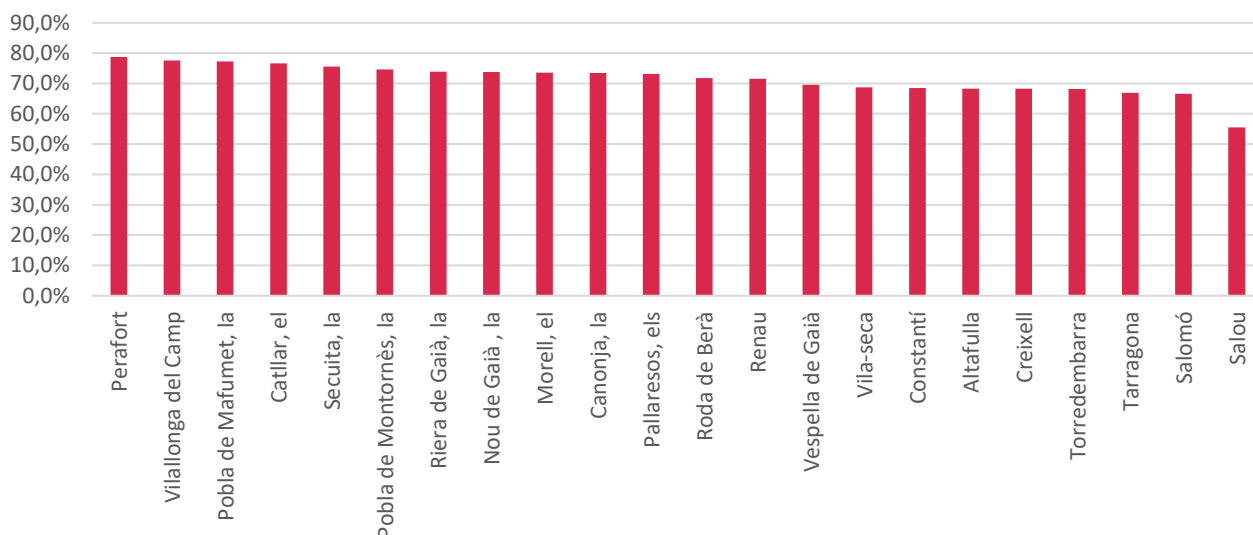
Un altre indicador destacat és la taxa d'activitat, que és la relació que existeix entre la població activa en edat legal de treballar i la població total. Pel que fa a **la taxa d'activitat, s'observa una evolució ascendent i una tendència al creixement** des del 2014 amb un punt d'inflexió durant el 2020 provocat per la crisi sociosanitària del covid19, amb un període de confinament que va comportar una caiguda de l'afiliació i un increment dels ERTOS (Expedients de Regulació Temporal de l'Ocupació).

Gràfic 57 Evolució de la taxa d'activitat. IV Trim. 2022

Font: elaboració pròpia a partir de Mercuri

Gràfic 58 Taxa d'activitat als municipis de la Comarca del Tarragonès. Des 2022

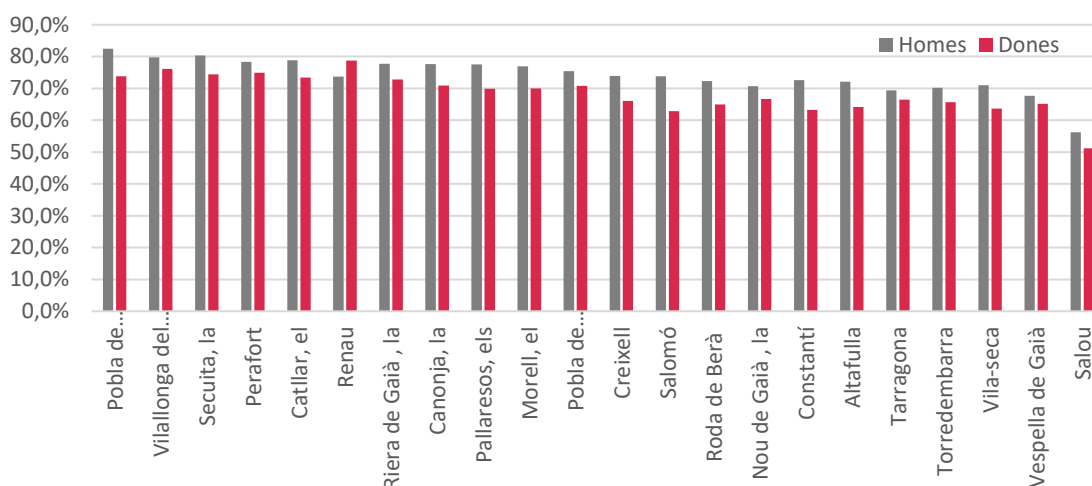

Font: elaboració pròpia a partir de Mercuri

Els municipis amb una **taxa d'activitat més elevada son Perafort (78,8%), Vilallonga del Camp(77,5%) i la Pobla de Mafumet (77,3%). Per contra la taxa d'activitat més baixa dels municipis de l'ABSS Tarragonès són Salomó (66,6%) seguit de Torredembarra (68,2%) i el Creixell (68,3%).**

L'anàlisi per sexe indica que en general existeix generalment les dones tenen una taxa d'activitat més baixa que els homes a excepció d'un municipi. Els municipis amb una **diferència percentual més elevada entre sexes en detriment de les dones són a Salomó amb 11p.p.**, a Constatí amb 9,3 p.p. i la Pobla de Mafumet amb 9,7 p.p. **El municipi amb menys diferència és Vespella de Gaià (amb 2.5 p.p. les dones).** Per últim, destacar **l'excepció de Renau** on la tendència s'inverteix, **situant la taxa d'activitat masculina 5 p.p. per sota de la femenina.**

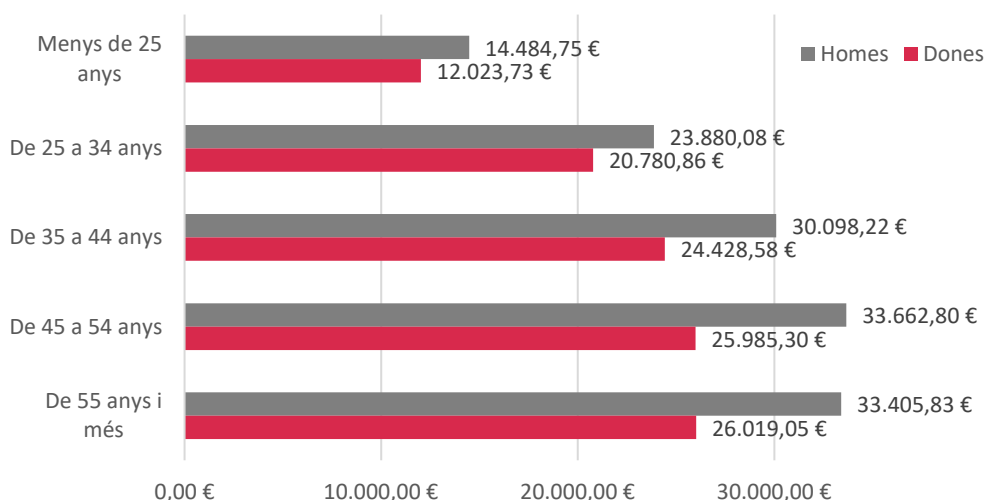
Gràfic 59 Taxa d'activitat per sexes a l'ABSS Tarragonès. IV Trim 2022

Font: elaboració pròpia a partir de Mercuri

Per últim, a mode de contextualització, es presenta el **salari brut mitjà** a Catalunya per grups d'edat i sexes. **A totes les franges d'edat es manifesta l'escletxa salarial en detriment de les dones, que augmenta la distància entre sexes a mesura que incrementa l'edat.**

Gràfic 60 Salari brut mitjà per sexe i grups d'edat a Catalunya. 2020

Font: elaboració pròpia a partir de Mercuri

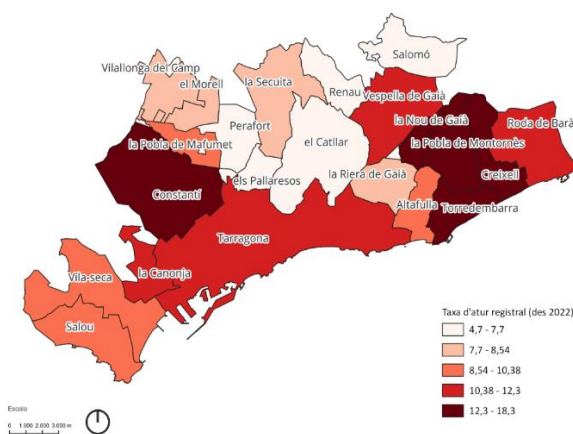
EL MERCAT DE TREBALL: L'ATUR I LA CONTRACTACIÓ

La pèrdua del treball deriva en situacions de precarietat i fragilitat per ser la principal font d'ingressos, incapacitant l'abast de bens i serveis per cobrir les necessitats bàsiques.

Un indicador de vulnerabilitat és **la taxa d'atur registral**. Aquesta calcula la relació entre la població desocupada registrada mensualment (al SOC) i la població activa local estimada trimestral.

La distribució de l'atur al Tarragonès és la següent:

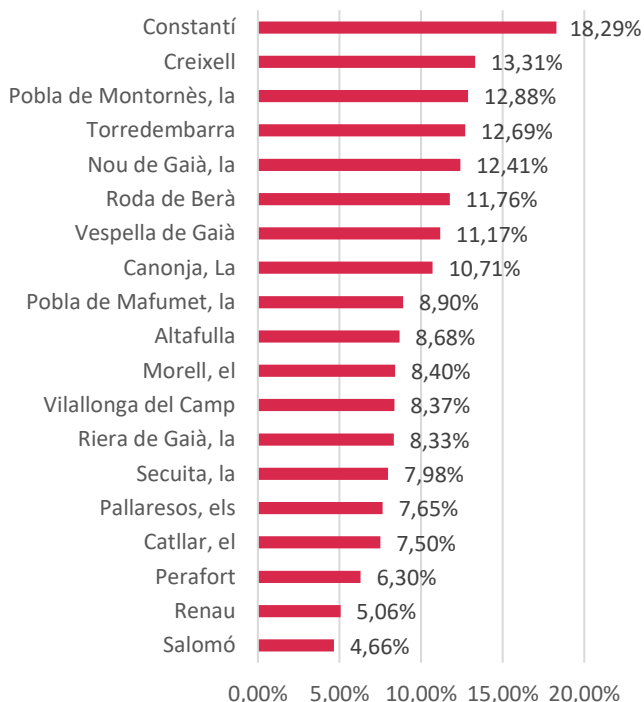
Mapa 8 Taxa d'atur registral al Tarragonès. Des 2022

Font: elaboració pròpia a partir de Mercuri

Vuit municipis de l'ABSS del Tarragonès tenen l'atur per sobre de la mitjana catalana al desembre de 2022. Constantí (18,3); El Creixell (13,3); La Pobra del Montornès (12,8), Torredembarra (12,8); La Nou de Gaià (12,4); Roda de Berà (11,8); Vespella de Gaià (11,2) i La Canonja (10,7).

Gràfic 61 Taxa d'atur registral als municipis de l'ABSS Tarragonès. Des 2022

Font: elaboració pròpia a partir de Mercuri

La **taxa d'atur registral més elevada és a Constantí amb 18,3%** superant la mitjana dels municipis de l'ABSS del Tarragonès en 8,6 p.p. **i 8.9 p.p. la mitjana catalana**. El municipi amb la taxa **d'atur registral més baixa és Salomó amb 4,66%** amb una distància de -4.8 p.p per sota de la mitjana de Catalunya.

La taula a continuació presenta les variacions intermensuals i interanuals als municipis de l'ABSS del Tarragonès. **En grans trets, l'atur s'ha reduït a l'ABSS del Tarragonès** en -0,2 punts respecte el mes anterior i -1.1 punts respecte el desembre del 2021. **Dels 19 municipis que conformen l'ABSS del Tarragonès 15 (78,9%) han reduït la taxa d'atur respecte l'exercici de l'any anterior, especialment Renau (-3,9), La Pobla de Montornès (-2,3) i El Creixell (-2,1)**. Per contra, els municipis on més **ha incrementat l'atur, lleugerament, respecte el 2021 són els Pallaresos (+0,6) i a la Secuita (+0,4)**.

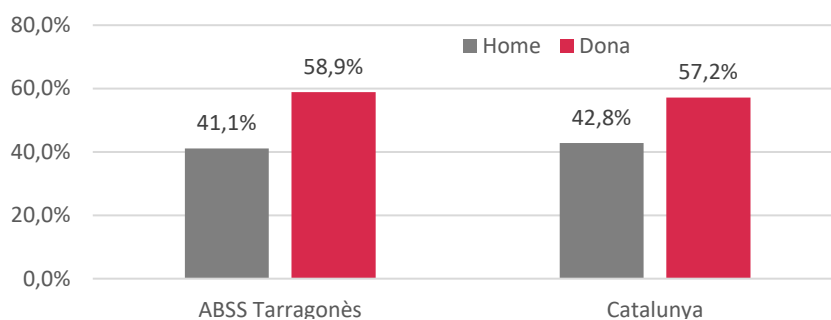
Taula 6 Taxa d'atur registral als municipis de l'ABSS Tarragonès. Des 2022

Municipis	Taxa atur registral	Variació intermensual (pp)	Variació interanual (pp)
Salomó	4,66%	-0,761	-1,951
Renau	5,06%	1,171	-3,911
Perafort	6,30%	-0,481	-0,961
Catllar, el	7,50%	-0,121	0,111
Pallaresos, els	7,65%	-0,401	0,561
Secuita, la	7,98%	0,871	0,401
Riera de Gaià, la	8,33%	0,601	-0,011
Vilallonga del Camp	8,37%	-0,021	-1,181
Morell, el	8,40%	-0,831	-1,631
Altafulla	8,68%	0,081	-0,631
Pobla de Mafumet, la	8,90%	0,011	-1,521
Canonja, La	10,71%	-0,301	0,261
Vespella de Gaià	11,17%	-1,901	-1,201
Roda de Berà	11,76%	0,391	-1,801
Nou de Gaià, la	12,41%	-0,631	-0,181
Torredembarra	12,69%	0,021	-1,951
Pobla de Montornès, la	12,88%	-0,541	-2,891
Creixell	13,31%	-0,141	-2,061
Constantí	18,29%	-0,491	-0,431
Mitjana ABSS	9,74%	-0,181	-1,101
Catalunya	9,44%	-0,031	-0,78 1

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Observatori del Treball i del Model Productiu

L'anàlisi de **l'atur registrat per sexes**, torna a fer palès la situació de vulnerabilitat de les dones. El treball es la principal font d'ingressos de les persones i la pèrdua d'aquest comporta increment significatiu de l'exposició a situacions de risc de pobresa econòmica i exclusió social. Les dones es troben en una major situació de vulnerabilitat econòmica que els homes, com ja s'ha vist a l'apartat econòmic amb les rendes i es reafirma amb les situacions d'atur. Com s'aprecia al gràfic següent, tant a l'ABSS del Tarragonès com a la mitjana catalana, **l'atur femení és més elevat que el dels homes**. **A l'ABSS Tarragonès la diferència percentual per sexes és de 17,8 p.p. en detriment de les dones**, mentre que en el cas de Catalunya és de 14,4 p.p.

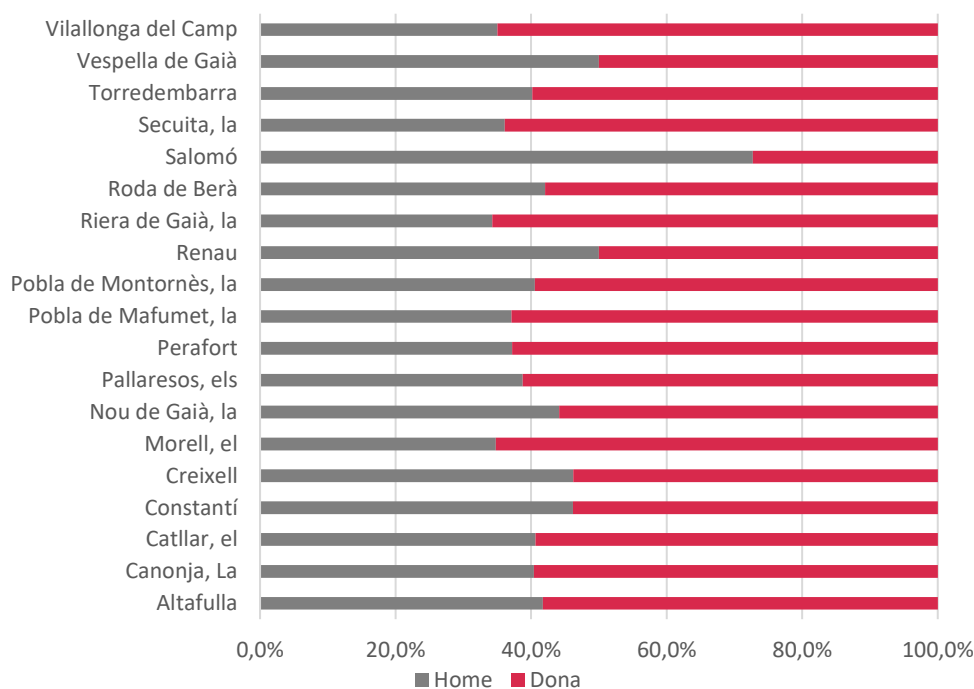
Gràfic 62 Atur registrat per sexes a l'ABSS Tarragonès i a Catalunya. Des 2022

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Observatori del Treball i del Model Productiu

A pràcticament tots els municipis de l'ABSS del Tarragonès l'atur femení se situa per sobre del masculí. Els tres municipis on aquesta situació no es fa palesa tenen una població molt reduïda. Els únics municipis on la tendència s'equipara al 50% son a Renau (4 persones a l'atur, 2 homes i 2 dones) i Vespella de Gaià (22 aturats, 11 dones i 11 homes). L'únic municipi on l'atur masculí és superior és a Salomó, amb 11 persones registrades a l'atur de les quals 8 son homes i 3 dones.

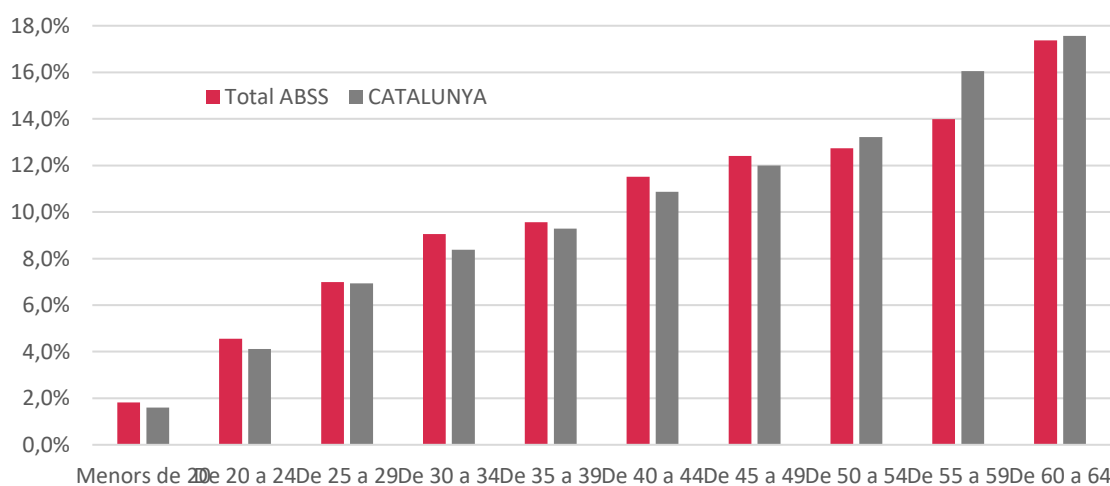
Gràfic 63 Atur registrat per sexes als municipis de l'ABSS Tarragonès i a Catalunya. Des 2022

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Observatori del Treball i del Model Productiu

L'anàlisi per edats mostra **un increment significatiu de l'atur a mesura que incrementa l'edat**. Especialment al darrer tram **entre els 60 i els 64, sumant 679 (17,4%) aturats a l'ABSS del Tarragonès**.

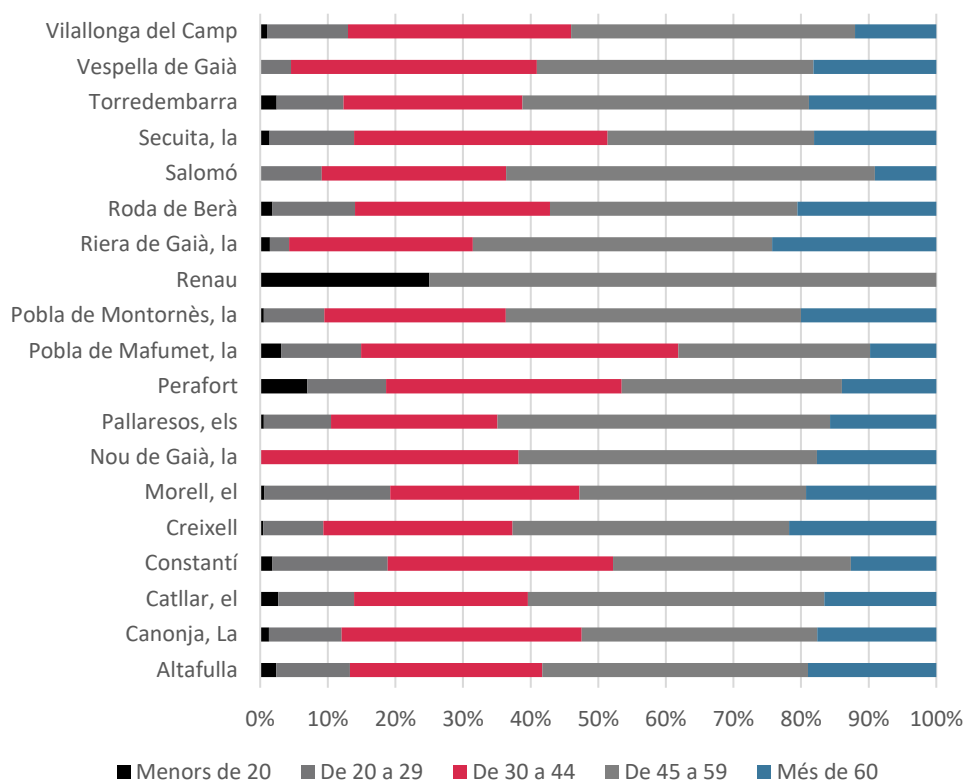
Gràfic 64 Atur registrat per edats en quinquennals a l'ABSS Tarragonès i a Catalunya. Des 2022

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Observatori del Treball i del Model Productiu

La distribució per municipis mostra que a tots els municipis **la major proporció de persones registrades a l'atur tenen entre 45 a 59 anys**.

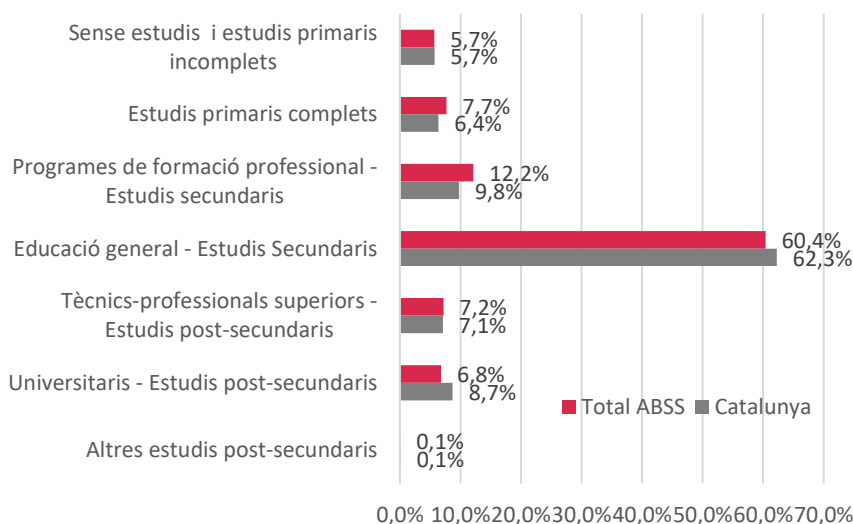
Gràfic 65 Atur registrat per grups d'edats als municipis de l'ABSS Tarragonès i a Catalunya. Des 2022

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Observatori del Treball i del Model Productiu

Pel que fa al **nivell formatiu**, generalment, el **60% dels aturats registrats tenen educació general i/o estudis secundaris**.

Gràfic 66 Atur registrat per nivell d'instrucció a l'ABSS Tarragonès i a Catalunya. Des 2022

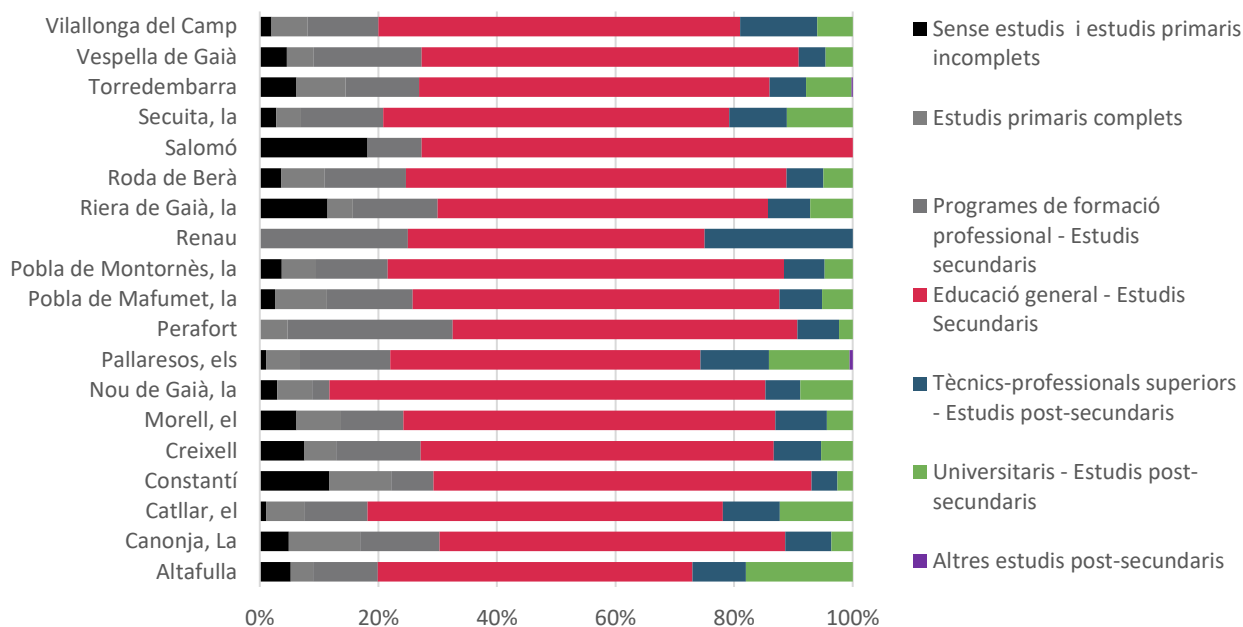

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Observatori del Treball i del Model Productiu

Salomó (18,2) i Constantí (11,7) son els municipis amb major nombre d'aturats sense estudis o primaris incomplets. Per contra, Altafulla (18), Els Pallaresos (13,6)

i El Catllar (12,3) són els que tenen la proporció d'**aturats amb estudis universitaris** o superiors **més elevada**.

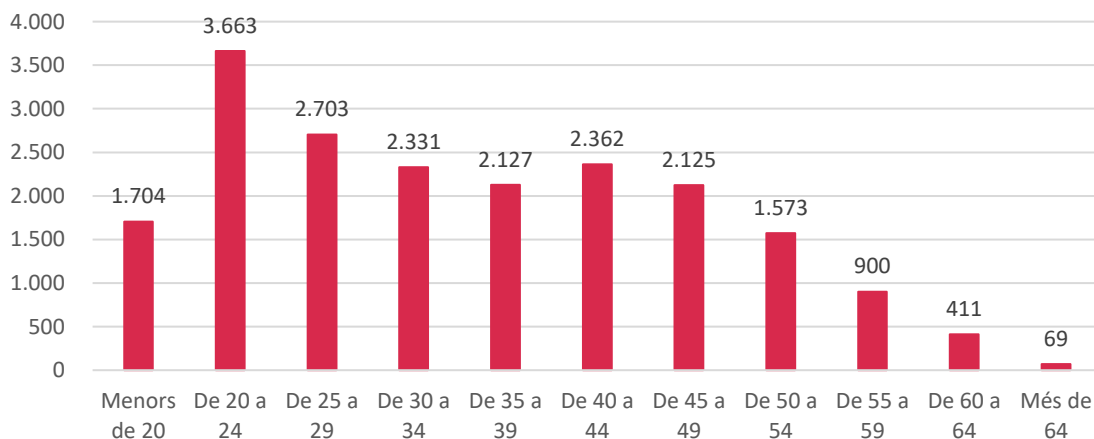
Gràfic 67 Atur registrat per nivell d'instrucció als municipis de l'ABSS Tarragonès i a Catalunya. Des 2022

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Observatori del Treball i del Model Productiu

La **contractació registrada** fa referència als nous contractes realitzats durant un període de temps. **Al 2022** es van registrar un total de **19.968 contractacions**. Com s'observa a continuació, la majoria dels contractes realitzats al 2022 als municipis de l'ABSS del Tarragonès són de persones d'entre 20 i 29 anys.

Gràfic 68 Contractació registrada a l'ABSS Tarragonès per edats. 2022

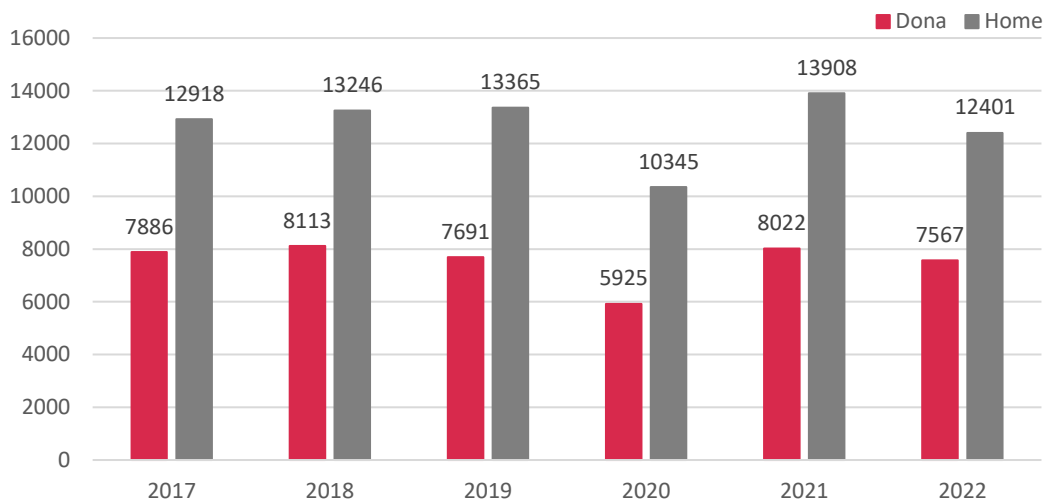

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Observatori del Treball i del Model Productiu

Pel que fa a la comparativa per sexes, els darrers sis anys els nous contractes al Tarragonès son majorment d'homes.

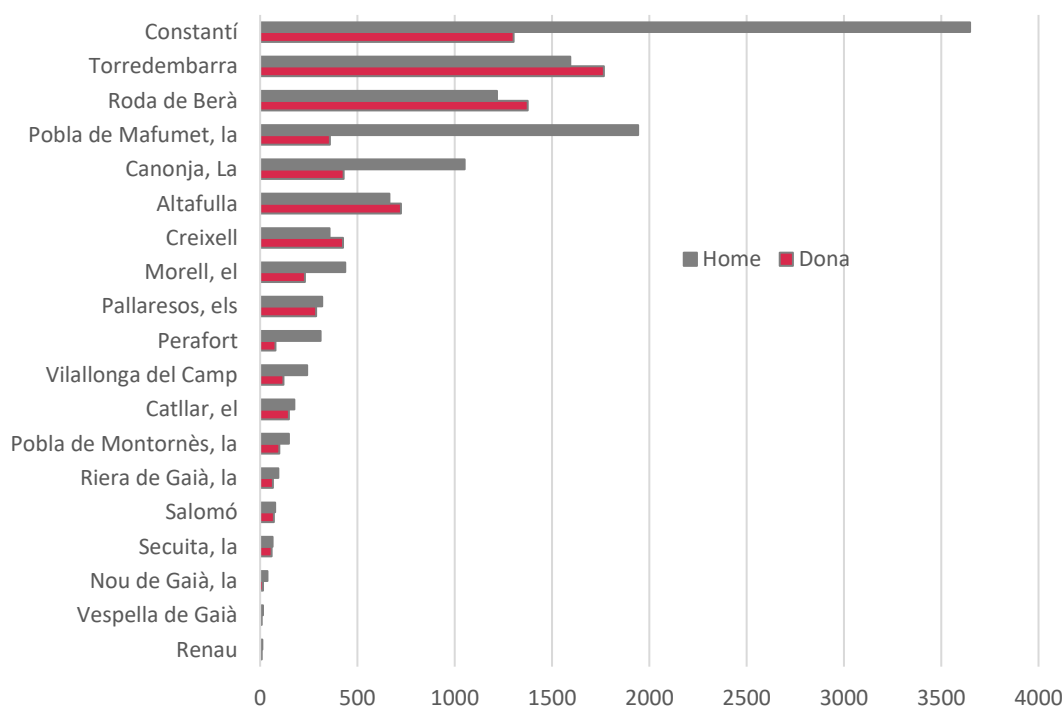
Gràfic 69 Contractació registrada al Tarragonès per sexe. 2017-2022

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Observatori del Treball i del Model Productiu

Pel que fa a la distribució territorial, **el major nombre de contractes a l'exercici de 2022 ha estat a Constantí (4,3%)** seguit de Torredembarra (2,9%). A la pràcticament tots dels municipis **la majoria de les contractacions son a homes amb l'excepció d'Altafulla** amb 723 contractades dones i 664 contractats homes.

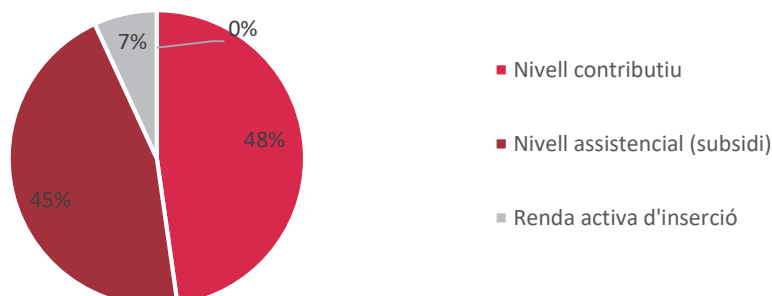
Gràfic 70 Contractació registrada a l'ABSS Tarragonès per municipi 2022

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Observatori del Treball i del Model Productiu

Per últim, es presenten les dades de les persones **beneficaries de prestacions per desocupació**, que són un tipus de pagaments per a persones que es troben en situació d'atur.

Gràfic 71 Beneficiaris de prestació per desocupació

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Observatori del Treball i del Model Productiu

Destaca les diferències per sexe als diferents grups d'edat, especialment a les **dones a les franges més altes en especial dels 55 als 64 anys**. A la Demarcació de Tarragona hi ha un total de 4.768 beneficiaris de prestacions per desocupació (Mercuri, desembre 2022). D'aquestes a majoria són contributives molt seguida de les assistencials.

De **12.692 persones aturades al desembre de 2022, només el 37,6% reben una prestació per desocupació**. És a dir, que **el 62,4% dels aturats no reben cap prestació per desocupació**.

3.3. INDICADORS DE L'ÀREA BÀSICA DE SERVEIS SOCIALS

En aquest apartat es mostren un seguit d'indicadors facilitats pel Departament de Serveis Socials de la Generalitat de Catalunya i pels Serveis Socials del Consell Comarcal del Tarragonès. **L'ABSS del Tarragonès ha atès un total de 13.309 persones, un 17,3% sobre el total de població**. **La majoria de les persones usuàries de serveis socials de l'ABSS del Tarragonès són dones**, representant un 18,7% de la població.

Taula 7 Persones ateses pels serveis socials. ABSS Tarragonès, 2022

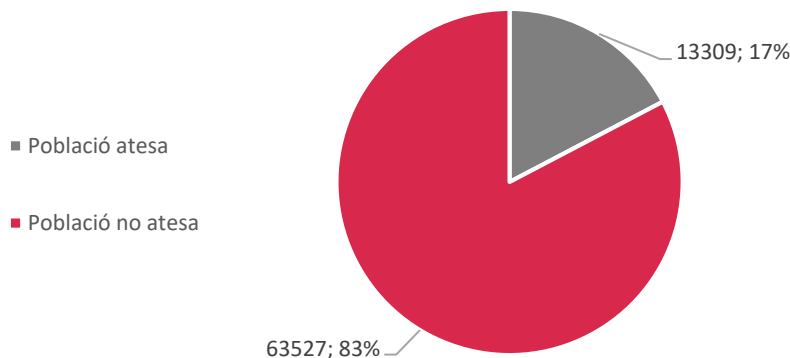
Persones ateses	Nombre	% de població
Dones	6088	15,9%
Homes	7221	18,7%
Total	13309	17,3%

Nombre d'entrevistes	6565
----------------------	------

Nombre de persones ateses per situació d'urgència 17

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per Serveis Socials del Consell Comarcal del Tarragonès

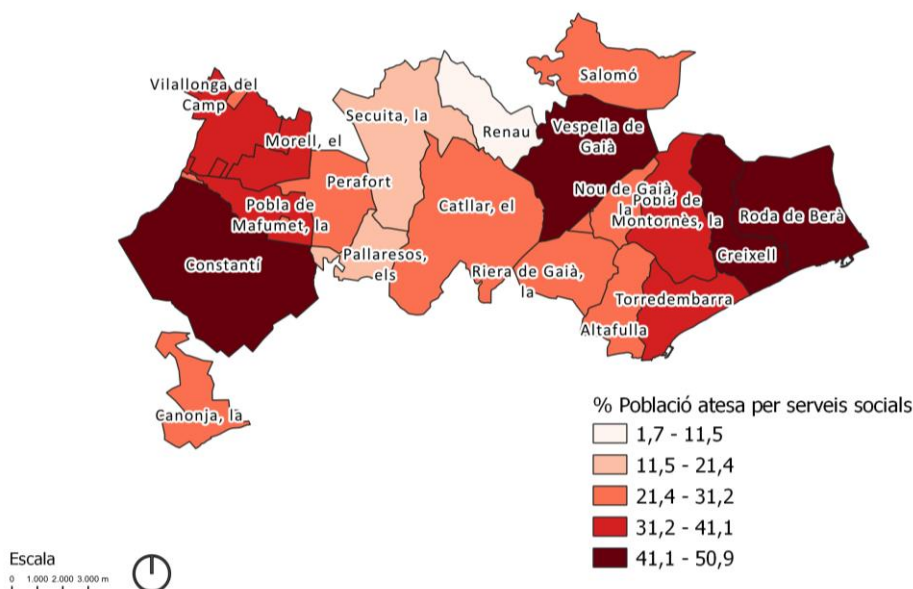
Gràfic 72 Persones ateses pels serveis socials. ABSS Tarragonès, 2022

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de Serveis Socials del Consell Comarcal del Tarragonès

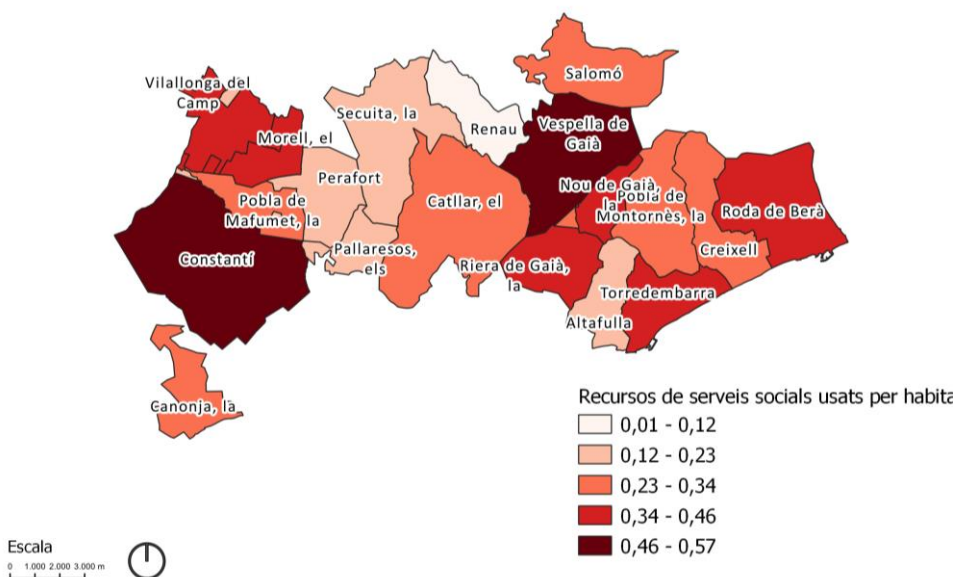
Al següent mapa, es presenta el percentatge de població atesa dels diferents municipis que conforme l'ABSS del Tarragonès.

Mapa 9 Població atesa pels serveis socials (gen. 20 a oct. 21)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de Serveis Socials del Consell Comarcal del Tarragonès
Pel que fa als recursos activats per serveis socials per habitant, la distribució territorial és la següent:

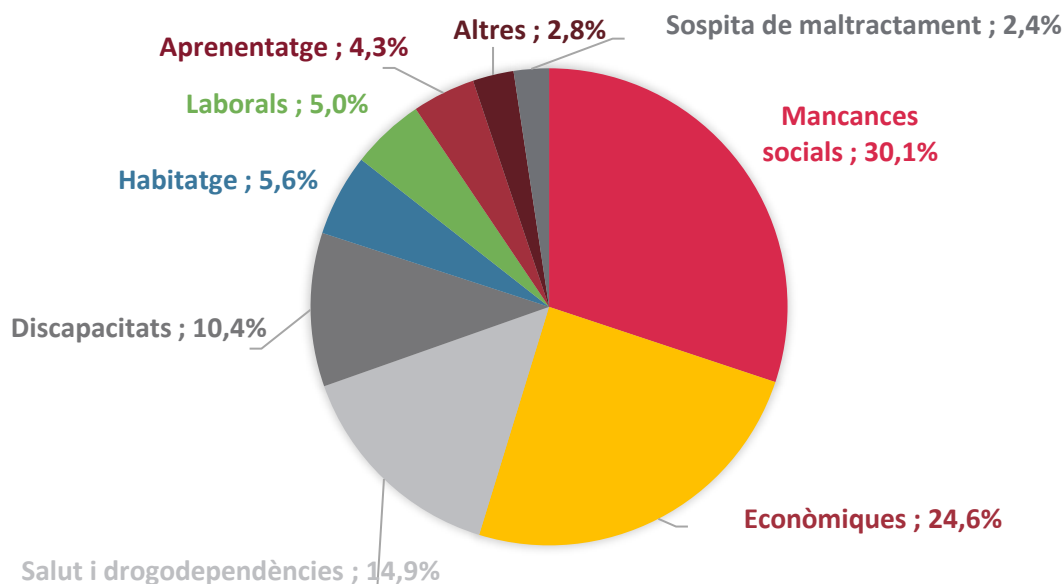
Mapa 10 Recursos activats per serveis socials per habitant (gen. 20 a oct. 21)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de Serveis Socials del Consell Comarcal del Tarragonès

A continuació, es presenten les principals problemàtiques ateses pels serveis socials per tipologia. Destaquen en primer lloc les **problemàtiques econòmiques (24,6%)**, les **mancances socials (30,1%)** i les **de salut i drogodependències (14,9%)**.

Gràfic 73 Problemàtiques ateses pels serveis socials. ABSS Tarragonès, 2022

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de Serveis Socials del Consell Comarcal del Tarragonès

Taula 8 Problemàtiques ateses pels serveis socials. ABSS Tarragonès, 2022

Problemàtica	Casos atesos
Mancances socials	30,1%
Econòmiques	24,6%
Salut i drogodependències	14,9%
Discapacitats	10,4%
Habitatge	5,6%
Laborals	5,0%
Aprenentatge	4,3%
Altres	2,8%
Sospita de maltractament	2,4%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de Serveis Socials del Consell Comarcal del Tarragonès

Un grup al que es **presta especial atenció des de serveis socials és a la infància i l'adolescència**. Els menors que es troben subjectes a situacions de risc de pobresa i d'exclusió social són especialment vulnerables, ja que són dependents dels seus tutors i cuidadors. Les àrees de serveis socials gestionen els serveis d'atenció a aquest col·lectiu per mitjà de dos recursos: els EBAS (Equips Bàsics d'Atenció Social) i els EAIA (Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència).

El nombre **d'expedients d'infància (EBAS+EAIA)** recollits als diferents municipis de l'ABSS del Tarragonès presenta la distribució per municipis és la següent:

Taula 9 Expedients d'infància d'EBAS + EAIA. ABSS Tarragonès, 2022

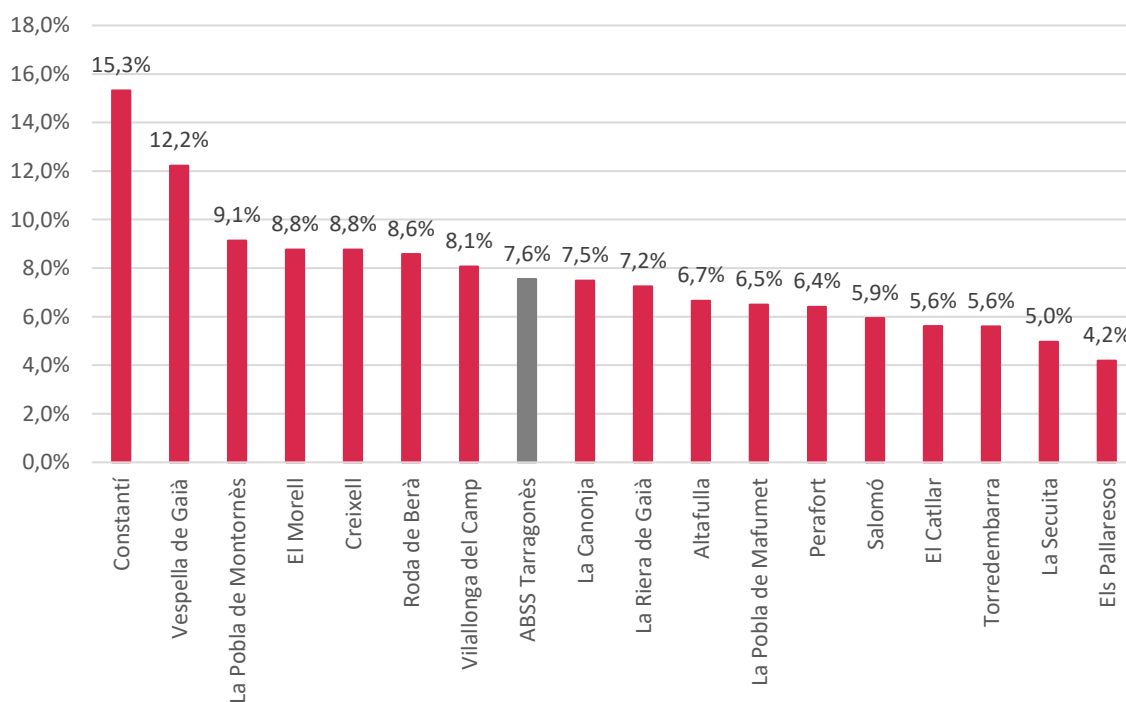
Municipi	Nombre expedients
Altafulla	75
Constantí	223
Creixell	59
El Catllar	58
El Morell	67
Els Pallaresos	48
La Canonja	89
La Nou de Gaià	6
La Pobla de Mafumet	65
La Pobla de Montornès	51
La Riera de Gaià	30
La Secuita	17
Perafort	18

Roda de Berà	115
Salomó	6
Torredembarra	169
Vespella de Gaià	11
Vilallonga del Camp	45
TOTAL ABSS Tarragonès	1152

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de Serveis Socials del Consell Comarcal del Tarragonès

En total es registren un total de 1.152 expedients a infància a l'ABSS del Tarragonès. Si s'analitza el nombre d'expedients d'EBAS i EAIA en relació al nombre total de població entre 0 i 17 anys a cada municipi, es presenta la següent distribució:

Gràfic 74 % de població amb expedient d'EBAS + EAIA respecte total de població de 0-17 anys. ABSS Tarragonès, 2022

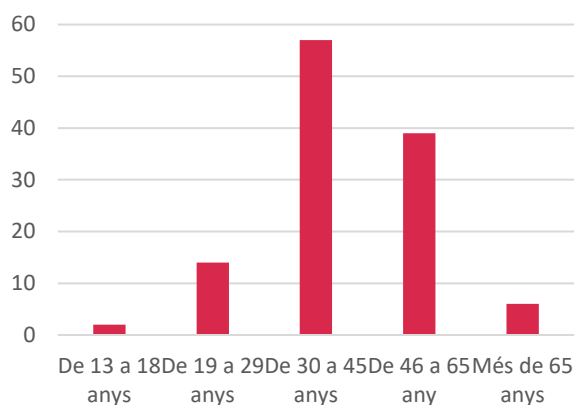
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de Serveis Socials del Consell Comarcal del Tarragonès

El municipi amb un major percentatge de població amb un expedient d'infància és Constantí amb 15,3%, 7,7 pp. per sobre de la mitjana de l'ABSS del Tarragonès. Per contra, Els Pallaresos és la localitat amb menys expedients EBAS i EAIA en relació a la població de 0 a 17 anys amb 4,22%, és a dir, -3,4 p.p. per sota de la mitjana.

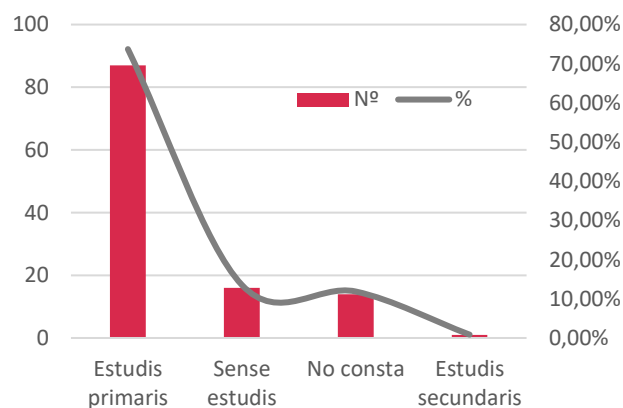
Un altre servei que posa especial atenció a un dels col·lectius vulnerables de patir exclusió són els **SIAD (Serveis d'Informació i Atenció a la Dona)**. Aquests són uns serveis coordinats que donen informació principalment de salut, treball, habitatge, serveis i recursos per a dones. Es troben lligats als SIE (Serveis d'Intervenció Especialitzada en violències masclistes) que “ofereixen informació, atenció integral i recursos en el procés de recuperació i reparació a les dones que han patit o pateixen situació de violència, i també a llurs fills i filles” (GENCAT).

Les característiques sociodemogràfiques de les dones ateses pel SIAD del Consell Comarcal del Tarragonès. 1S 2022

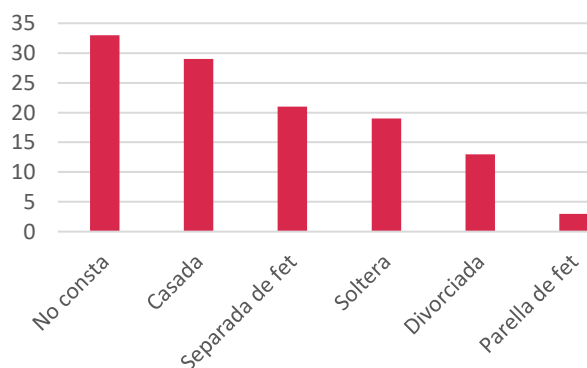
Gràfic 75 Dones usuàries per grups d'edat. 1S 2022

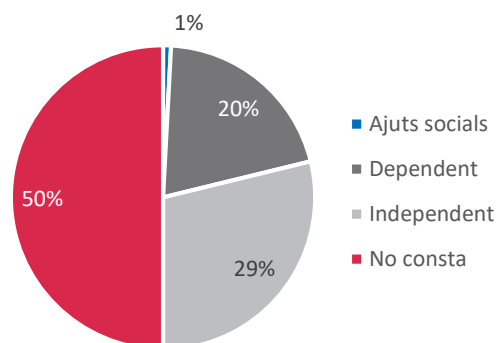
Gràfic 77 Dones usuàries per nivell formatiu. 1S 2022

Gràfic 76 Dones usuàries per estat civil. 1S 2022

Gràfic 78 Dones usuàries per situació econòmica. 1S 2022

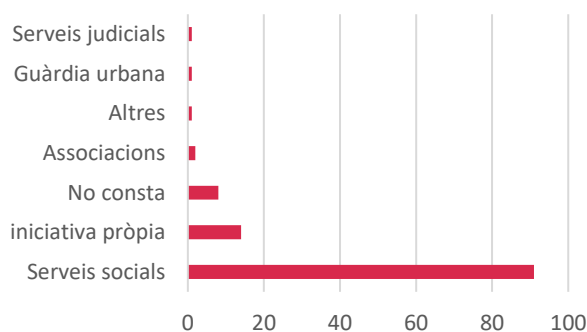
Font: elaboració pròpia a partir de l'Institut Català de les Dones a partir de dades obtingudes a través de l'aplicatiu Hipatia i proporcionades pels SIAD i pels Punt #ICDObert

Com es pot observar a les gràfiques, la **majoria de les usuàries tenen entre 30 i 45 anys** i tenen estudis primaris. De les que es té coneixement, la majoria són casades (29) i un 20 son econòmicament dependents.

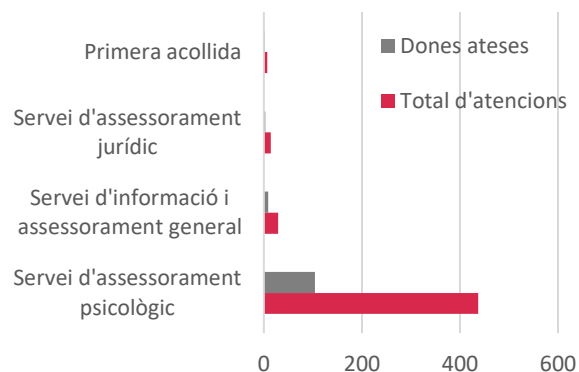
Pel que fa les atencions, generalment **la majoria de les usuàries entren al servei derivades per serveis socials (91)**. El major nombre d'atencions son per via correu electrònic. Pel que fa a la tipologia de servei, **el gruix de les persones ateses i les atencions son pel servei d'assessorament psicològic** (104 dones i 437 atencions) seguidament del servei d'informació i assessorament jurídic (9 dones i 29 atencions). Destaca que **la principal tipologia de consulta és la violència** seguit de jurídic.

Les característiques de l'atenció de dones ateses pel SIAD del Consell Comarcal del Tarragonès. 1S 2022

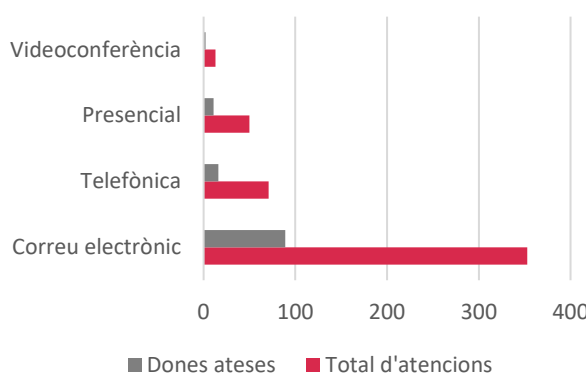
Gràfic 79 Dones usuàries ateses per canal d'entrada al servei. 1S 2022

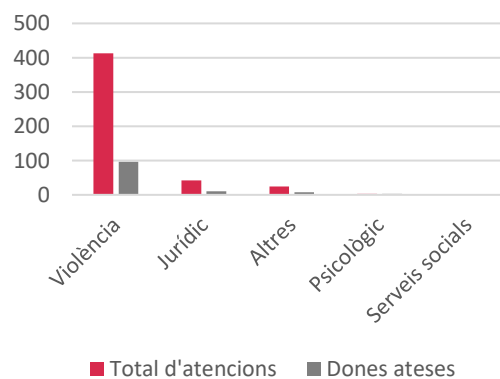
Gràfic 81 Servei que atén. 1S 2022

Gràfic 80 Forma de tramitació de l'atenció. 1S 2022

Gràfic 82 Tipologia de la consulta. 1S 2022

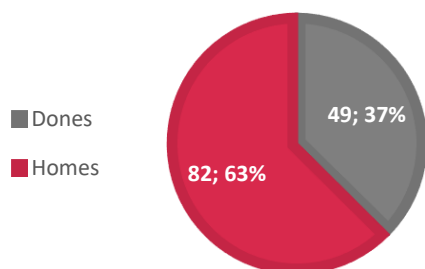

Font: elaboració pròpia a partir de l'Institut Català de les Dones a partir de dades obtingudes a través de l'aplicatiu Hipatia i proporcionades pels SIAD i pels Punt #ICDObert

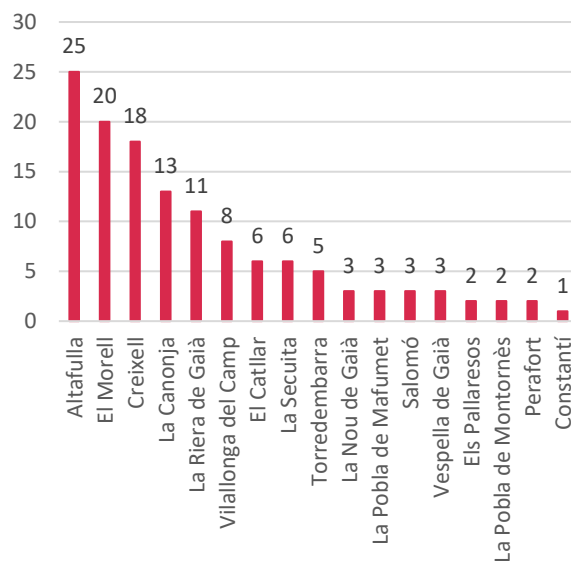
Una altra qüestió vinculada a l'àmbit relacional és l'arrelament social. **L'arrelament social és el procés que inicia una persona estrangera resident al país** (no comunitària, és a dir, que no forma part ni de la UE ni de l'espai Schengen) amb la finalitat de **regularitzar la seva situació administrativa**. L'informe d'arrelament social de la persona serveix per obtenir el permís de residència temporal per circumstàncies excepcionals

A continuació és presenten les característiques dels contractes d'arrelament social de l'ABSS del Tarragonès (concretament del període de gener del 2021 a abril de 2023).

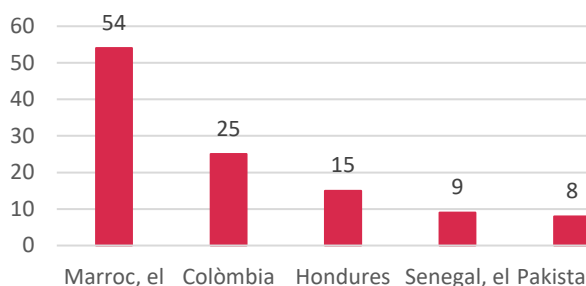
Gràfic 83 Total d'informes d'arrelament social per sexe. (gen. 2022- abr. 2023)

Gràfic 84 Municipi on estan empadronats les persones amb informe d'arrelament social (gen. 2022- abr. 2023)

Gràfic 85 Principals nacionalitats de les persones amb informe d'arrelament social (gen. 2022- abr. 2023)

Gràfic 86 Principals sectors dels contractes de les persones amb informe d'arrelament social (gen. 2022- abr. 2023)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de Serveis Socials del Consell Comarcal del Tarragonès

Com s'observa a les gràfiques anteriors, el 63% de les persones que sol·liciten l'arrelament social són homes i el 37% dones. Els municipis que més informes d'arrelament social presenten, són empadronades a Altafulla (25), El Morell (20) i el Creixell (18). Pel que fa a l'origen, la majoria son de persones provinents del Marroc (54), seguit de Colòmbia (25). Per últim, es presenten les principals activitats econòmiques on es troben contractades aquestes persones: llar (30), construcció (23) i Hosteleria i restauració (18).

Pel que fa als equipaments, la distribució dels equipaments de Serveis socials bàsics al Tarragonès es situen principalment a la zona costera (Torredembarra, Roda de Barà i el Creixell, a excepció del morell¹⁰.

3.4. ÀMBIT RESIDENCIAL I TERRITORI

L'àmbit residencial és un dels més rellevants al veure's clarament afectat per les ruptures en altres àmbits d'exclusió social, a banda de les dinàmiques macroeconòmiques actuals que han convertit l'habitatge en un bé d'especulació augmentant-ne els preus de forma molt marcada. L'habitatge, doncs, es veu afectat per les situacions d'atur que acaben impactant en les rendes i, aquestes, a la capacitat de les llars de fer front als pagaments de les quotes hipotecàries o els lloguers. Si aquests

¹⁰ Catàleg d'equipaments de la Generalitat de Catalunya, del mapa escolar de Catalunya i del Servei Educatiu del Tarragonès. Consulta: juny 2023

problemes econòmics persisteixen i no permeten afrontar els pagaments de l'habitatge, es poden generar situacions d'endeutament i/o desnonament; al seu torn, això genera problemàtiques associades com les ocupacions (temàtica que es desenvolupa en la part qualitativa). Així mateix, en l'àmbit de l'habitatge també s'hi relaciona tota la problemàtica vinculada a la pobresa energètica. Des de la mirada dels itineraris d'inclusió, l'accés a un habitatge digne esdevé una condició indispensable des d'on començar el treball en altres àmbits (com housing firsts¹¹. En aquest àmbit també hi tenen lloc els aspectes vinculats a l'espai públic (insuficiència, inadequació, inseguretat) i les problemàtiques derivades que poden afectar a la convivència i la cohesió social.

Al Tarragonès, la capital actua com a pol de tracció de l'economia comarcal.

3.4.1. El mercat de lloguer i ajudes a l'habitatge

Arran de la crisi immobiliària de la passada dècada, el mercat de lloguer va emergir com una alternativa raonable al protagonisme del règim de propietat. La major flexibilitat del règim de lloguer d'adaptar-se a les possibilitats econòmiques de les llars va fer que moltes optessin per aquest règim d'accés a l'habitatge per sobre de les rigideses de la compra, i a les condicions cada cop més difícils que demanen les entitats bancàries a l'hora d'accedir a una hipoteca .

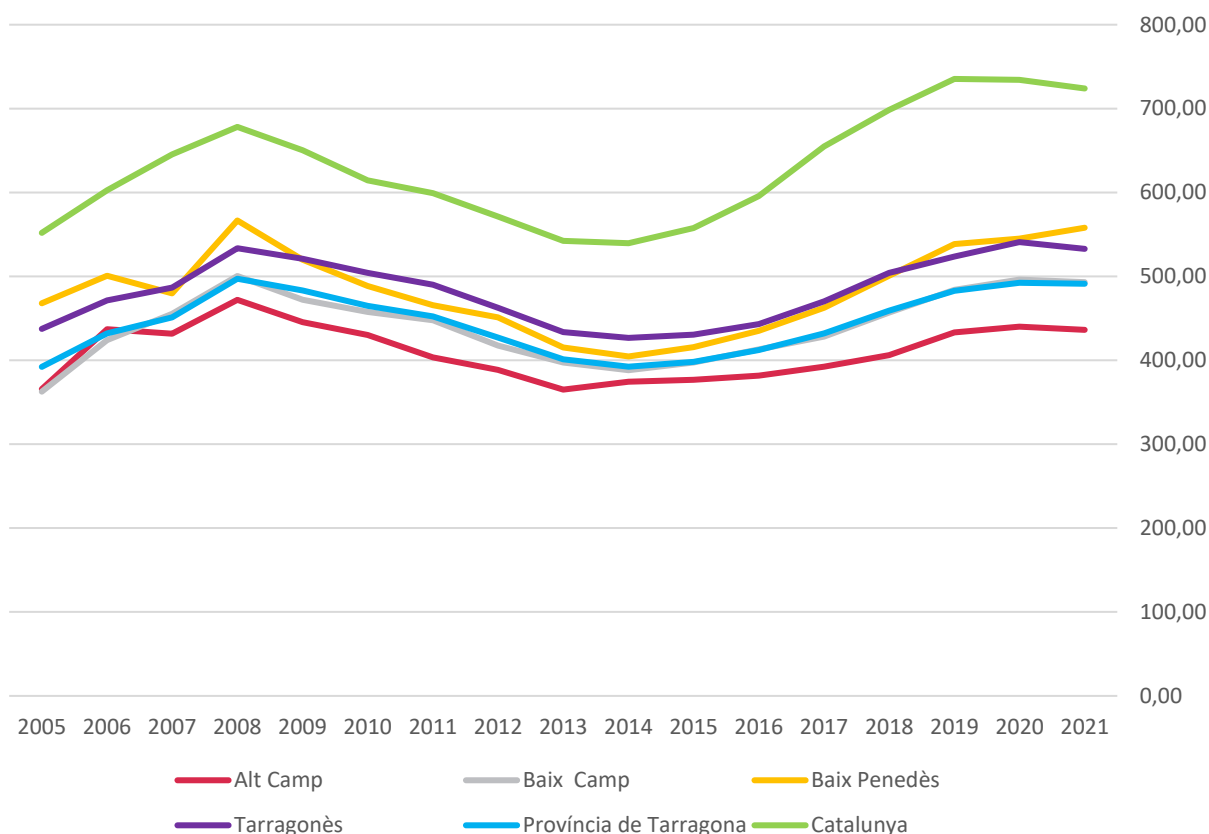
Els primers anys de la crisi el mercat de lloguer presentava preus elevats per la inèrcia de la bombolla, però aquests van baixar posteriorment. Actualment el preu del mercat de lloguer va tornar a pujar de manera inconnexa amb els salaris i les rendes de les llars, amb l'excepció del període pandèmic que va fer frenar els preus, però tot i així per moltes famílies aquesta continua sent una opció d'accés a l'habitatge que presenta dificultats.

El Tarragonès ha seguit una evolució molt similar a les seves comarques veïnes. Si bé la comarca té un preu mitjà del lloguer una mica superior a la mitjana provincial, està clarament per sota de la mitjana catalana, i lluny dels preus de l'àmbit metropolità de Barcelona.

---

¹¹ El Housing First és un enfocament de treball amb persones sense llar, amb molt d'èxit, que implica que el primer que cal fer per treballar la inclusió és proporcionar un habitatge digne i, després, plantejar altres processos de treball.

Gràfic 87 Evolució del preu mitjà mensual del lloguer. 2005-2021

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Servei d'Estudis i Documentació d'Habitatge de la Generalitat de Catalunya

CONTRACTES DE LLOGUER I DE PROPIETAT

També varia molt l'oferta de lloguer entre els municipis més grans i els més petits, on aquesta opció és més residual en algun d'ells. També és molt més gran el nombre de lloguers en els municipis de costa amb una població estacional més gran:

Taula 10 Número de contractes de lloguer i contractes per habitants als municipis del Tarragonès. 2011.

Municipi	Número de contractes de lloguer (2021)	Contractes per 1000 habitants (2021)
Altafulla	120	21,8
Canonja, la	66	11,1
Catllar, el	36	7,6
Constantí	81	12,0
Creixell	91	23,3
Morell, el	67	18,0
Nou de Gaià, la	10	16,2
Pallaresos, els	20	4,1
Perafort	12	9,4

Pobla de Mafumet, la	70	17,4
Pobla de Montornès, la	43	14,3
Renau	1	6,5
Riera de Gaià, la	15	8,6
Roda de Berà	170	23,9
Salomó	6	11,0
Salou	826	29,0
Secuita, la	19	11,0
Tarragona	3.797	28,0
Torredembarra	447	26,2
Vespella de Gaià	6	13,1
Vilallonga del Camp	35	14,7
Vila-seca	373	16,6

Font: Servei d'Estudis i Documentació d'Habitatge, a partir de les fiances de lloguer dipositades a l'INCASÒL i IDESCAT

Al ser una comarca amb una tipologia de municipis molt diversa, també fa que els preus del lloguer siguin molt dispars. El següent mapa, basat en les mateixes dades del 2021, es pot veure l'oscil·lació del preu del lloguer als municipis del Tarragonès. S'observa com, de la poca oferta present en municipis com els Pallaresos o Vespella de Gaià els preus són molt elevats.

A continuació es presenta els preus mitjans dels contractes de lloguer dels municipis de l'ABSS del Tarragonès comparats amb la mitjana catalana. Mentre que a Catalunya el preu mitjà del lloguer és de 724,09€ la mitjana del Tarragonès se situa en 532,92€, sent La Nou de Gaià el municipi amb un preu més assequible (443,75€).

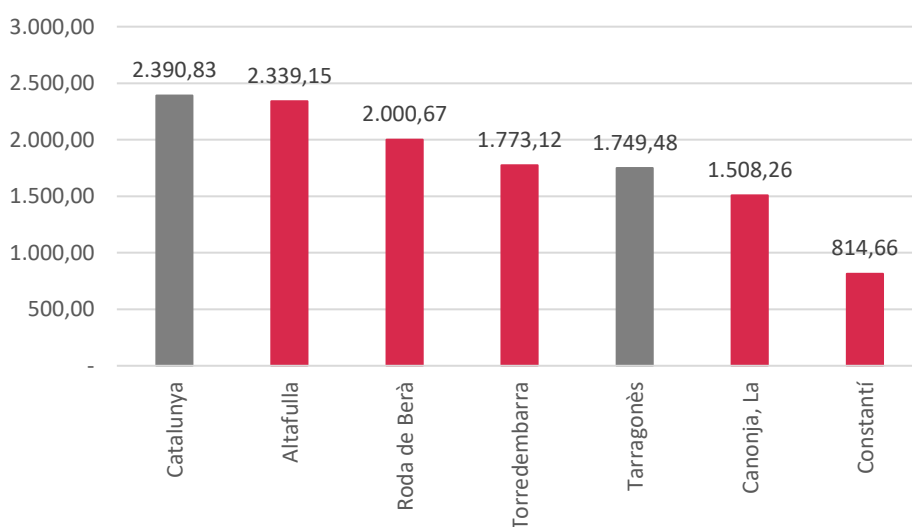
Gràfic 88 Mitjana de preu de lloguer de l'habitatge. 2021

FONT: elaboració pròpia a partir de dades del Servei d'Estudis i Documentació d'Habitatge

Pel que fa al preu mitjà de compra, El període entre octubre de 2021 i setembre de 2022, el preu mitjà del metre quadrat incloent l'habitatge nou i antic, el Tarragonès encapçala el preu de la seva província i és el més alt dels del seu voltant. Només queda per sota, i de forma força clara de l'àrea metropolitana i algunes comarques pirinenques, i només una mica per sota del voltant de Girona.

Gràfic 89 Preu mitjà per metre quadrat de compra (oct. 2021 a set. 2022)

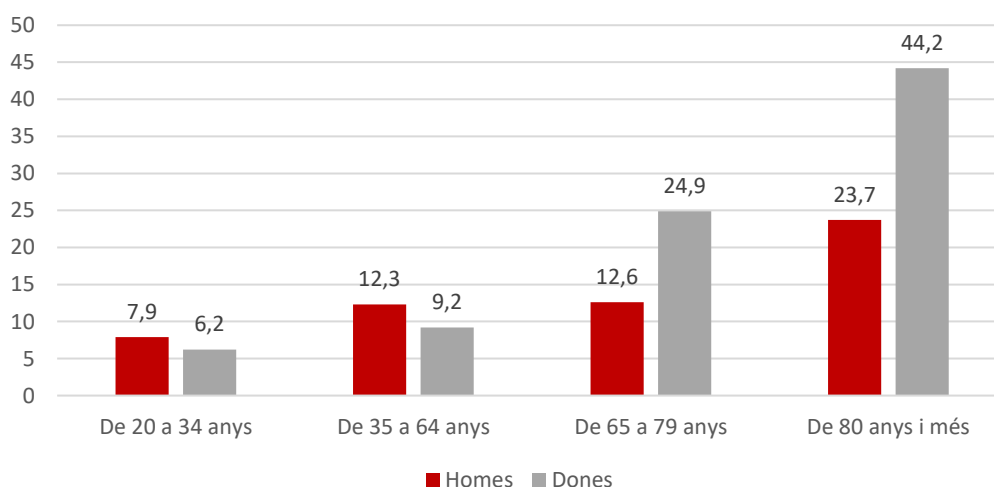
Font: : elaboració pròpia a partir de dades del Servei d'Estudis i Documentació d'Habitatge

Si ens fixem més en el detall dels municipis més grans, que són dels que disposem de dades, les diferències del preu del metre quadrat son molt importants entre els diferents municipis. es pot observar que mentre la mitjana catalana de preu per metre quadrat és de 2.390,83€, la mitjana del Tarragonès és de 1.749,48€. Mentre que Tarragona queda lleugerament per sota la mitjana, hi ha dos extrems: Altafulla, Vila-seca i Roda de Berà superen els 2000 €/m² mentre que Salou i Constantí no arriben als 1000 €/m². Altafulla és el municipi amb un preu més proper a la mitjana catalana amb un preu per metre quadrat de 2.339,15€.

INDICADORS DE VULNERABILITAT A L'HABITATGE

Un indicador vinculat a l'exclusió social és la soledat no desitjada, que s'estudia a l'àmbit relacional. No obstant això, hi ha **població que viu sola** que no es donar per fet que ho fa de forma no desitjada motiu pel qual s'exposa a aquest apartat. Tot i així si existeix una tendència estadística que reflexa que hi ha part de la població que pot patir un risc d'aïllament i soledat no desitjada en especial a les **franges d'edat superiors**. Col·lectiu que com s'observa a continuació, **afecta principalment a les dones sobretot a partir dels 80 anys**. Generalment aquesta condició esdevé associada a una major esperança de vida i un estil de vida de cures de la llar, que una gran part dels homes d'aquesta generació no estan acostumats a assolir i per tant, a la viudetat solen anar a viure amb familiars o a centres residencials.

Gràfic 90 Població que viu sola per edat (%). Catalunya 2020

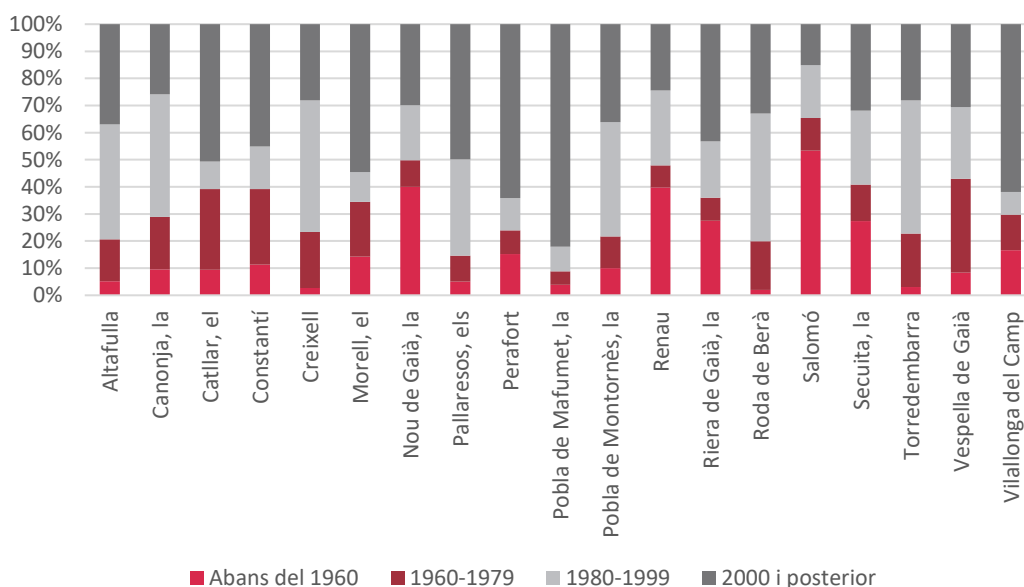

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat i de la Direcció General del Cadastre

Un altre indicador de vulnerabilitat, **és l'antiguitat de les construccions** del parc d'habitatges d'un territori. L'antiguitat generalment va associada a un mal estat dels habitatges, pitjors condicions de climatització i manca d'adaptació als nous certificats d'eficiència energètica.

A la gràfica a continuació, crida l'atenció el municipi de **Salomó on el 53% dels habitatges son anteriors a 1960** i un 12,1% són d'entre 196 i 1979. Per contra el municipi amb més construccions dutes a terme del 2000 en endavant és la Poble de Mafumet representant el 82% del parc d'habitatges.

Gràfic 91 Antiguitat de les construccions (desembre 2020)

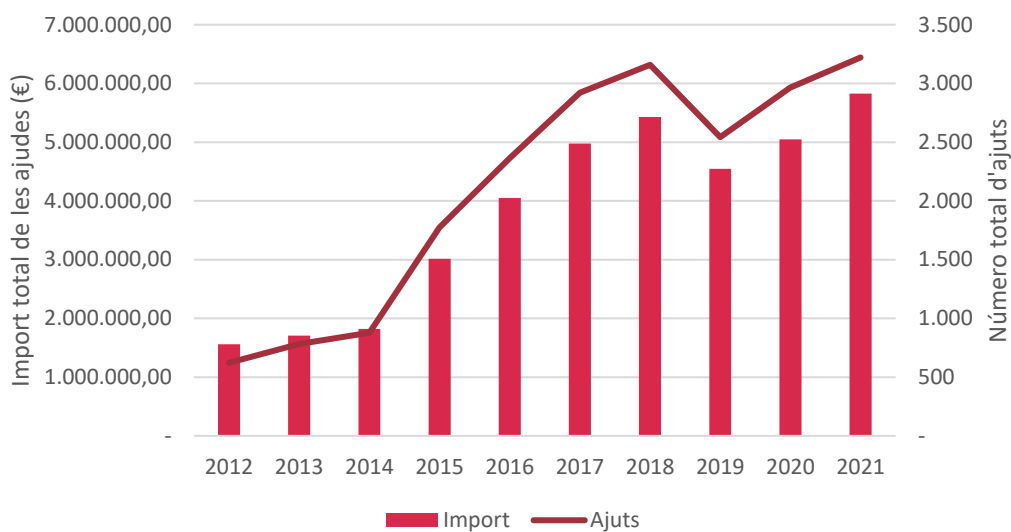

Font: Servei d'Estudis i Documentació d'Habitatge i Agència de l'Habitatge de Catalunya

Pel que fa als **ajuts en matèria d'habitatge**, es pot observar una tendència creixent des del 2012 fins el 2018, amb una davallada significativa al 2019, períodes coincidents amb la crisi econòmica provocada per l'esclat de la bombolla immobiliària i el període de millora econòmica que esdevé entre 2018 i 2019, que es veu interromput per la crisi socio sanitària de la covid19 a l'any 2020. El nombre d'ajuts al 2012 és de 622 amb un import d'1.5 M€, mentre que al 2021 és de 3.221 ajuts per un import que se situa als 5.8M€.

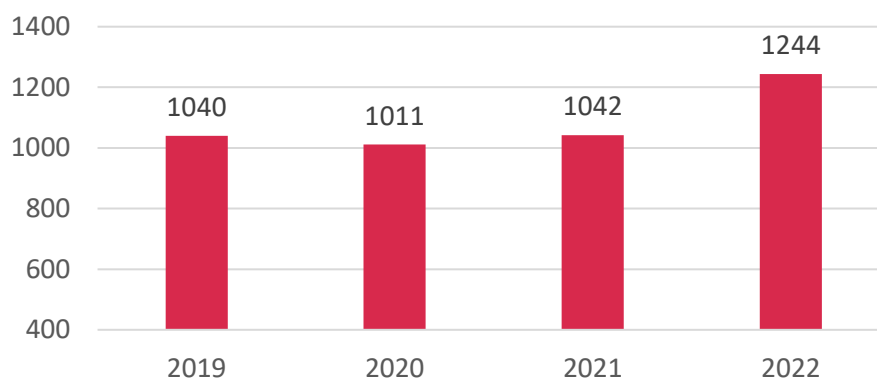

Taula 11 Evolució del número total d'ajuts i import de les ajudes (€) al Tarragonès. 2012-2021

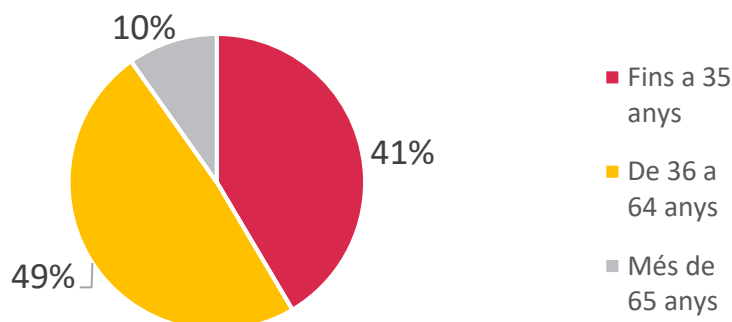
Font: Servei d'Estudis i Documentació d'Habitatge i Agència de l'Habitatge de Catalunya

Gràfic 92 Total ajuts de lloguer a l'ABSS Tarragonès. 2019-2022

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'habitatge del Consell Comarcal del Tarragonès

Gràfic 93 Edats dels perceptors de les ajudes de lloguer. ABSS Tarragonès. 2022

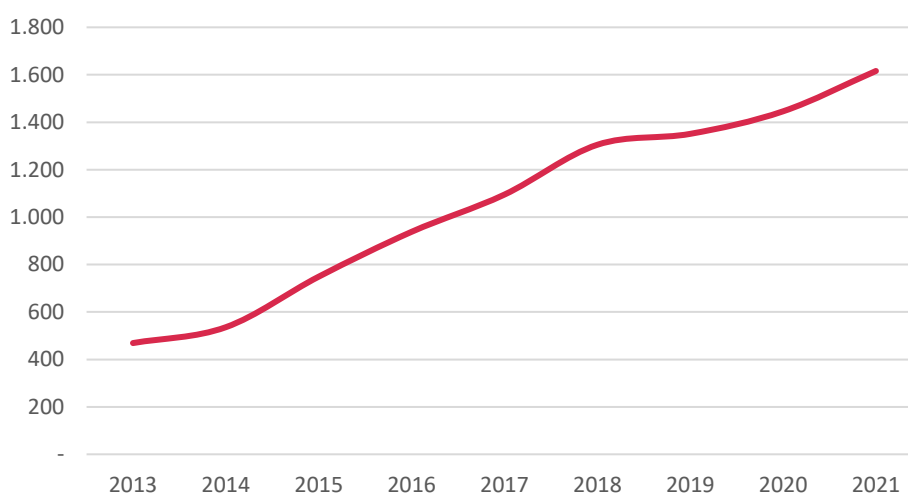

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'habitatge del Consell Comarcal del Tarragonès

El **nombre d'ajudes a la comarca (inclosa la capital s'ha multiplicat per 5 entre 2012 i 2021**, mentre que l'import total de les ajudes s'ha multiplicat gairebé 3 en el mateix període. La cobertura és major però amb imports menors: al 2012 cada ajuda corresponia (de mitjana) a 2505€, mentre que a 2021 cada ajuda corresponia a 1808€. Cal destacar que el descens important de la cobertura a l'any 2019, es va recuperar i superar el nivell de 2018 durant la pandèmia.

Les dades de les persones inscrites al **registre de sol·licitants d'habitatges amb protecció oficial** mostra una augment en el conjunt de la comarca, ja que entre el començament de 2013 i 2021 les persones inscrites al registre s'havia triplicat passant de 469 persones al 2013 a 1616 a 2021, dades que no inclouen la ciutat de Tarragona.

Gràfic 94 Evolució de persones inscrites en el Registre de Sol·licitants d'habitatges amb protecció oficial segons el municipi on se sol·licita habitatge. 2013-2021

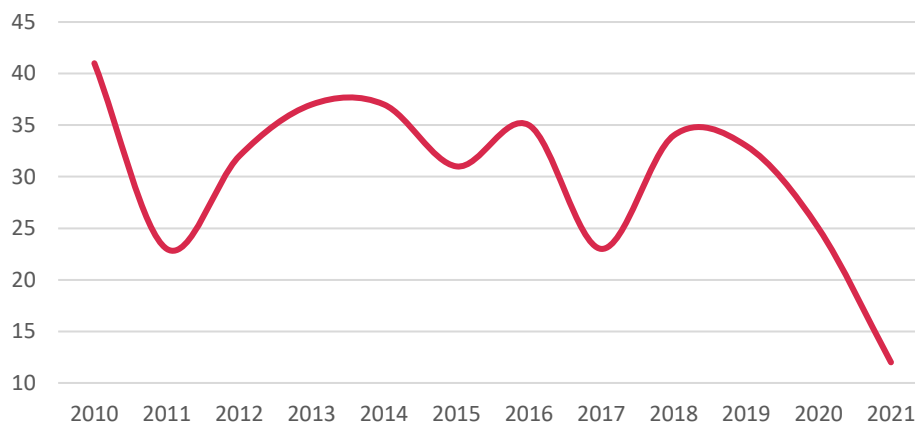
Font: Servei d'Estudis i Documentació d'Habitatge i Agència de l'Habitatge de Catalunya.

Gairebé tots els municipis de la comarca tenen persones inscrites en aquest registre (excepte Renau i Vespella de Gaià), però el municipi que en tenien més persones inscrites al registre al gener de 2021 era Salou amb molta diferència (476), seguida de Constantí (198), Torredembarra (184), Altafulla (99), Vila-seca (83) i Roda de Barà (70).

Finalment, el **lloguer d'habitatges a través de la mediació de borses d'habitatge de lloguer social ha mostrat una clara evolució més aviat negativa a la comarca** en els darrers anys, tot i que caldrà veure si la tendència de 2020 i 2021 es deu o no a la situació pandèmica. També cal dir que en aquesta sèrie de dades, a partir de 2016 no

es tenen en compte els habitatges de cessió gestionats per l'Agència de l'Habitatge de Catalunya, fet que pot distorsionar la tendència general d'aquest indicador.

Gràfic 95 Evolució dels habitatges llogats a través de borses de lloguer social [abs]. Tarragonès (exp. Tarragona). 2010-2021

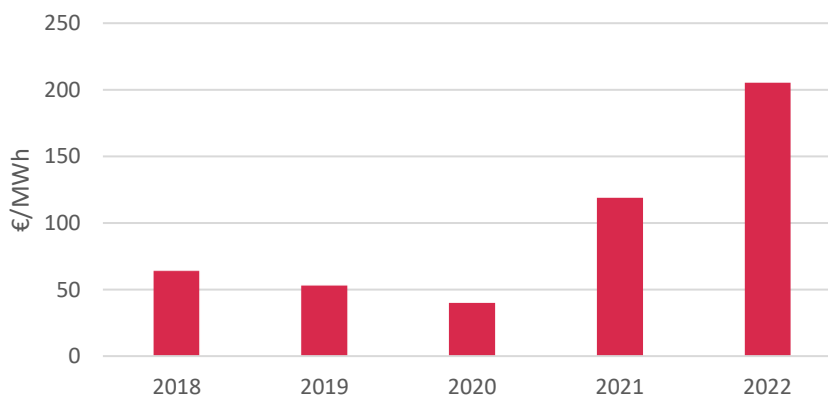
Font: Elaboració pròpia a partir del Departament d'Habitatge de Catalunya

L'any 2010 es van llogar 41 habitatges a través d'aquestes borses de lloguer social i va ser l'any amb majors habitatges llogats a través d'aquesta modalitat. Ara bé, l'any 2021 només se'n van llogar 12, gairebé un 70% menys respecte el 2010.

DESPESES EVOLUCIÓ ENERGÈTICA €/KWH

No es disposem de dades pel territori, cal posar atenció en la **pobresa energètica**. En els darrers temps, en què **la pujada del preu de l'electricitat s'ha multiplicat per cinc en només dos anys**.

Gràfic 96 Evolució del preu de l'electricitat a Espanya. 2018-2022

Font: REE Energia ¹²

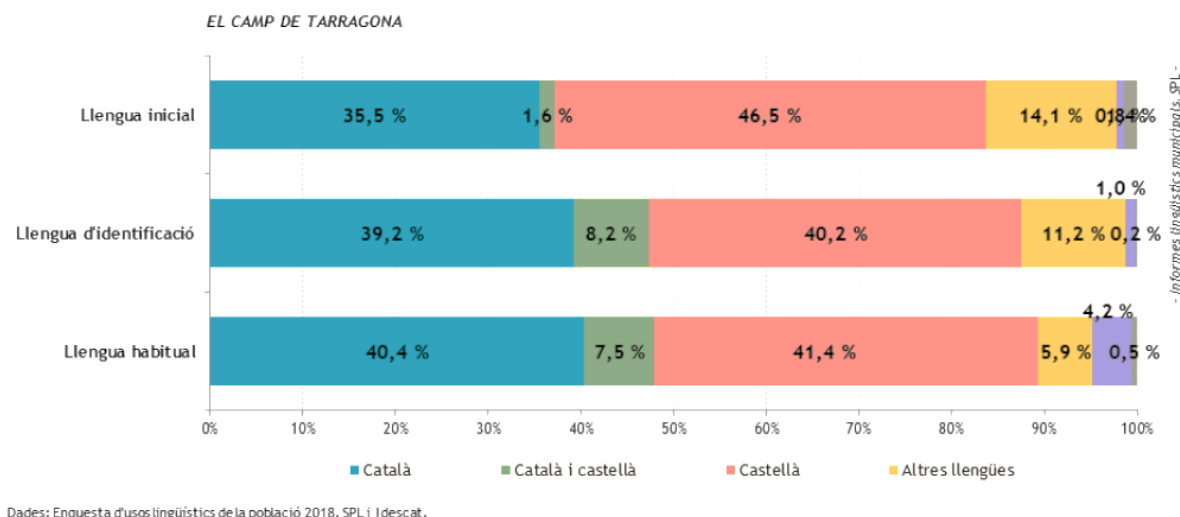
A mode de context, cal assenyalar que la Guerra d'Ucraïna del 2022 va generar un increment de la despesa de gas. Això va comportar que el govern estatal prengués mesures per limitar el preu del megawatt/hora per rebaixar la factura elèctrica, regulat al Real Decret llei 10/2022. A més de reduir l'IVA del 10% al 5% i la reducció de l'impost d'electricitat del 5,1% al 0,5% (Real Decret llei 20/2022).

3.5. ÀMBIT FORMATIU

3.5.1. Indicadors formatius a nivell català

Pel que fa al coneixement de català, només es disposen de dades per àmbits territorials. Concretament, al **Camp de Tarragona** 294.500 persones saben escriure en català, 379.400 el saben llegir, 356.500 el saben parlar i **408.300 l'entenen** (#Català947)¹³. Al 2018, al Camp de Tarragona amb una població de de 432.400 habitants, hi havia **153.600 persones que tenien el català com a llengua inicial**, 174.900 que la tenien com a llengua habitual i **169.600 que la tenien com a llengua d'identificació**.

Il·lustració 1 Gràfic d'usos lingüístics al Camp de Tarragona: Llengua inicial, d'identificació i habitual.
2018

Font: La llengua catalana. Coneixements i usos lingüístics. #català947 SPL i Idescat.

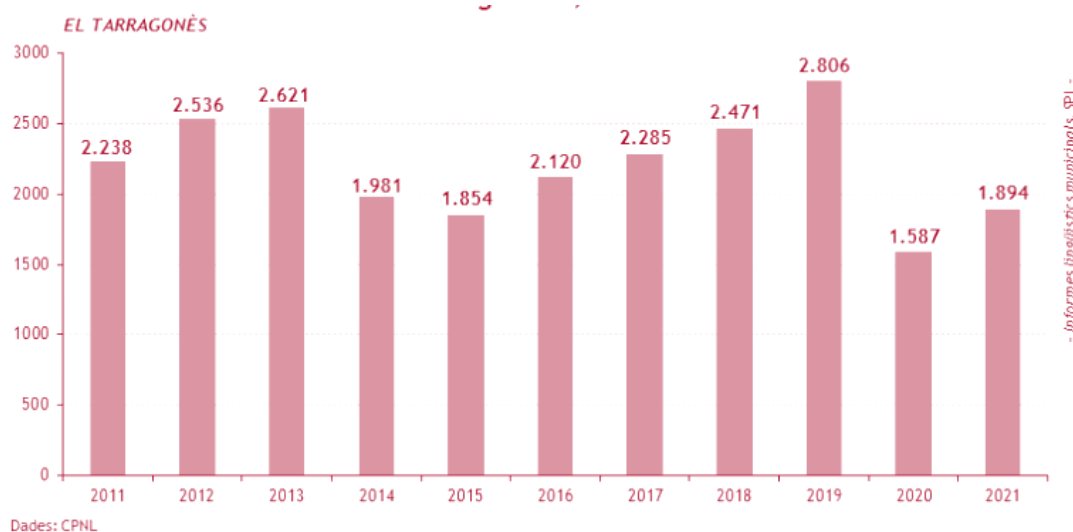
Al llarg d'un dia qualsevol, **el 77 % de la població adulta del Camp de Tarragona utilitza el català**, aquest percentatge és més baix al percentatge de població que el sap parlar. Un 22,6% de la població enquestada va indicar no utilitzar el català mai.

¹² Disponible a: <https://www.ree.es/es/datos/mercados/componentes-precio-energia-cierre-desglose-total>

¹³ <https://documents.dadesobertes.gencat.cat/catala947/docs/430120.pdf>

D’altre banda, es recull informació del **Consorci per a la Normalització Lingüística** (2011-2021). El total d’inscripcions al Tarragonès els darrers 11 anys ha estat de 24.393 (estimant que el 80% són persones diferents). El nombre d’inscripcions en els darrers anys s’ha recuperat. L’any 2021, el 73,3% de les inscripcions corresponien a alumnat nascut a la resta del món, el 15,1% a alumnat nascut a la resta d’Espanya i el 11,7% a alumnat nascut a Catalunya. Respecte l’alumnat d’origen estranger, el 54,7% son nascuts a l’Amèrica del sud i central, seguits del 22,7% del Nord d’Àfrica.

Il·lustració 2 Evolució de les inscripcions al CPNL al Tarragonès. 2011-2021

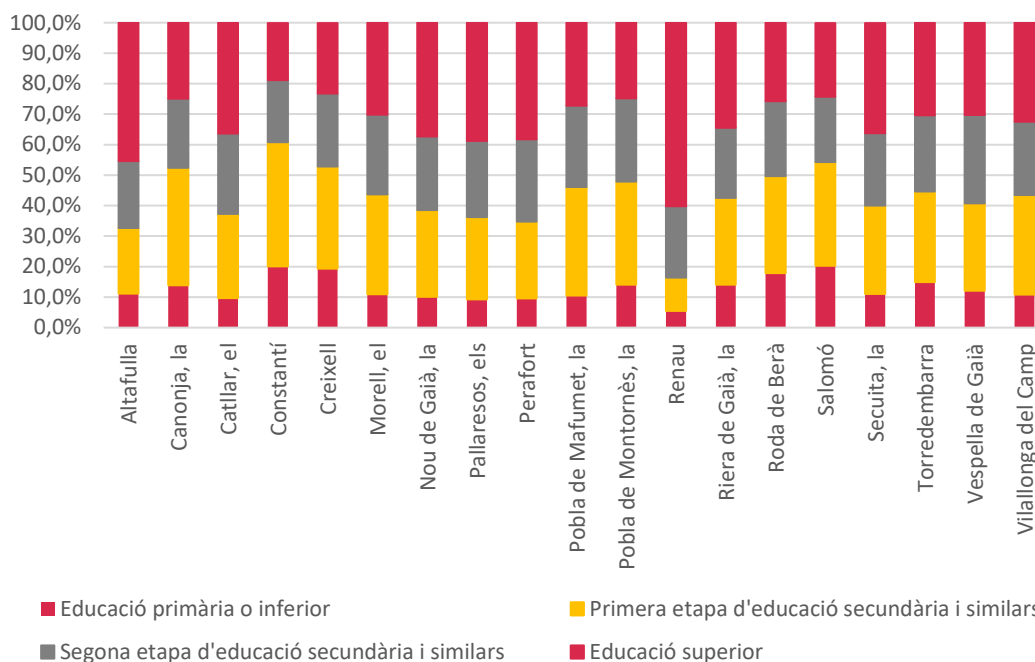

Font: La llengua catalana. Coneixements i usos lingüístics. #català947 SPL i Idescat.

3.5.2. Nivell de formació

Un nivell d’instrucció baix, generalment va associat a una major dificultat d’accés laboral en bones condicions i per tant, unes rentes més baixes. El nivell de formació de la població de l’ABSS del Tarragonès la distribució és la següent:

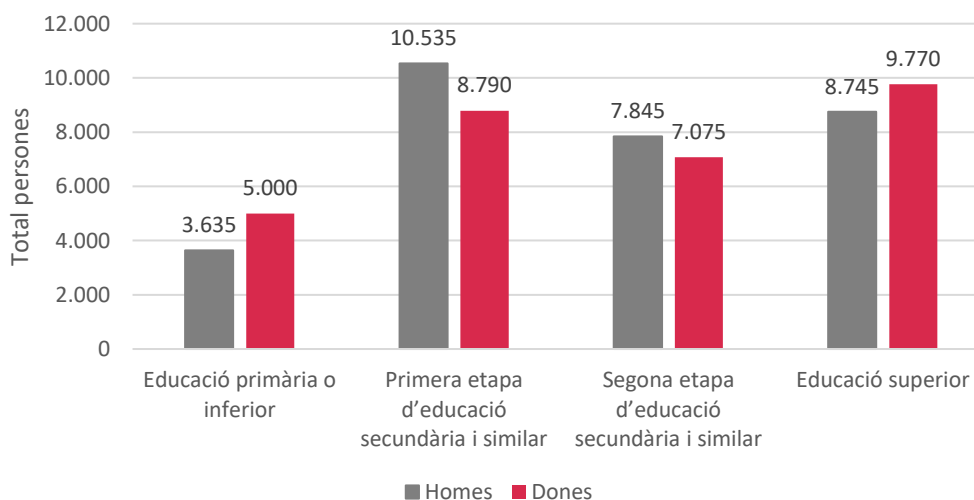
Gràfic 97 Formació a l'ABSS del Tarragonès per municipi. 2020

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat

La distribució per sexes mostra algunes diferències. Les dones tenen un nivell d'educació generalment superior al dels homes, però aquest biaix es manté al baix nivell d'instrucció. Hi ha més dones a amb estudis primaris o sense estudis que homes.

Gràfic 98 Formació a l'ABSS del Tarragonès per sexe. 2020

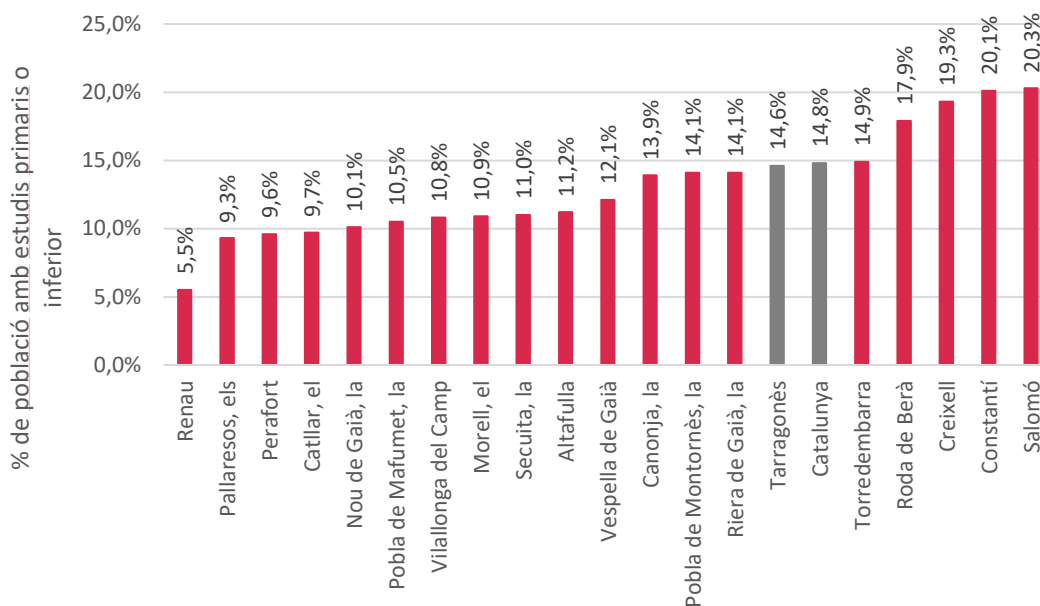

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat

Posant el focus als municipis de l'ABSS del Tarragonès, **Salomó (20,3%), Constantí (20,1%), el Creixell (19,3%), Roda de Berà (17,9%) i Torredembarra (14,9%)** son els

municipis amb més proporció de població amb educació primària que se situen per sobre de la mitjana catalana (14,8%).

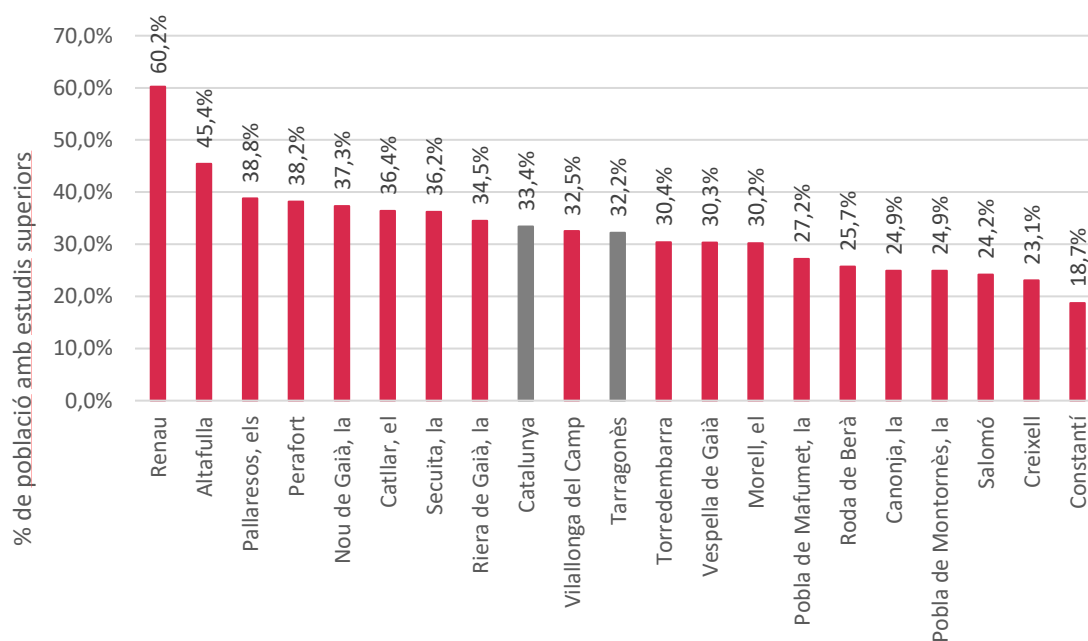
Gràfic 99 Educació primària a l'ABSS Tarragonès. 2020

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat

Pel que fa a **l'educació superior**, vuit municipis dels dinou que conformen l'ABSS del Tarragonès se situen per sobre de la mitjana. Destaca el cas de **Renau on les persones amb educació superiors representen el 60,2%** quasi 30 p.p. per sobre de les mitjanes catalana (33,4%) i a la comarca del Tarragonès (32,2%). Tanmateix, convé ressaltar que és un municipi amb 152 persones. **Altafulla és el segon municipi amb més percentatge de persones amb estudis superiors** amb un 45,4%. D'altre extrem, Constantí és el municipi amb menys persones amb estudis superiors, concretament un 18,7% de la població.

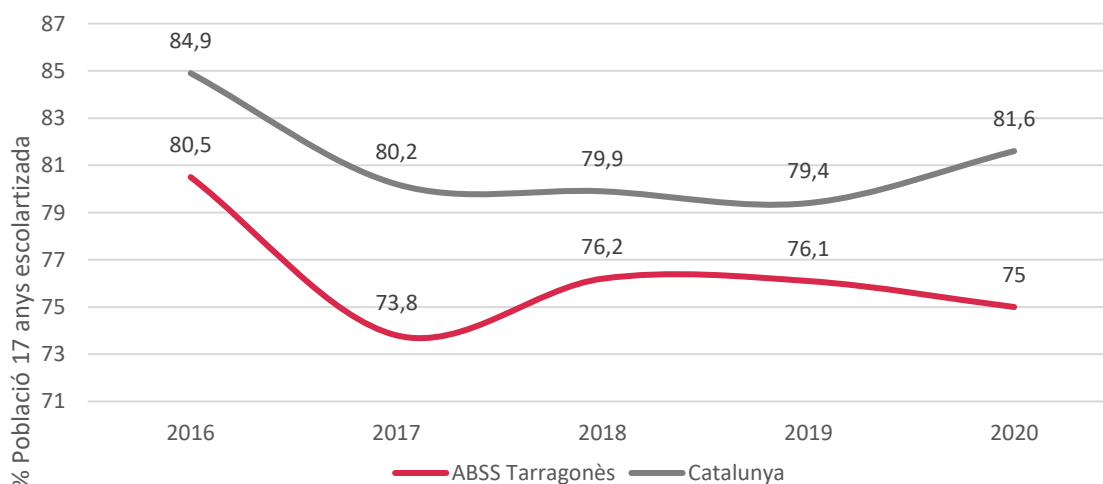
Gràfic 100 Educació superior a l'ABSS Tarragonès. 2020

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat

Per últim, es presenta l'evolució de **la taxa d'escolarització als 17 anys** de l'ABSS Tarragonès. S'observa una **tendència decreixent al territori** que indica la necessitat de dissenyar polítiques matèria d'educació.

Gràfic 101 Taxa d'escolarització als 17 anys. 2016-2020

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat

3.6. ÀMBIT SOCIAL I SANITARI

A continuació es presentaran dades referents a l'àmbit social i sanitari. En aquest àmbit hi entren tant aquelles situacions de diversitat funcional com de malaltia mental. En el cas concret del Tarragonès és rellevant remarcar també les situacions de dependència vinculades amb l'edat, agreujades per situacions d'aïllament físic en els entorns rurals o aïllament social. L'àmbit territorial també té un paper rellevant en la distribució, disponibilitat i accessibilitat als serveis de salut i socio-sanitaris.

Aquest àmbit socio-sanitari però, també té un marcat caràcter social. Moltes de les problemàtiques sanitàries tenen una estreta vinculació amb la classe social, ja sigui per una qüestió d'hàbits (higièncics, alimentaris, de salut), com d'accés als recursos sanitaris. A tall d'exemple, els diferents districtes de Barcelona presenten esperances de vida diferents, i aquesta està relacionada amb el nivell de renda dels barris. Aquestes desigualtats en l'esperança de vida vinculades a la classe social estan relacionades amb una aprehensió diferent de la salut, amb un comportament diferenciat pel que fa als hàbits de saludables (esports, addiccions, alimentació) i a la disposició desigual de recursos econòmics per destinar a aspectes de salut.

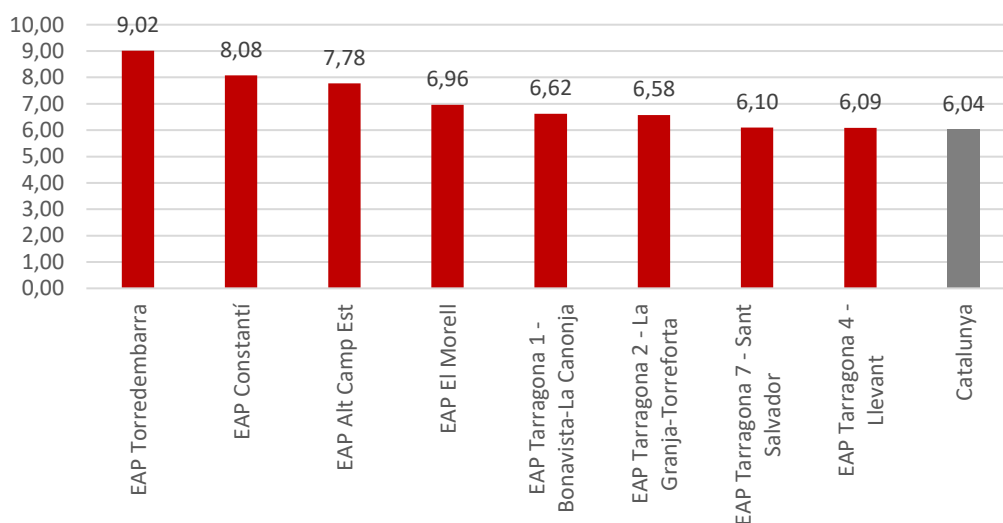
Relacionat amb l'àmbit residencial, els habitatges amb males condicions també poden generar problemàtiques a nivell de salut: altes humitats, un aïllament deficient o aspectes de manca de salubritat. Per la seva banda, habitatges mal equipats o lluny dels serveis poden agreujar problemàtiques de salut o aïllament per qüestions relacionades amb la mobilitat.

3.6.1. Dades de salut

Abans d'entrar en matèria, cal indicar que les dades de salut més actualitzades disponibles pel territori són del 2018 i 2017.

Per començar, es presenta el nombre de visites als equips d'atenció primària (en endavant EAP) per la població assignada. **Tots els EAPs de la comarca del Tarragonès registren un nombre de visites superior al de la mitjana catalana.** El EAP de Torredembarra és el que registra més visites (9,02) seguit del EAP de Constantí (8,08) i el de l'Alt Camp Est (7,78).

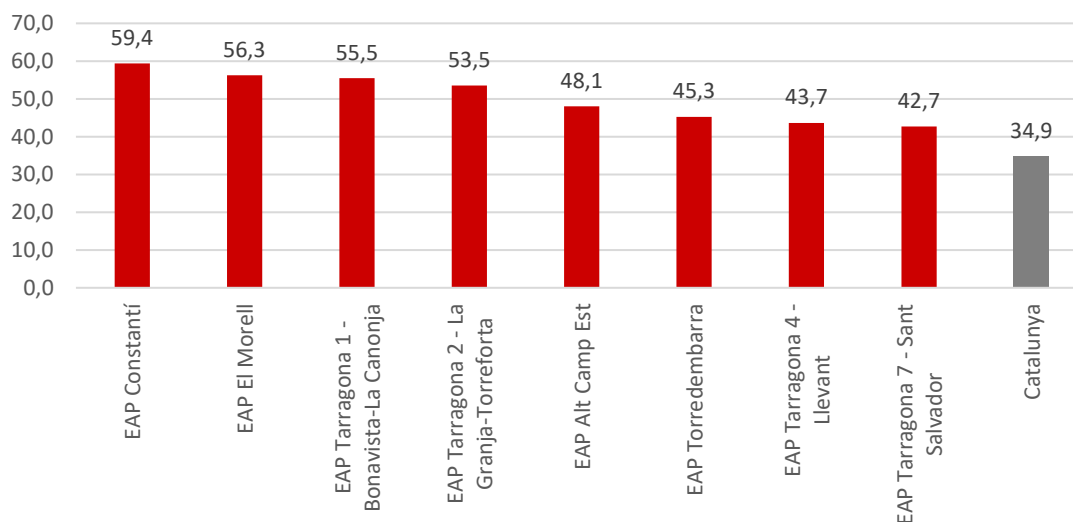
Gràfic 102 Nombre de visites als equips d'atenció primària per població assignada (2018)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Sistema de Salut de Catalunya

Posant el focus a la **gent gran**, un dels col·lectius més vulnerables de patir problemes vinculats a la salut, a continuació es presenta el percentatge de pacients majors de 74 anys que superen les 12 visites anuals pels diferents EAPs.

Gràfic 103 Percentatge de pacients de >74 anys amb més de 12 visites per EAP (2018)

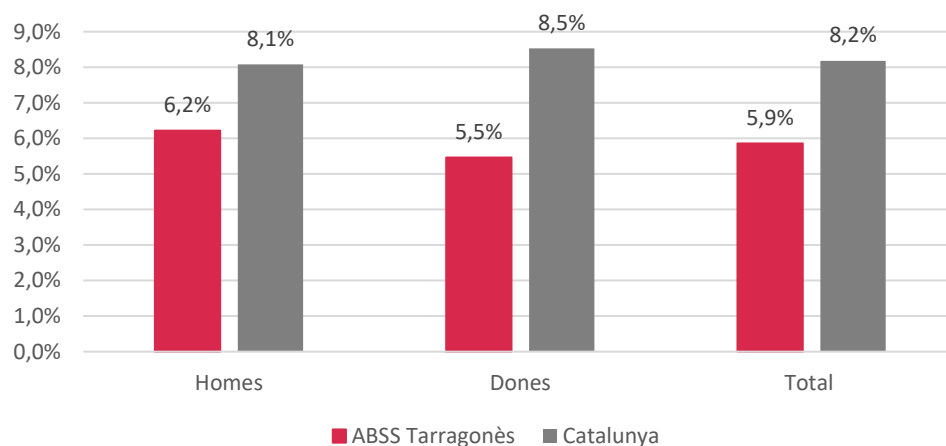

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Sistema de Salut de Catalunya

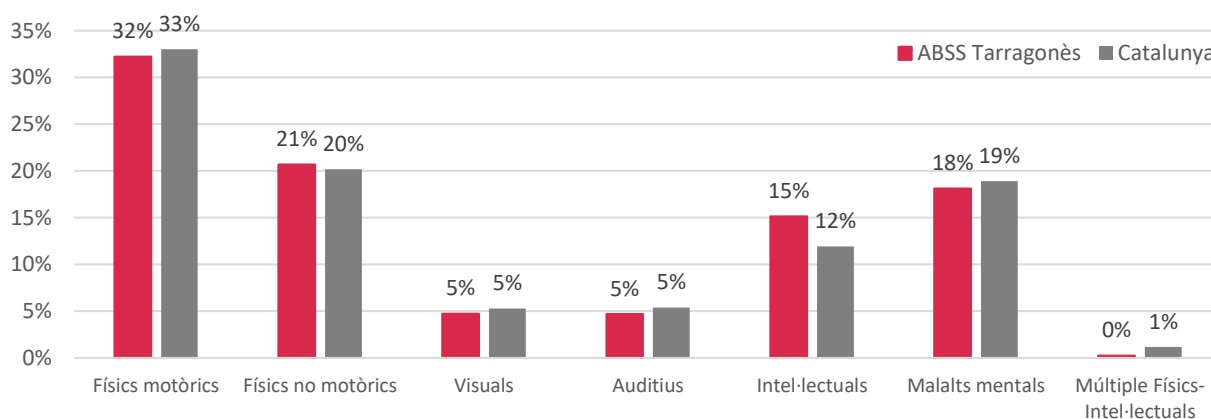
A tots els EAPs de la comarca, el percentatge de **pacients de més de 74 anys que superen les 12 visites** es troben **per sobre de la mitjana de Catalunya**. En el cas de l'EAP de Constantí, la diferència arriba a superar els 24,5 p.p.

Un altre col·lectiu que pot patir risc d'exclusió i vulnerabilitat social vinculat a la salut, són les persones que tenen una discapacitat. A l'**ABSS del Tarragonès, un 5,9% de la població té una discapacitat reconeguda**, 2,3 p.p. per sota de la mitjana catalana.

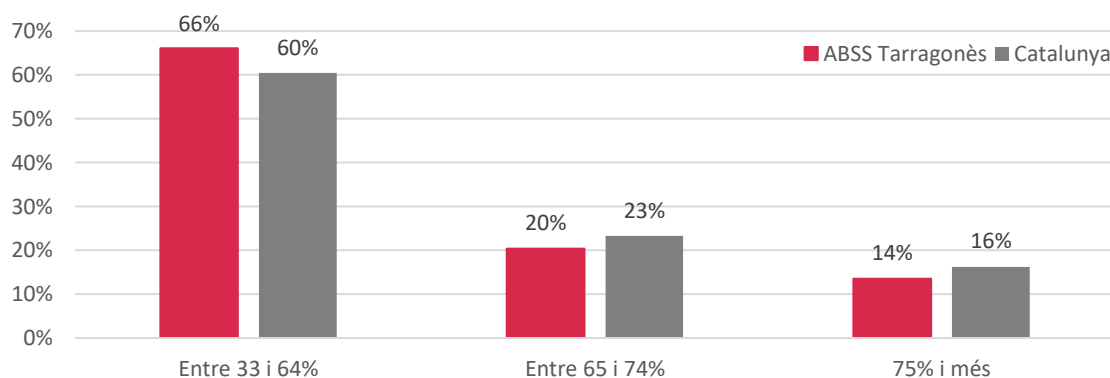
Gràfic 104 Població amb discapacitat reconeguda respecte al total de població (2022)

Gràfic 105 Tipologia de discapacitat entre la població amb discapacitat reconeguda (2022)

Gràfic 106 Grau de discapacitat entre la població amb discapacitat reconeguda (2022)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'IDESCAT

En termes generals, **hi ha més homes que dones amb discapacitat reconeguda** al territori, mentre que aquesta tendència s'inverteix al territori català. Un **32% de les persones amb discapacitat ho son físics i motòrics** i un 21% els físics no motòrics. Pel que fa al grau, **la majoria de les persones amb discapacitat reconeguda tenen un grau entre el 33 i el 64%**.

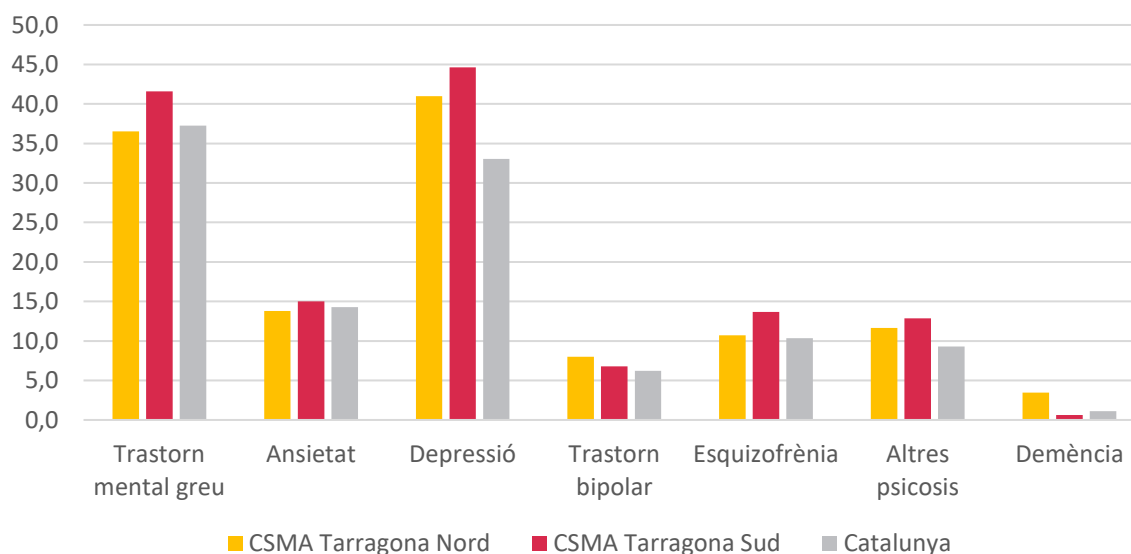
SALUT MENTAL

La salut mental “*és la base per al benestar i el funcionament efectiu de les persones i de les comunitats i esdevé un aspecte indissociable del concepte de salut: no es pot tenir un bon estat de salut sense una bona salut mental*” (Gencat). És a dir, és un estat de benestar mental i emocional (en equilibri) que permet a les persones fer front als moments d'estrès a la vida, a desenvolupar habilitats cognitives i emocionals, aprendre, desenvolupar adequadament la vida quotidiana i contribuir per millorar la comunitat. Per tant, no només parla de malalties associades a la salut mental, sinó també de la capacitat d'afrontar els reptes i situacions quotidianes d'una manera satisfactòria.

Les dades que es presenten a continuació son les associades a malalties diagnosticades. A les gràfiques anteriors, es pot observar que **la tercera patologia** més representativa **son les malalties mentals, que les pateixen un 18% de les persones amb discapacitat de l'ABSS del Tarragonès.**

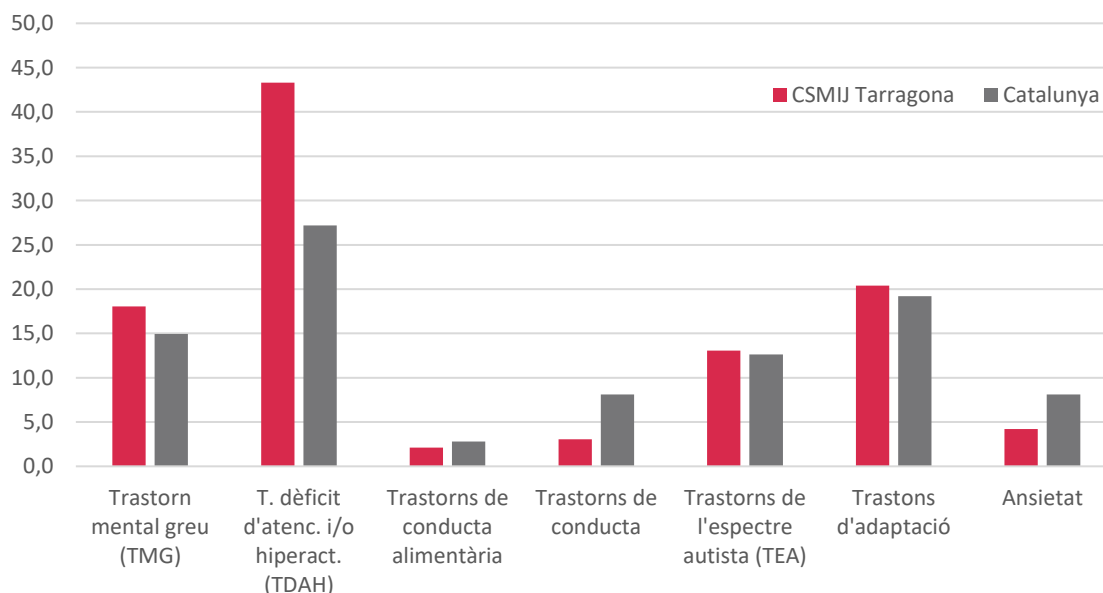
Entrant en matèria, es presenten a continuació les dades disponibles del Centre de Salut Mental d'Adults (CSMA) segons patologia. **La més comuna** a tots els territoris és la **depressió**, seguida del **trastorn mental greu**, que en tots dos casos supera la mitjana dels CSMA de Catalunya.

Gràfic 107 Percentatge de població atesa als CSMA segons patologia. (2017)

Pel que fa als Centres de Salut Mental Infantil i Juvenil (CSMIJ), **els més comuns** a la població atesa pels serveis del **CSMIJ de Tarragona són el TDAH** (dèficit d'atenció i/o hiperactivitat) **en un 43%**, seguit dels **trastorns mentals greus amb un 18%**. Destaca la diferència del **TDAH** a la població jove del **CSMIJ de Tarragona que supera en 16,1 p.p. la mitjana catalana** de persones que pateixen aquesta patologia.

Gràfic 108 Percentatge de població atesa als CSMIJ segons patologia. (2017)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Sistema de Salut de Catalunya

3.7. ÀMBIT RELACIONAL

Aquest és un àmbit de l'exclusió social que no comporta una mancança material directa, però cobra una importància molt gran en l'actual situació de retirada de l'estat del benestar. La participació en xarxes relacionals és de suma importància per poder articular processos d'inclusió reeixits. Ja s'ha apuntat en la part inicial d'aquests document que un dels espais on cal treballar els processos d'inclusió és en el de la participació de les persones en xarxes relacionals de reciprocitat (a més de la participació en l'espai de renda i disposar dels drets de ciutadania reconeguts en plenitud).

Les xarxes relacionals són importants perquè poden aportar recursos molt valuosos per les persones, especialment aquelles que es troben en situacions de risc o iniciant processos d'inclusió. Aquestes xarxes, segons diversos autors/es, aporten recursos de diferent naturalesa, principalment: suport emocional i companyia social, capital social, informació i recursos per l'ocupabilitat, suport material, serveis i una guia cognitiva i de comportament social. Les xarxes transfereixen recursos en forma d'avis/es que acullen fills/es i nets i netes els mantenen amb la seva pensió; o en la forma de filles o fills adults amb atur de llarga durada que viuen a casa dels pares i mares. També transfereixen informació relativa a oportunitats laborals, habitatge en millors condicions o oportunitats formatives. Al seu torn les xarxes també brinden serveis en forma de cura de fills/es o persones dependents per poder conciliar la vida personal i laboral, entre d'altres exemples.

Al seu torn, les xarxes relacionals són espais on es poden generar factors d'exclusió importants, factors d'exclusió que poden, i de fet ho fan, tenir conseqüències molt notables per les posteriors trajectòries vitals: violència masclista, maltractaments a les persones grans, pares o infants, bullying, assetjament per orientació sexual, entre d'altres. Per tant, la importància de la disponibilitat de xarxes de relació interpersonal no ha d'amagar que en aquests espais també es poden donar situacions perjudicials per a les persones i les seves trajectòries vitals. Destacar, en aquest punt, les dades presentades anteriorment sobre el maltractament a persones grans, on el 60% és per part de fills/es i la meitat es dona en llars multi generacionals.

Aquest àmbit, a més, posa de relleu la necessitat de treballar la inclusió social amb una perspectiva comunitària, que permeti reteixir els vincles trencats en els barris arrel de la crisi econòmica, de la pèrdua de cohesió social la creixent individualització de la societat i la dinàmica de segregació que es dona com a conseqüència de tot això.

AÏLLAMENT SOCIAL

En l'àmbit relacional, i sobretot en entorns rurals, resulta rellevant atendre les persones grans que viuen soles. Per si mateix no implica cap possible factor d'exclusió si és una soledat volguda, però caldria conèixer la realitat de la soledat no desitjada o la manca relacional. Cal apuntar que l'aïllament fa referència a la mida de les xarxes relacionals, a tenir poques relacions; 'viure sol/a' fa referència a la composició de la llar. En el cas de les persones grans, les situacions de soledat es poden veure agreujades en termes relacionals per qüestions de mobilitat: problemes físics, manca d'ascensor o viure en masies i pobles aïllats; en aquests casos viure sol/a es pot convertir en aïllament. Per això cal poder detectar aquestes situacions i atendre-les per evitar la desconexió total de les persones grans del seu voltant. Però no només parlem d'aïllament per fer referència a les persones grans, cal tenir present que el col·lectiu juvenil també pot patir i pateix situacions d'aïllament social degut a causes relacionals, d'aïllament o altres aspectes.

La problemàtica de les persones grans que viuen soles és punyent, però aquest aïllament no afecta només a les persones grans. La dispersió de la comarca i la dependència del vehicle privat afecta a moltes persones que es troben en situacions vulnerables. En termes generals hi ha bastant aïllament en les urbanitzacions allunyades dels nuclis de població. Les urbanitzacions no compten amb equipaments o espais que serveixin per generar vincle comunitari entre les persones que hi viuen, hi ha una manca d'equipaments i manca de transport per desplaçar-se als nuclis dels municipis on existeixen aquests espais; l'equip professional del Consell Comarcal del Tarragonès ha posat de manifest que una de les reivindicacions amb més trajectòria del col·lectiu de persones grans és el de poder tenir un transport no només interurbà entre municipis, sinó també urbà a dins del propi municipi.

En les zones rurals també es donen situacions d'aïllament en masies i nuclis disgregats. Aquest aïllament té les següent derivades:

- **Soledat.** En persones amb trastorns de salut mental i/o diversitat funcional, tant amb persones grans com amb adolescents i joves. Aquesta realitat pot agreujar les problemàtiques, la detecció i l'atenció.

- **Estigmatització.** Exclusió per raons de gènere, orientació sexual, cultura, edat, origen, com per exemple en el cas dels joves que migren sols. Es considera clau promoure el treball comunitari com a prevenció i per garantir el benestar emocional de les persones amb problemes de salut mental. En entorns aïllats o rurals, el tancament social pot agreujar aquestes situacions i afavorir la segregació.
- **Manca de recursos per atendre joves que no es relacionen per aquest aïllament.** En general hi ha una manca molt marcada de figures comunitàries a la comarca, no s'arriba a molts joves que no disposen d'espais juvenils al seu municipi o no els utilitzen. Els i les professionals es troben molts joves aïllats en urbanitzacions amb poques possibilitats de relacionar-se amb altres joves o participar d'activitats de lleure, es detecten casos de consum i addicions. Aquestes persones professionals, però, estan dedicats a la cura assistencial en comptes d'assumir un paper comunitari que podria lidiar amb les mancances relacionals d'aquestes persones.

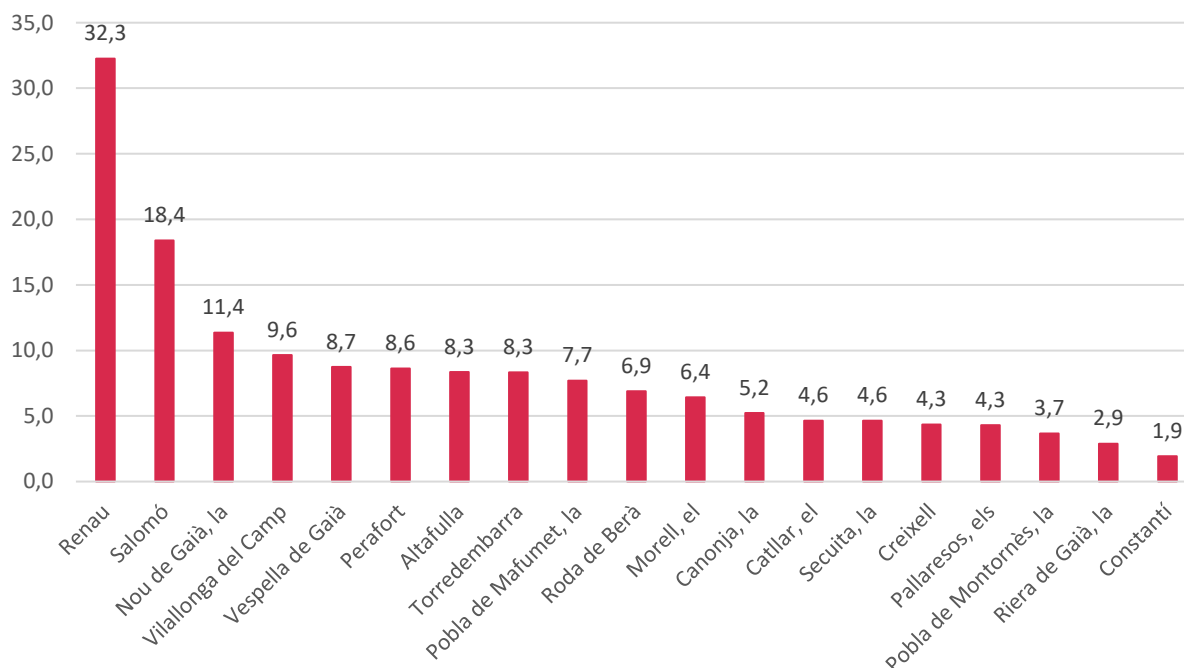
A banda de les problemàtiques ja apuntades, en l'àmbit relacional es destaca la manca de cohesió social en els municipis i la pèrdua de la relació veïnal. Aquesta manca de cohesió no es tradueix necessàriament en conflicte comunitari, sinó que manca un diàleg entre comunitats que vagi és enllà de la convivència en un mateix municipi. Fins i tot les persones novingudes que porten més temps als municipis, en termes generals, no es relacionen amb la població autòctona en la quotidianitat.

ASSOCIACIONISME

El nombre d'associacions i entitats es correlaciona de forma important amb la grandària del municipi. Els municipis amb major teixit associatiu en relació a la població són **Renau amb 32,3 entitats per 1.000 habitants, seguit de Salomó (18,4) i La Nou de Gaià (11,4). Constantí és el municipi amb menys associacionisme en relació a la grandària amb 1,9 entitats per 1.000 habitants.**

Gràfic 109 Entitats i associacions a l'ABSS Tarragonès per cada 1000 habitants (2023)

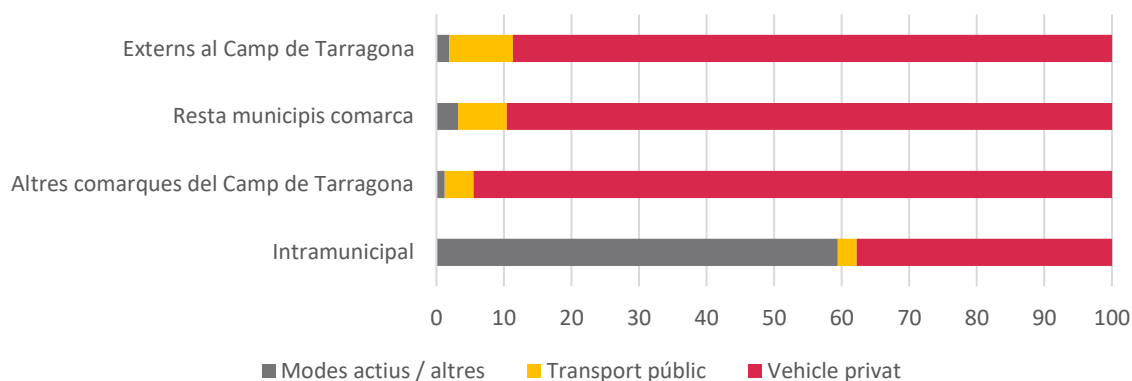
Font: Catàleg d'entitats i associacions de les webs municipals (2022)

MOBILITAT

Una de les problemàtiques de l'àmbit relacional que habituen a afrontar els territoris catalans és la mobilitat. Les infraestructures i connexions urbanes i interurbanes generen cohesió, faciliten els desplaçaments als serveis i amplia el radi d'accés a centres de formació i de feina, i a més a més, permeten trencar situacions d'aïllament.

A continuació, es presenten dades de mobilitat del Camp de Tarragona.

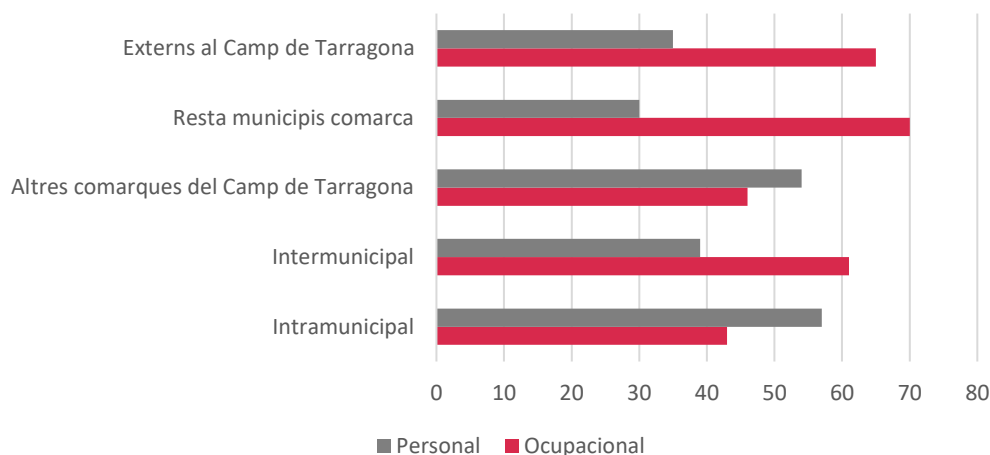
Gràfic 110 Mobilitat al Camp de Tarragona en feiner per tipus de desplaçament. 2020

Font: Enquesta de Mobilitat Quotidiana al Camp de Tarragona, 2020

Aproximadament el **90% dels desplaçaments fora dels municipis al territori es donen en vehicle privat**. L'única diferència es troba a escala **intramunicipal on els modes actius/altres representen el 59,4%**. Destaca **el poc ús del transport públic**.

Gràfic 111 Desplaçaments en dia feiner a les comarques del Camp de Tarragona per motiu. 2020

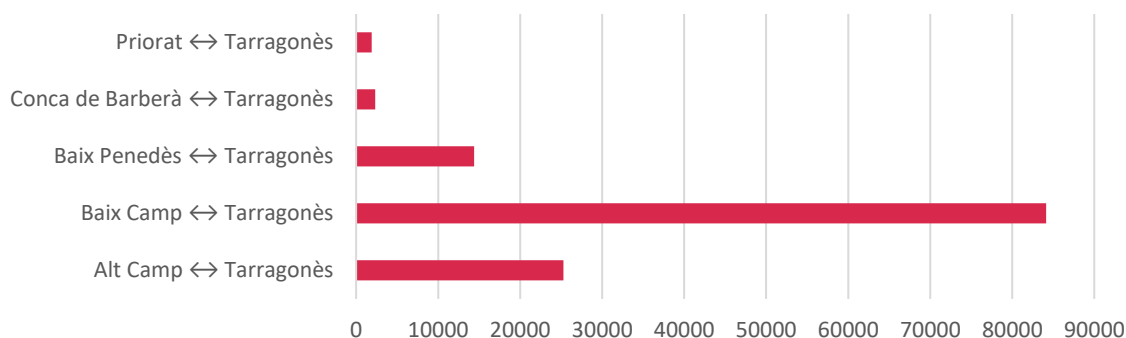

Font: Enquesta de Mobilitat Quotidiana al Camp de Tarragona, 2020

La **majoria dels desplaçaments comarcals i intercomarcals es donen per motius ocupacionals**, a excepció de dins dels municipis que son majorment per motius personals.

Entrant en detall, es mostren els desplaçament entre la **comarca del Tarragonès** amb d'altres. La comarca amb la que més desplaçaments es donen en dies festius és la del **Baix Camp seguit de la de l'Alt Camp**.

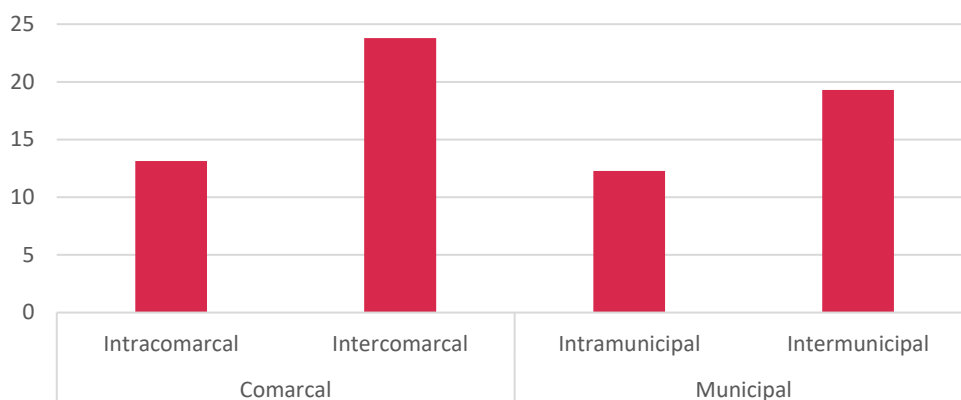
Gràfic 112 Desplaçament en dia feiner a les comarques del camp de Tarragona. 2020

Font: Enquesta de Mobilitat Quotidiana al Camp de Tarragona, 2020

Per últim, es mostra el **temps de desplaçament en dies feiners**:

Gràfic 113 Temps de desplaçament en dia feiner a les comarques del Camp de Tarragona en mins. 2020

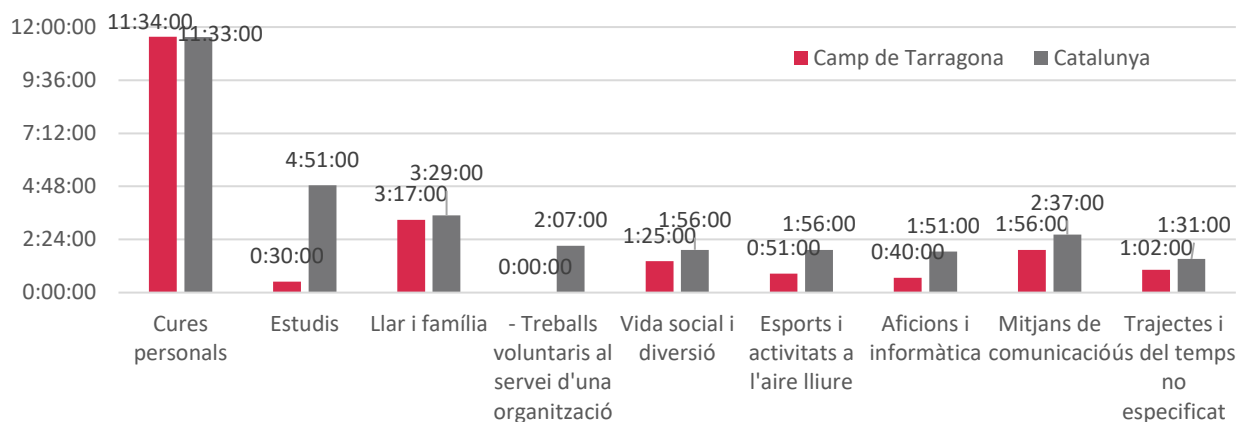
Font: Enquesta de Mobilitat Quotidiana al Camp de Tarragona, 2020

USOS DEL TEMPS

Els **usos del temps** fan referència a l'estudi i **regulació del temps amb l'objectiu d'aconseguir una vida més saludable, eficient, igualitària i sostenible**. La mala gestió i distribució del temps comporta un deteriorament de la qualitat de vida de la ciutadania. Generalment, la regulació dels usos del temps es regula pensant en el model de conciliació laboral i familiar, amb perspectiva de gènere, ja que generalment, afecta més negativament a les dones.

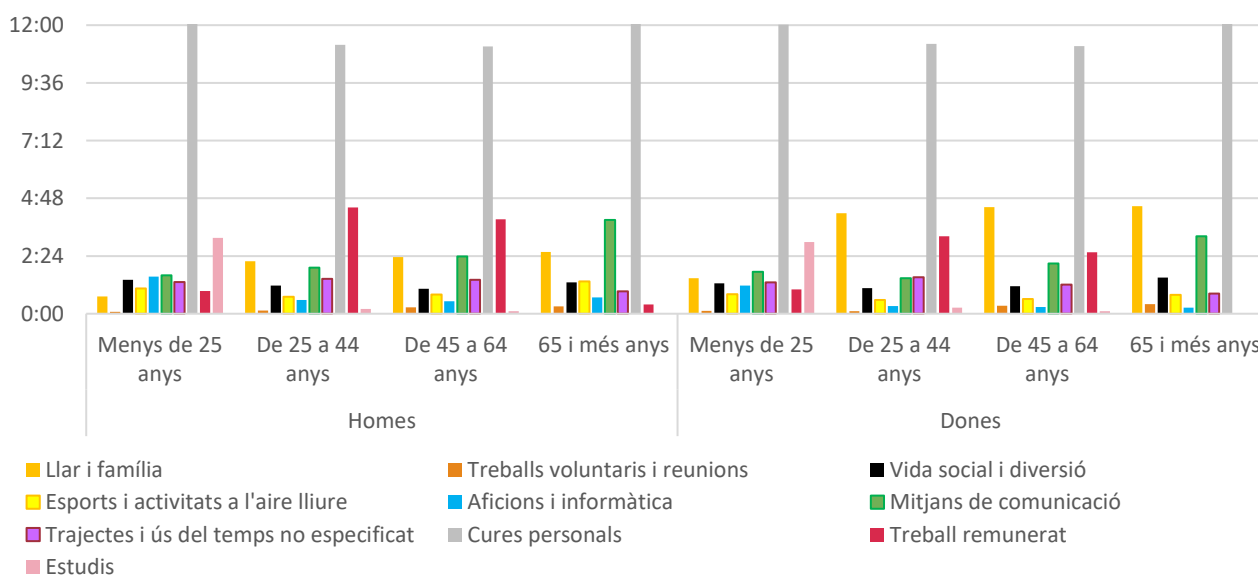
De nou, les dades més ajustades al territori són les del Camp de Tarragona. A continuació, es presenta la participació i durada mitjana de les activitats diàries de la població (en hores).

Gràfic 114 Participació i durada mitjana de les activitats diàries detallades en hores. Comparativa territorial. 2011

Font: elaboració pròpia a partir de l'Idescat de l'Enquesta d'usos del temps, 2014

Gràfic 115 Participació i durada mitjana de les activitats diàries detallades per sexe i grups d'edat a Catalunya. 2011

Font: elaboració pròpia a partir de l'Idescat de l'Enquesta d'usos del temps, 2014

Com es pot observar a les gràfiques anteriors la **major part de les persones** enquestades a totes les franges d'edat **destinen la major part del seu temps a cures personals**. S'evidencia la diferència de **d'hores destinades a la llar i família que és significativament més alta a les dones que als homes**, en especial entre els **25 i 44 anys**, just en l'etapa del cicle de vida on esdevé la criança de fills o cures de pares que arriben a la tercera edat. També, com a **mesura que avança l'edat incrementen les**

hores destinades a mitjans de comunicació i disminueixen les de vida social, esports i aficions.

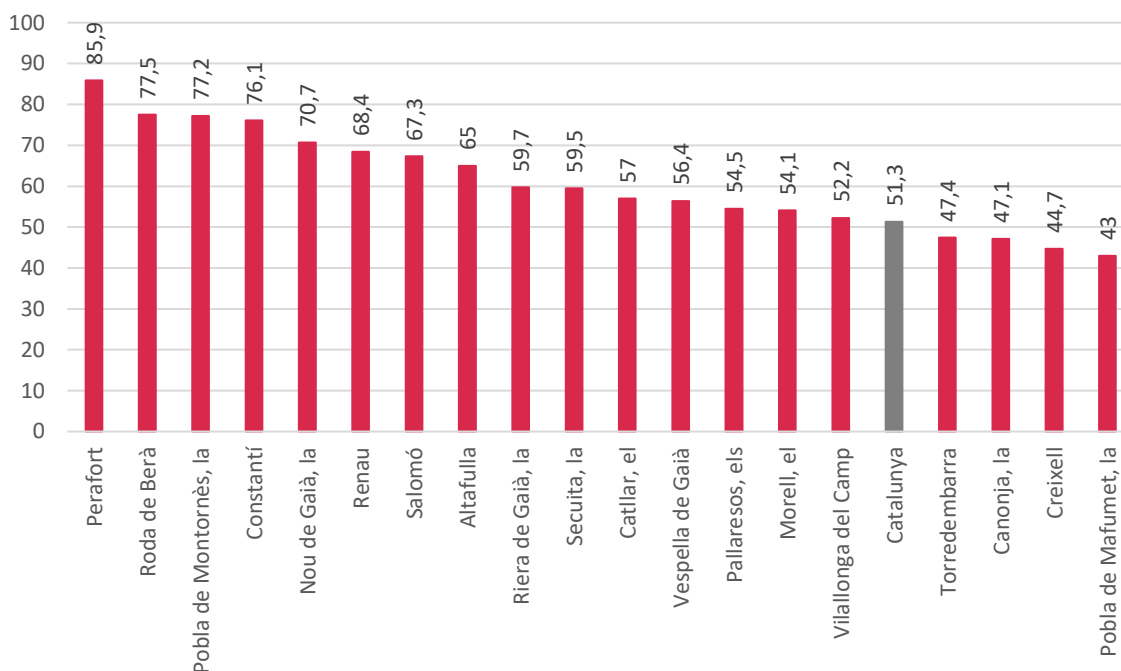
3.8. ÀMBIT DE CIUTADANIA I PARTICIPACIÓ

Aquest àmbit fa referència a totes les situacions d'exclusió generades per una manca de drets de ciutadania, ja sigui generada per una migració, un procés de reagrupament o bé per mesures penitenciàries. També es contempen aquelles situacions d'exclusió de la vida pública i política per motius de procedència o de gènere, entre altres. La situació administrativa d'una persona així com l'accés a l'empadronament són factors d'exclusió claus en l'àmbit de la ciutadania, donat que poden limitar l'accés a altres drets fonamentals (salut, educació, serveis socials, vot...). En aquest àmbit cobra especial rellevància, també, la part relacional per poder avançar cap a una vinculació comunitària de la població i una participació en la vida associativa i col·lectiva del seu territori. Aspectes com la mediació i els serveis de caire relacional que treballen són molt rellevants també en aquest àmbit de treball.

A l'apartat d'indicadors de serveis socials ja s'ha fet incidència a les dades de persones que regulen la seva situació administrativa al territori.

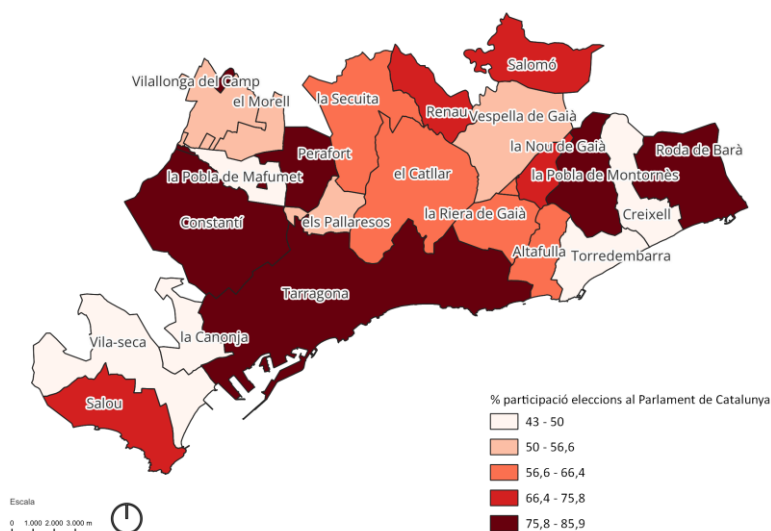
Les dades disponibles que es disposen en matèria de ciutadania son les vinculades a la **participació política a les eleccions**. Existeixen distincions entre el tipus d'eleccions d'acord amb el context sociopolític i la dimensió territorial. Generalment, sempre hi ha una major participació a les eleccions municipals que a les autonòmiques o estatals, i amb molta distància a les eleccions europees.

Gràfic 116 % participació eleccions al Parlament de Catalunya. 2019

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat

Mapa 11 % participació a les darreres eleccions al Parlament de Catalunya. 2019

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat

Pel que fa a les darreres eleccions al Parlament de Catalunya al 2019), es presenta un període de **participació política bastant baixa**. S'observa una major participació a Perafort (85,9), seguit de Roda de Barà (77,5) la Poble del Montornès (77,2) i a Constantí (76,1). Per contra, la Poble de Mafumet (43) és el municipi amb menys participació, fins a 8 p.p per sota de la mitjana catalana.

Gràfic 117 % participació a les eleccions municipals. 2019

Font: elaboració pròpia a partir d'Idescat

Tanmateix, la participació a escala municipal presenta uns percentatge de participació més alts. Mentre que la mitjana catalana va ser de 51,3 a les eleccions al Parlament de Catalunya, a les eleccions municipals d'aquell mateix any va haver una participació mitjana de 64,8 al territori català. Cinc municipis de l'ABSS Tarragonès es troben per sota de la mitjana catalana, el Creixell (58,5), Constantí (59,9), Torredembarra (61,2), la Poble de Montornès (61,7), Roda de Berà (61,3) i La Canonja (63,6). Destaca la baixa participació a la zona de la costa est a totes les eleccions, especialment al Creixell i Torredembarra, en contraposició amb els municipis d'interior (a excepció d'Altafulla).

3.9. EQUIPAMENTS

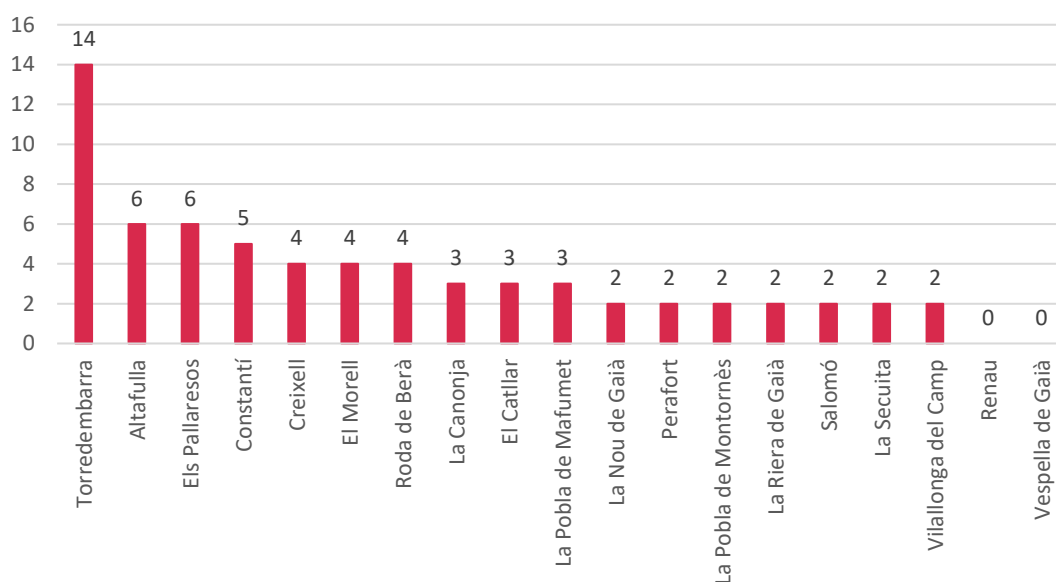
Els equipaments són àmbits espacials que poden ser solars, edificis o part d'un edifici vinculats a un conjunt d'activitats humanes d'interès públic social o comunitari que són necessaris pel al correcte funcionament d'una localitat o barri. Aquest apartat presenta el recull dels principals equipaments que es troben als diferents municipis de l'ABSS del Tarragonès. El nombre d'equipaments disponibles té una relació directa amb la grandària demogràfica del territori. Els quatre tipologies d'equipaments que es presenten a continuació són:

- Equipaments educatius
- Equipaments culturals

- Equipaments esportius
- Equipaments de salut

En primer lloc, els equipaments educatius són aquells dedicats a dur a terme activitats d'ensenyament i diferents nivells de formació (escoles bressol, preescolar i primària, instituts de secundària, escoles o centres de formació professional, universitats, escoles d'adults i escoles d'educació especial. **El municipi amb més equipaments educatius és Torredembarra (14)**, seguit **d'Altafulla (6), Els Pallaresos (6) i Constantí (5)**. Dos municipis -amb poca població- no disposen de cap centre educatiu (Renau i Vespella de Gaià).

Gràfic 118 Nombre d'equipaments-Educatius a l'ABSS Tarragonès

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del catàleg d'equipaments de la Generalitat de Catalunya, del mapa escolar de Catalunya i del Servei Educatiu del Tarragonès

Els equipaments culturals comprenen els museus, teatres, cinemes, instal·lacions per congressos, exposicions, sales de reunions d'interès públic i serveis annexos. **Constantí (8), Torredembarra (6) i la Canonja (5) són els que més equipaments culturals tenen.**

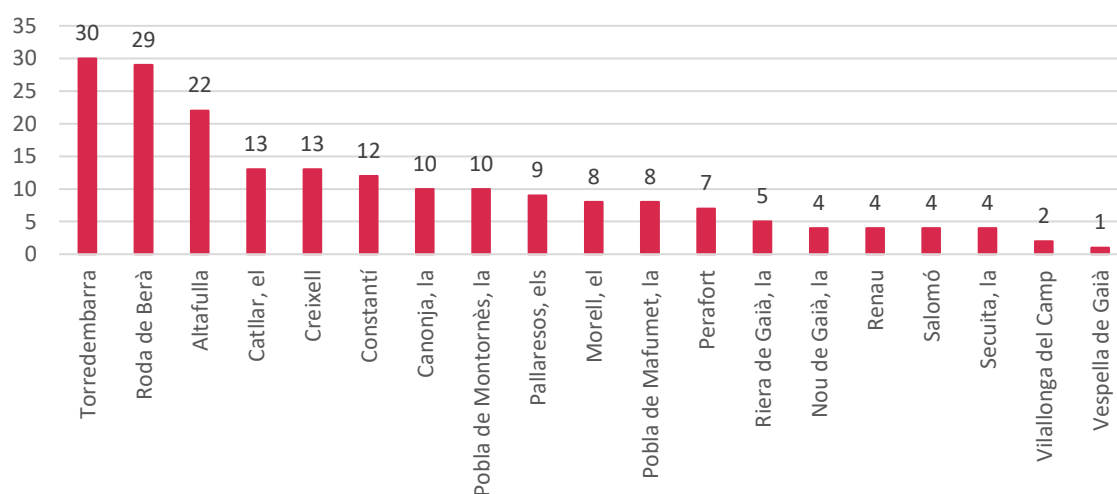
Gràfic 119 Nombre d'equipaments-Culturals a l'ABSS Tarragonès

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del catàleg d'equipaments de la Generalitat de Catalunya, del mapa escolar de Catalunya i del Servei Educatiu del Tarragonès

Respecte els equipaments esportius, son els que major nombre d'instal·lacions i solars disposa el territori. Aquesta categoria inclou instal·lacions esportives, piscines, centres d'esbarjo, campaments, balnearis, establiments turístics no residencials, i, inclòs camins. Els municipis amb **més equipaments esportius son Torredembarra (30), Roda de Berà (29) i Altafulla (22).**

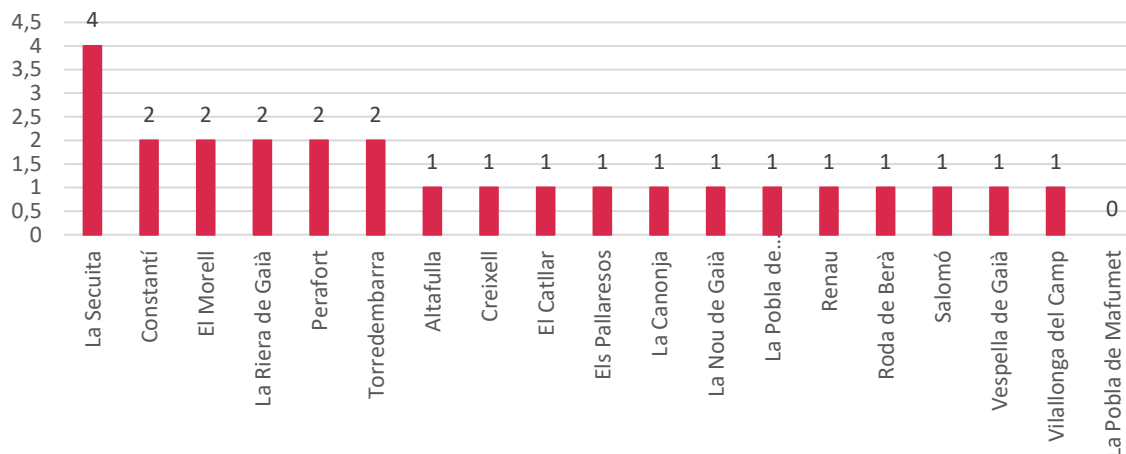
Gràfic 120 Nombre d'equipaments esportius a l'ABSS Tarragonès

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del catàleg d'equipaments de la Generalitat de Catalunya, del mapa escolar de Catalunya i del Servei Educatiu del Tarragonès

Per últim, es presenta la distribució dels equipaments de salut. Aquests inclouen hospitals, clíniques, laboratoris, centres de recerca sanitària, entre d'altres. La localitat **amb més equipaments sanitaris és La Secuita amb 4**, cinc municipis tenen 2, dotze municipis tenen 1 i La Pobla de Mafumet és l'únic municipi que no consta cap.

Gràfic 121 Nombre d'equipaments de Salut a l'ABSS Tarragonès

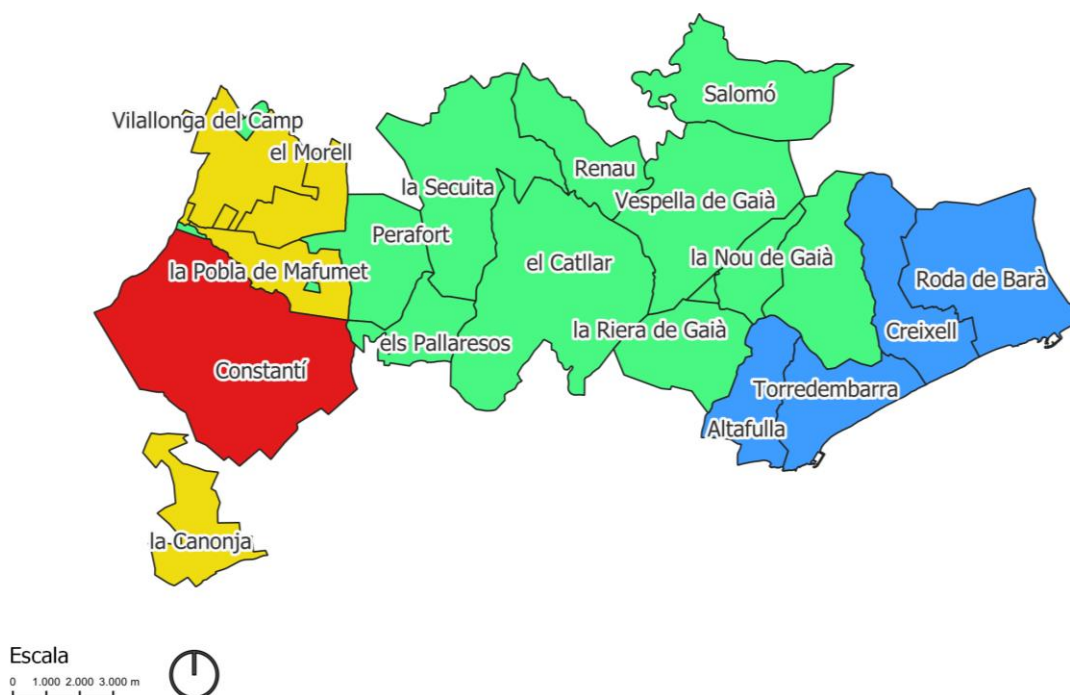

Font: elaboració pròpia a partir del Cens d'equipaments esportius de Catalunya i del cercador de centres sanitaris de la Generalitat de Catalunya

3.10. PROPOSTA DE ZONIFICACIÓ DEL TARRAGONÈS

A partir dels resultats de l'anàlisi i diagnosi territorial exposats anteriorment, s'elabora una proposta de zonificació de l'ABSS del Tarragonès d'acord amb les característiques demogràfiques, socioeconòmiques i polítiques dels municipis que el conformen. La zonificació servirà per ordenar i dirigir les polítiques i accions des del Consell Comarcal en matèria social, ajustades a la realitat territorial.

Il·lustració 3 Proposta de zonificació de l'ABSS Tarragonès. 2023

Font: elaboració pròpia

A continuació es presenta una taula amb les característiques de cada zona.

Taula 12 Proposta de zonificació de l'ABSS Tarragonès. 2023

ZONA	JUSTIFICACIÓ
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poblacions de costa mitjanes amb una certa densitat, i una població estacional significativa ▪ Població més envellida de la comarca ▪ Taxes d'atur més aviat altes ▪ Rendes al voltant de la mitjana comarcal, excepte Altafulla que és superior. ▪ Nivells formatius baixos ▪ Població atesa per serveis socials alta
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poblacions interiors amb més població de la comarca ▪ Població menys envellida de la comarca ▪ Rendes mitjanes baixes ▪ Taxes d'atur més aviat baixes ▪ Nivells formatius més aviat baixos

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poblacions interiors de mida majoritàriament petita i de poca densitat ▪ Alt sobreenvelliment en molts municipis ▪ Taxes d'atur més baixes ▪ Rendes desiguals en els municipis: més baixes a l'oest i més altes a l'est ▪ En general poca població estrangera ▪ Població amb més estudis superiors
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Població amb la renda més baixa de la comarca ▪ Taxa d'atur més alta del Tarragonès ▪ Nivells formatius baixos ▪ Població atesa per serveis socials molt alta

3.11. PRIMERES CONCLUSIONS

Demografia

- Creixement poblacional significatiu de la població de l'ABSS del Tarragonès pràcticament doblant la població en 20 anys.
- Envelliment generalitzat de la població
- Gruix de població entre els 35 i 54 anys
- Només Torredembarra té una densitat de població que superi els 1000 habitants / km²
- Baixada del creixement natural
- Creixement de població estrangera, sobretot situada a: Constantí, Torredembarra i Salomó
- Envelliment més pronunciat a l'est de la comarca (Torredembarra, el Creixell, la Poble de Montornès, Roda de Berà, Vespella de Gaià) i un sobre envelliment a la part interior (Secuita, Perafort, Riera de Gaia, Salomó)
- Les projeccions de població indiquen un increment significatiu de l'envelliment, un decreixement de la població en edat activa i una reducció significativa de la població menor de 15 anys

Econòmic i Laboral

- Les rendes més altes es situen als Pallaresos, Altafulla, el Catllar i Renau
- VAB (milions d'euros) del Tarragonès és en un 68% sector serveis seguit d'un 26% la Indústria
- La major part de la població amb ingressos UC per sota de 5000€ es situa a Constantí, Torredembarra, la Nou de Gaià i Roda de Berà, municipis que coincideixen amb els de major desigualtat segons l'índex de Gini al que es suma
- En els últims 4 anys s'ha incrementat en 1.346 el nombre mitjà de prestacions de la Renda Garantida Ciutadana.
- El 57% de les empreses de l'ABSS del Tarragonès estan entre Torredembarra, Constantí, Roda de Berà i Altafulla. La resta no arriben a les 200 empreses al municipi.
- La majoria de les empreses amb afiliacions al règim general a la SS són del sector serveis (79%)
- Les activitats professionals amb més afiliats a la seguretat social a la zona son el comerç, la indústria química, la construcció, el transport i la hosteleria en aquest ordre.
- L'atur és més significatiu a Constantí i a la zona est de la comarca (Creixell, Torredembarra, la Pobla de Montornès i Nou de Gaià).
- La taxa d'atur registral més significativa és la de les dones d'entre 55 i 64 anys en un 21% sobre el total d'aturats. I amb 10 punts de diferència respecte els homes de la mateixa franja d'edat.
- La contractació registrada és situa als municipis de costa de la zona est i Constantí (hi ha una certa correlació amb la petroquímica).
- El 62,4% dels aturats registrats no són beneficiaris de cap prestació per desocupació

Serveis d'atenció

- La majoria de les persones atesos pels serveis socials se situen a Constantí, Creixell, Roda de Berà i Vespella de Gaia.
- La majoria de les problemàtiques ateses pels serveis socials al 2021 són de caire econòmic seguit de mancances socials, d'habitatge i laborals.

Habitatge

- El preu del mercat de lloguer ha anat incrementant des del 2015 fins el 2020 que va disminuir lleugerament, rondant uns 532€.
- La mitjana de preu de lloguer més alta es situa a Altafulla i el preu mitjà per metre quadrat a Altafulla i Roda de Berà.

Formació

- Les zones amb més població amb educació primària o inferior són a Constantí, Salomó, Roda de Berà i el Creixell.
- El municipi amb major població amb educació superior és Renau amb el 60,2% dels majors de 16 anys, seguit d'Altafulla amb el 45,4%.
- La taxa d'escolarització als 17 anys de l'ABSS Tarragonès és 6,6 punts percentuals per sota de la mitjana catalana.

Sociosanitari

- Els centres que reben més visites als equips d'atenció primària són els de Vila-seca, Torredembarra i Constantí.
- La patologia més recurrent atesa als CSMA és la Depressió seguit de trastorn mental greu.
- La patologia més recurrent atesa a CSMIJ és TDAG seguit de trastorns d'adaptació.

Relacional

- Tenint en compte les dimensions poblacionals, el municipi amb un major teixit associatiu en relació a la població son Renau i Salomó.
- En termes de mobilitat, la major part dels desplaçaments al Camp de Tarragona en feiner fora del municipi són en un 93% en vehicle privat. A excepció de intramunicipi, que són en mode actiu en un 59,4%.
- La majoria dels desplaçaments en feiner es donen entre les comarques del Baix Camp i el Tarragonès (84.136).
- Els desplaçaments son en un 60% per motius ocupacionals.
- Els desplaçament intercomarcals ronden entre els 13 i els 21 minuts, mentre que els municipals entre 12 i 18 mins.

- Usos del temps, es destinen al Camp de Tarragona una mitjana de 11h34 a cures personals.

Participació i ciutadania

- Hi ha una major participació política són a Salomó, la Nou de Gaià i Roda de Berà (tant a les municipals com a les eleccions al Parlament de Catalunya).

Equipaments:

- S'ubiquen més equipaments a la zona de costa, sobretot a l'oest

PROPERES PASSES

Un cop finalitzada la diagnosi de caràcter més quantitatiu, es preveu la realització de diverses sessions de treball al territori per validar i contrastar els resultats, així com en aprofundir en la identificació de reptes i oportunitats. Aquestes sessions haurien d'incloure representants polítics i tècnics de diferents municipis, així com altres agents clau, per tal de garantir una visió diversa i compartida de les necessitats comarcals. Per a realitzar aquestes sessions participatives està previst utilitzar la proposta de zones del Tarragonès, per tenir una representativitat de tots els municipis de la comarca.

Tota aquesta anàlisi del Tarragonès ha de servir de base per dissenyar el Pla Estratègic d'Acció Comunitària Inclusiva del Tarragonès, que ha de concloure amb un pla d'acció amb les accions que es volen portar a terme en els propers anys. Amb aquest pla estratègic, el Tarragonès es proposa fer de la inclusió social un objectiu comarcal que permeti treballar de manera coordinada entre tots els serveis per millorar la qualitat de vida de la població, especialment la dels col·lectius més vulnerables, mitjançant l'acompanyament, la proximitat i el treball transversal..